

jaarverslag **2007**

GREENPEACE

www.greenpeace.nl

Inhoud

1. MISSIE	4
2. CAMPAGNES	6
2.1 Klimaat en energie	8
2.2 Oceanen	13
2.3 Bossen	17
2.4 Giftige stoffen	21
2.5 Genetische manipulatie	24
2.6 Internationaal	27
3. COMMUNICATIE EN EDUCATIE	32
3.1 Communicatie	33
3.2 Greenpeace in de media	35
3.3 Service desk	37
3.4 Educatie	39
4. FONDSENWERVING EN DONATEURS	40
5. ORGANISATIE EN BESTUUR	44
5.1 Greenpeace wereldwijd	45
5.2 Organisatie en bedrijfsvoering	47
5.3 Medewerkers	49
5.4 Vrijwilligers	50
5.5 Directie	51
5.6 Bestuursverslag	51
6. FINANCIËN	54
6.1 Financieel beleid	55
6.2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	57
6.3 Samenvatting financieel beeld	60
6.4 Jaarrekening en toelichting	63
6.4.1 Staat van baten en lasten	63
6.4.2 Balans	77
7. VOORUITBLIK	86
7.1 Campagnes en beleid	87
7.2 Fondsenwerving en financiën	88
BIJLAGEN	
1. Overige gegevens	89
2. Samenwerkingsverbanden	90
3. Publicaties	90

GREENPEACE

colofon

Coördinatie Nicole van den Bosch, Radboud van Delft **Teksten** Radboud van Delft, John Eussen, Jacqueline Schuiling (eindredactie) **Beeldredactie** Gerda Horneman **Ontwerp** The Ad Agency **M.m.v.** Meike Baretta, Femke Bartels, Herman van Bekkem, Maartje van Boekel, Femke van den Boogert, Jan Willem Dol, Birgit Fleischmann, Mariëtta Harjono, Jikke Heermans, Edith Hertog, Jens Hooiveld, Chris de Koning, Simone Langley, Greetje Lubbi, Eco Matser, Femke Nagel, Joyce van Nispen, Farah Obaidullah, Mariëtte van Schaik, Kim Schoppink, Ellen van Stekelenburg, Alex Struyker-Boudier, Rianne Teule, Liesbeth van Tongeren, Kees Zitman, Monique Zwiesereijn © 2008 Stichting Greenpeace Nederland **Papier en inkt** Een gedrukt exemplaar van het jaarverslag 2007 van Greenpeace Nederland is geproduceerd op 100% hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier. De inkt is gemaakt van plantaardige grondstoffen. **Foto's cover** GP/Beentjes, GP/Hilton, GP/Sutton-Hibbert, GP/Davison **Foto achterkant** GP/Deiman **Digitaal of in druk** U kunt dit jaarverslag downloaden op www.greenpeace.nl/jaarverslag (als pdf). Wilt u gratis een geprint exemplaar van dit jaarverslag ontvangen? Bel, schrijf of e-mail dan naar: Greenpeace Nederland, Postbus 3946, 1001 AS Amsterdam, tel: 0800 422 33 44, e-mail: info@greenpeace.nl.

Voorwoord

© GP/BEUSKER

'Ik ben hier namens Greenpeace', roept Ellen ten Damme vanaf het podium tijdens Live Earth in juli 2007. Ze ondersteunt de Greenpeace-campagne 'Help ons klimaat niet naar de kolen' van harte. Presentator Dolf Jansen roept in de microfoon: 'Geen kolencentrales, en we willen ook geen kerncentrales!' En zij zijn niet de enige prominenten die samen met Greenpeace vinden dat schone energie de échte oplossing is voor het klimaatprobleem. Dat is Greenpeace: met lef, creativiteit en vasthoudendheid weten we een lastig thema prominent op de politieke en publieke agenda te zetten.

'Greenpeace, we hebben jullie nodig om het publiek te mobiliseren en ervoor te zorgen dat politici doen wat ze moeten doen', zegt Ban Ki-moon, secretaris-generaal van de VN, in september tijdens een gesprek met Greenpeace over klimaatverandering. In 2007 presenteert Greenpeace opnieuw haar scenario voor een Energie[r]evolutie. Het klimaatprobleem is op te lossen, als politici, bedrijven en burgers dat willen. Dat is Greenpeace: oplossingsgericht, gebaseerd op gedegen onderzoek.

'Graag maak ik melding van mijn waardering voor het feit dat Greenpeace de problematiek van de illegale visserij aan de orde stelt', schrijft minister Verburg van LNV in een officiële reactie op ons rapport 'Vispiratenparadijs Nederland'. Greenpeace stelt de verwoestende gevolgen van illegale visserij al jaren vasthoudend aan de kaak. We hebben schepen aan de ketting gelegd, zijn in zee gesprongen om vissersboten tegen te houden, we hebben illegale transporten onthuld en we hebben intensief gelobbyd voor strenge maatregelen. Dat is Greenpeace: we oefenen druk uit met een goed doordachte combinatie van geweldloze, verrassende acties en gericht lobbywerk.

'Ga vooral zo door, het werk is nog lang niet af. Houd ons wakker', schrijven donateur Bas Aalbers (52) en zijn twee kinderen Max (8) en Jazz (6) ons in 2007. Dat is een hartverwarmende steunbetuiging voor alle actievoerders, vrijwilligers, voorlichters, campagne- en kantoormedewerkers die zich elke dag weer superenthousiast inzetten voor het milieu. Als directeur ben ik heel trots op deze bijzondere groep mensen én op onze donateurs die ons werk jaar in jaar uit steunen!

In dit jaarverslag laten we zien wat we in 2007 hebben gedaan en wat we hebben bereikt. We doen dat zoals u van ons gewend bent: in heldere bewoordingen, mooie beelden en transparante statistieken. Ik wens u veel lees- en kijkplezier.

Amsterdam, 21 april 2008

Liesbeth van Tongeren
directeur Stichting Greenpeace Nederland

Hoofdstuk 1

Missie

< 2°C

it's not too late

GREENPEACE

< 2°C
it's not too late

Greenpeace is een onafhankelijke milieuorganisatie, die zich internationaal én binnen Nederland inzet voor een duurzaam evenwicht tussen mens en milieu. Om dat te bereiken voeren we aansprekende, succesvolle campagnes die daadwerkelijk een verschil maken. We zetten nationaal en internationaal belangrijke milieuproblemen op de politieke en publieke agenda.

Greenpeace is vernieuwend en creatief, toont lef en is vasthoudend. We maken milieuproblemen én mogelijke oplossingen zichtbaar voor een breed publiek. We zetten ons met lijf en leden in om de aarde te beschermen, maar onze acties zijn altijd geweldloos.

Principes & waarden

Greenpeace gaat uit van kernwaarden, die laten zien waar we voor staan:

Liefde voor onze blauwgroene planeet. Dit is de motivatie van al ons handelen.

Geweldloosheid. Greenpeace is principieel geweldloos, onze acties zijn vreedzaam.

Onafhankelijkheid. Greenpeace is politiek en religieus onafhankelijk, en accepteert geen giften van bedrijven of subsidies van de overheid.

Internationaal. Campagnes hebben een internationale basis: milieuproblemen houden zich immers niet aan grenzen.

Campagne voeren. Greenpeace doet iets om een milieuprobleem op te lossen. We combineren onderzoek, lobbywerk, acties, educatie en communicatie in campagnes met een duidelijk milieudoel.

Bearing witness. Deze manier van actievoeren stamt van het gelijknamige Quaker-beginsel: als getuige aanwezig zijn op de plaats van de misstand om dat publiek te kunnen maken.

Betrokkenheid. We zijn met ons hart én ons hoofd betrokken bij de milieuthema's waarvoor we campagne voeren.

Visie & missie

De visie en missie van Greenpeace vormen de basis van al ons werk:

Greenpeace vindt de vitaliteit van de aarde fundamenteel voor al het leven en strijdt daarom voor een snelle realisatie van een duurzaam evenwicht tussen mens en milieu. Greenpeace is een onafhankelijke internationale milieuorganisatie. Door geweldloze en inventieve confrontaties stellen we milieuproblemen aan de kaak en stimuleren we oplossingen voor een gezond en duurzaam evenwicht tussen mens en milieu.

Oplossings- en resultaatgericht. Greenpeace laat zien dat er oplossingen zijn voor milieuproblemen. Met onze campagnes behalen we concrete resultaten.

Voorzorgprincipe. Bij twijfel over mogelijke schadelijkheid voor mens en milieu kiest Greenpeace voor het voorzorgprincipe. Voorkomen is immers beter dan genezen. Kortom: geef het milieu het voordeel van de twijfel.

Eerlijke duurzaamheid (equitable sustainability). Iedereen heeft evenveel recht op een schoon en gezond milieu: Greenpeace zet zich in voor een duurzame én eerlijke wereld.

TIME AND TUNA
ARE RUNNING OUT
GREENPEACE

ORKİNOSLAR VE
ZAMAN TÜKENİYOR

Hoofdstuk 2

Campagnes

Beleid

Het campagnebeleid van Greenpeace richt zich vanzelfsprekend op de inhoud van de campagnes, maar ook op onze manier van werken. In 2007 is de campagne Klimaat en energie nog steeds onze toprioriteit. We besteden vooral aandacht aan de geplande bouw van vijf kolencentrales, om overheid en bedrijfsleven te confronteren met de waarde(loosheid) van hun eigen klimaatdoelstellingen. Onder het motto 'Help ons klimaat niet naar de kolen' krijgen we het onderwerp op de publieke en politieke agenda. Eén kolentrale is voorlopig van de baan en we zetten onze campagne voort om ook de bouw van de vier andere tegen te houden. Speerpunten in 2007 zijn ook de campagne voor een duurzaam visinkoopbeleid door supermarkten en natuurlijk onze campagne om de zogenaamd 'wetenschappelijke' walvisjacht door Japan voorgoed te stoppen. Ook maken we het verband duidelijk tussen onze dagelijkse boodschappen en de ontbossing in de Amazone en Indonesië.

Lobby & actie

Greenpeace lobbyt veelvuldig in haar campagnes. We willen betrokken politici, organisaties en bedrijven overtuigen van de urgentie van milieuproblemen en -oplossingen. Zij zijn tenslotte degenen die schone energie mogelijk moeten maken, illegale visvangst een halt kunnen toeroepen en gifvrije computers zullen produceren. Greenpeace herinnert hen zo vaak mogelijk aan die verantwoordelijkheden. We doen dat in belangrijke nationale en internationale overlegorganen, we gaan gevraagd en ongevraagd op bezoek bij politici, we schrijven brieven en voeren gesprekken met bedrijven en belangengroepen. Vaak sluiten we

coalities met niet-gouvernementele organisaties, lokale bewoners of andere direct betrokkenen. Levert dit niets op, dan oefenen we ook druk uit via onze geweldloze acties. Greenpeace is dáár aanwezig waar het milieuprobleem zich voordoet. Bij de walvissen waarop gejaagd wordt, bij de oerwoudreuzen die gekapt worden en op de daken van vervuilende kolencentrales en gevaarlijke kerncentrales. Om de wereld te laten zien wat er gebeurt en om de milieuschade daadwerkelijk te stoppen. Greenpeace-actievoerders zijn bereid zich met lijf en leden in te zetten voor de zaak waarvoor wij staan.

Internationale campagnes

De campagnes die Greenpeace in Nederland voert, maken onderdeel uit van internationale Greenpeace-campagnes. Dit betekent dat de campagnes die Greenpeace Nederland zelf uitvoert zich voor een deel afspelen buiten

Nederland. Daarnaast besteedt Greenpeace Nederland een groot deel van haar financiële middelen aan internationale campagnes en projecten, en aan de ondersteuning van andere Greenpeace-kantoren. In paragraaf 2.6 geven we een

overzicht van de internationale activiteiten die (mede) dankzij geld van Nederlandse donateurs in 2007 zijn gerealiseerd. In hoofdstuk 5 beschrijven we de manier waarop de internationale samenwerking binnen Greenpeace is georganiseerd.

Onderzoek & oplossingen

Onze campagnes zijn gebaseerd op gedegen onderzoek: we brengen milieuproblemen en de effecten daarvan in kaart. Waar mogelijk dragen we oplossingen en alternatieven aan, zoals ons Energie[r]evolutiescenario dat laat zien dat een schone en klimaatveilige toekomst heel goed mogelijk is. Of de Great Whale Trail, die de onzin aantoonde van de Japanse 'wetenschappelijke' walvisjacht. Greenpeace laat regelmatig onderzoeken uitvoeren door erkende wetenschappelijke instituten als TNO en beschikt zelf over een onderzoekslaboratorium binnen de Universiteit van Exeter in Groot-Brittannië.

© G.P. BEUKER

hier

Klimaat en energie

'Help ons klimaat niet naar de kolen' is in 2007 op talloze plaatsen te zien, van onze speciale website tot het T-shirt waarin Ellen ten Damme op Live Earth energiebedrijven oproept geen nieuwe kolencentrales te bouwen. Het onderwerp staat halverwege onze intensieve campagne al prominent op de publieke én politieke agenda's. Ook onze campagne voor slimmer energiegebruik loopt goed: in 2007 zijn maar liefst 2 miljoen extra spaarlampen verkocht.

© LANGROCK/ZENIT/GP

Scenario voor een energierevolutie

Onder grote belangstelling draait Greenpeace de klimaatfilm 'An Inconvenient Truth' op haar actieschip *Arctic Sunrise*, dat aanlegt in de havens van Amsterdam, Harlingen, Den Helder, Scheveningen en Rotterdam. Voor Greenpeace is de documentaire een prima aanleiding om ook de oplossingen voor het voetlicht te brengen. In Scheveningen presenteren we het Energie[r]evolutie-scenario: al in 2050 kan de CO₂-uitstoot wereldwijd met de helft omlaag, als we slimmer omgaan met energie en massaal overstappen op schone energiebronnen.

Klimaatakkoord

Greenpeace zorgt er tijdens de coalitiebesprekingen eind januari voor dat het klimaat in ieder geval buiten het Catshuis aan bod komt: op een enorm scherm projecteren we beelden van actievoerders die de Amsterdamse steenkolenhaven blokkeren. Via een live-verbinding roept Greenpeace de fractievoorzitters op om van het regeerakkoord ook een klimaatakkoord te maken. En met succes! De partijen besluiten tot dertig procent minder CO₂-uitstoot en twintig procent duurzame energie in 2020 én jaarlijks twee procent energiebesparing. Maar hoe dat moet gebeuren blijft nog in het midden, en dat blijkt al snel het zwakke punt.

Help het klimaat in een handomdraai!

Van popsterren tot voetbalhelden: iederéén wil het klimaat in een handomdraai helpen in 2007.

De campagne '1 miljoen spaarlampen' van Greenpeace is in vrijwel alle opzichten een succes. Bekende Nederlanders roepen op tv en op de speciale Greenpeace-website iedereen op om massaal spaarlampen in te draaien. FC Utrecht-voetballers plaatsen de energiezuinige lampen in hun stadion, commentator Yoeri Mulder doet een oproep aan politici in het tv-programma Studio Voetbal en de jongeren van Schiermonnikoog gaan op hun eiland met spaarlampen langs alle 450 deuren. Als Greenpeace op 19 april de teller stilzet, hebben kinderen en volwassenen 858.241 spaarlampen ingedraaid. Gemeenten, basisscholen, woningcorporaties en cafés laten weten dat ze zijn overgestapt op spaarlampen. Winkelketens en lampenproducenten hebben promotieacties gelanceerd en melden een verkoopstijging van meer dan 2 miljoen spaarlampen.

Helaas houdt milieuminister Cramer zich niet aan haar belofte om de gloeilamp te verbieden.

De spaarlampencampagne van Greenpeace is onderdeel van de HIER-campagne. HIER is een samenwerkingsverband van meer dan veertig maatschappelijke organisaties, die samen campagnevoeren tegen klimaatverandering, met steun van de Nationale Postcode Loterij.

© GP/HARTMANN

Help ons klimaat niet naar de kolen

De klimaatdoelstellingen van de regering staan lijnrecht tegen-over de plannen van energiebedrijven Nuon, Essent, E.ON, Electrabel en RWE om in Nederland maar liefst vijf nieuwe kolencentrales te bouwen. Greenpeace vindt het hoog tijd voor een grote campagne: 'Help ons klimaat niet naar de kolen'. We beginnen in april met het uitdelen van zeepjes bij de aandeelhoudersvergaderingen van Nuon en Essent, waarmee we de energiebedrijven oproepen het klimaat niet om zeep te helpen. Zo drukken we de gemeenten en provincies die de aandelen in handen

hebben met hun neus op de feiten: de kolencentrales zijn niet schoon, maar zullen miljoenen tonnen CO₂ gaan uitstoten. De campagne boekt resultaten: gedeputeerden van de provincie Noord-Holland spreken zich uit voor investeringen in schone energie in plaats van kolencentrales. Alle veertig Limburgse gemeenten (aandeelhouders van Essent) wijzen de bouw van kolencentrales af. In december doet de provincie Flevoland hetzelfde. Maar een flinke tegenvaller is het besluit van de gemeente Rotterdam om de bouw van een kolencentrale op de Maasvlakte toch toe te staan.

© GP/FRANSEN

© GP/CIKAK

Ark van Noach

Greenpeace combineert actie en lobby op haar eigen, unieke wijze, om wereldleiders ervan te overtuigen dat ze hun klimaat-zorgen nú moeten omzetten in daden. 'G8: Act now!' is de boodschap van actievoerders die in elf rubberbootjes de verboden zone rond de G8-top in Duitsland binnen weten te varen. En op de

berg Ararat bouwen Greenpeace-vrijwilligers een nieuwe Ark van Noach. Ze klimmen naar de 5.137 meter hoge top en roepen daar de leiders van de G8-landen op nu eindelijk actie te ondernemen tegen klimaatverandering. De Nederlandse Tessie Bevers bouwde mee en schrijft daarover in haar weblog op de Greenpeace-site.

Vijf voor twaalf

'Hartstikke leuk dat Nuon Live Earth sponsort', roept Ellen ten Damme tijdens dit festival vanaf het podium, gehuld in een Greenpeace-kolenschirt. 'Maar Nuon is ook van plan een kolencentrale te bouwen!' Ondersteund door steeds meer bekende en onbekende Nederlanders blijft Greenpeace de druk op de ketel houden. De regering is namelijk niet van zins om de kolencentrales tegen te houden. In april verkopen vrijwilligers bloemkolen op de markt, met de boodschap dat dit de enige schone kolen zijn en dat er geen enkele techniek is die steenkolen schoon kan maken. Eind mei zetten Greenpeace-klimmers de wijzers van de klok op de Utrechtse Domtoren op vijf voor twaalf. In juni leggen actievoerders een nooddijk aan van zandzakken voor het Groningse provinciehuis, met zand van het terrein waarop twee nieuwe kolencentrales zijn gepland. Een maand later stort Greenpeace twintig ton steenkolen voor de deur van het Nuon-hoofdkantoor. Intussen bezoeken meer dan honderdduizend mensen de speciale campagnesite www.stopnieuwekolencentrales.nl.

© GP/BEENTJES

© GPF/VAN HOUDT

Vergeeten kosten

Onderzoek is een belangrijke steunpilaar onder de campagnes van Greenpeace. Ook in de kolen-campagne onderbouwt Greenpeace haar bezwaren tegen kolencentrales met gedegen studies. In het rapport 'Nieuwe elektriciteitscentrales in Nederland, de vergeten kosten in beeld' rekenen we voor dat de 'vergeten' kosten van zo'n centrale – klimaatschade, luchtvervuiling en gezondheidsproblemen – kunnen oplopen tot 130 miljoen euro. Ons onderzoeksrapport 'Powering Profits' toont aan dat de winsten van Nederlandse energiebedrijven vrijwel zonder uitzondering komen uit vuile energiebronnen.

Green4sure: lage kosten, hoge klimaatwinst

Op de pier van Scheveningen presenteren milieuorganisaties en vakbonden in juni een haalbaar, goedkoop én effectief klimaatbeleid aan de Nederlandse regering: Green4sure. De marktgerichte instrumenten van Green4sure stimuleren innovatie,

belonen creatief ondernemerschap en houden de keuzevrijheid van bedrijven en consumenten in stand. Green4sure is niet vrijblijvend: alle vervuilers gaan betalen en wie bijdraagt aan beperking van de CO₂-uitstoot wordt beloond.

© GPF/GARTEN

We hebben jullie nodig

'Greenpeace, we hebben jullie nodig om het publiek te mobiliseren en ervoor te zorgen dat politici doen wat ze moeten doen.' Het zijn de woorden van secretaris-generaal van de Verenigde Naties Ban Ki-moon, als hij in september een Greenpeace-delegatie ontmoet voor een gesprek over klimaatverandering. Greenpeace lobbyt voor en tijdens de belangrijke klimaattop op Bali in december voor ambitieuze vervolgfafspraken op het Kyoto Protocol. In Nederland publiceren we een 'Greenpeace-gids naar Bali' waarin staat welke afspraken dat

volgens ons moeten zijn en vestigen met diverse acties de aandacht op de noodzaak tot snel handelen. En Greenpeace vraagt premier Balkenende zich hiervoor sterk te maken. Met succes: in de VN roept hij op tot concrete mondiale klimaatdoelen. Het belangrijkste resultaat van de top op Bali is dat voor het eerst ook de Verenigde Staten en ontwikkelingslanden mee zullen werken aan zo'n nieuwe overeenkomst. Maar over het percentage waarmee de CO₂-uitstoot moet worden verminderd blijven de regeringsleiders nog vaag.

FOKKE & SUKKE
HEBEN EEN BOODSCHAP

Kolen op de agenda

Ons plan om op Prinsjesdag de aandacht te richten op de kolenplannen mislukt in eerste instantie. GroenLinks-fractieleider Femke Halsema wil de speciaal ontworpen kolenhoed bij nader inzien toch niet dragen. Maar dit nadeel wordt een voordeel als de pers er lucht van krijgt en de Greenpeace-hoed – mét campagneboodschap – figureert in tal van kranten en radio- en tv-programma's. De Kamerdebatten over de plannen van milieuminister Cramer maken duidelijk dat Greenpeace de nieuwe kolencentrales definitief op de agenda heeft gezet. Ook op opiniepagina's keert voortdurend de vraag terug: hoe valt de bouw van nieuwe kolencentrales te rijmen met de klimaatdoelen van dit kabinet? Dat is mede te danken aan de kolencampagne van Greenpeace, blijkt uit ons opinieonderzoek vóór en na deze campagne. Vóór de campagne weet 32 procent van de Nederlanders dat er nieuwe kolencentrales zijn gepland, na de campagne is dat maar liefst 58 procent. En dan spreekt 54 procent zich uit tegen de bouw van nieuwe kolencentrales (vóór de campagne 42 procent). In 2008 gaan we door met onze campagne, want alle nieuwe kolencentrales moeten van de baan.

© GP/DANKHUIJ

Geen nieuwe kerncentrales

Voor kernenergie lijken de successen in 2007 vroeg geboekt. Het regeerakkoord is helder: tijdens deze regeerperiode komen er geen nieuwe kerncentrales in Nederland. Ook in Indonesië komt de eerste kerncentrale niet van de grond, mede dankzij de steun van Greenpeace aan het verzet van vele duizenden inwoners van Java. Een fatwa door de politiek machtige Islamitische Religieuze Raad luidt het einde in van de nucleaire plannen op dit eiland. Voordat de Raad overging tot de fatwa, raadpleegde ze wetenschappers, energiebedrijven, dorpsleiders, milieuorganisaties en de Koran.

© GP/ZWANVELD

Strafrechtelijk immuun

Euratom, de Europese organisatie die eigenaar is van de kernreactor in Petten, kan op Nederlands grondgebied de nationale milieuregels ongestraft negeren. Dat is de onthutsende conclusie uit een uitspraak van de Hoge Raad dit jaar. Greenpeace heeft een klacht ingediend na milieuovertredingen bij de reactor in 2003. Maar volgens de Hoge Raad is Euratom

‘strafrechtelijk immuun’. Er is in 2007 ook positief nieuws uit Petten: een feitenrapport van het Energieonderzoek Centrum Nederland wijst ondubbelzinnig op dezelfde bezwaren tegen kernenergie, die Greenpeace al jaren naar voren brengt. Belangrijkste: er zijn geen oplossingen voor de problemen die met kernenergie samenhangen, zoals kernafval en veiligheidsrisico's.

Eén kolencentrale van de baan!

Als Nuon groot uitpakt met een reclame-campagne waarin het zich presenteert als zeer klimaatvriendelijk, dient Greenpeace een klacht in bij de Reclame Code Commissie. Begin oktober krijgen we gelijk: de commissie vindt de Nuon-campagne misleidend. Schone kolencentrales bestaan niet. Nuon besluit diezelfde dag de kolencentrale in Groningen uit te stellen en voorlopig alleen het gasgestookte deel te bouwen. Een overwinning voor het milieu: de verbranding van gas veroorzaakt bijna de helft minder CO₂-uitstoot dan kolen. Greenpeace is blij met dit besluit, maar zet haar beroep bij de Raad van State wel door, tegen de milieuvergunning die Nuon voor de kolencentrale kreeg van de provincie Groningen.

© LANBEI/GP

© GP/SUTTON-HIBBERT

Rokende centrales

Rook uit een kerncentrale? Dan is het goed misgegaan. Een zware aardbeving treft de grootste kerncentrale ter wereld bij Kashiwazaki in Japan. Zesendertig uur later is campaigner Rianne Teule met stralingsapparatuur op weg naar het rampgebied. Greenpeace zet deze 'rapid response'-expeditie op touw om uit te zoeken of er straling is vrijgekomen. Onder druk van Greenpeace geeft de Japanse eigenaar informatie over de gevolgen

van de beving: radioactief water stroomt de zee in en ook in de lucht zijn radioactieve stoffen terechtgekomen. De zeven kernreactoren liggen nog minstens tot 2009 stil. Brand dwingt ook twee Duitse kerncentrales tot een noodstop. Maar eigenaar Vattenfall geeft de ernst van de incidenten pas toe nadat Greenpeace en de publieke opinie het bedrijf onder druk zetten. Voorlopig blijven de kerncentrales dicht.

Houd je afval bij je

Greenpeace Rusland organiseert in 2007 een cyberactie tegen de Nederlandse regering: houd je radioactieve afval bij je! De verrijkingsfabriek van Urenco in Almelo dumpst namelijk grote hoeveelheden uraniumafval in Rusland. Dit afval vormt een gevaar voor het milieu en de volksgezondheid: Rusland slaat het voor onbepaalde tijd op, onder slechte omstandigheden. Greenpeace Nederland tekent bezwaar aan tegen de dumping, maar het ministerie van VROM gaat ervan uit dat het uranium wordt hergebruikt. Dat is zeer onwaarschijnlijk, omdat de Russen zelf al een enorme uraniumberg hebben. Het ministerie wil het 'hergebruik' niet controleren, ook niet na juridische stappen door Greenpeace. Zeker is dat 80-95 procent van het verarmd uranium achterblijft (lees: wordt gedumpt) in Rusland, zonder dat daarvoor een bestemming is.

© KNOTH/GP

Foto-expositie

Robert Knoth heeft met steun van Greenpeace een fotoreportage gemaakt over de gevolgen van radioactieve vervuiling in de voormalige Sovjet-Unie. De foto's worden in 2007 geëxposeerd in de Kunsthal in Rotterdam en in Museum Tongerlohuys in Roosendaal.

Oceanen

Greenpeace voert in 2007 campagne om de oceanen te beschermen tegen een van de grootste bedreigingen: overbevissing. We lobbyen bij overheden en bedrijven om de legale overbevissing én de piratenvisserij te stoppen. We publiceren onthullend onderzoek en we voeren actie, op zee en voor de deuren van visverkopende supermarkten. Ook promoten we de échte oplossingen: zeesreservaten en een duurzame visserij.

© MINAKUCHI/GP

Piratenparadijs

'Graag maak ik melding van mijn waardering voor het feit dat Greenpeace de problematiek van de illegale visserij aan de orde stelt', schrijft minister Verburg (LNV) in een officiële reactie aan de Tweede Kamer op het Greenpeace-rapport 'Vispiratenparadijs Nederland'. Hierin onthullen we het grootschalige karakter van de piratenvisserij en de vele juridische trucs die piratenschepen toepassen, om hun illegaal gevangen kabeljauw – ook in Nederlandse havens – aan te landen. De piraten laden op volle zee vis over op een ander schip om hun quota te omzeilen en ze voeren dubbele boekhoudingen. Het rapport stelt ook de gebrekkige controle aan de kaak, zowel in Nederland als in landen als Rusland of Portugal. Wereldwijd wordt jaarlijks ruim 6 miljard euro verdiend aan deze illegale visserij.

© GP/WIERSMA

Regels aangescherpt

Met succes heeft Greenpeace zich sterk gemaakt voor aanscherping van de internationale regels op het gebied van illegale visserij. In de loop van 2007 besluit de North East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC), waarvan ook Nederland lid is, voorwaarden te stellen aan het aanlanden van vis. Dat mag alleen als het land onder wiens vlag het schip vaart, schriftelijk verklaart dat de vis daar is aangemeld. En dat het schip zijn quota niet overschrijdt. Minister Verburg heeft hiermee een belangrijk instrument in handen om piratenvissers goed te controleren en illegale vis tegen te houden. Helaas blijft een daadkrachtige aanpak van de piratenvisserij vooralsnog uit. Als in mei een notoir piratenschip de Eemshaven aandoet, is Greenpeace erbij met haar schip de *Argus* om in de gaten te houden of de nieuwe regelgeving wel wordt toegepast. Die aanwezigheid vertraagt het lossen van de illegale vis, maar houdt dit uiteindelijk niet tegen.

© GP/BECK

Aan de ketting

Greenpeace-duikers leggen in juni 2007 een grote ketting om de schroef van het beruchte piratenschip Mumrinskiy. In 2006 heeft Greenpeace al actie gevoerd tegen de illegale visserij door dit schip Mumrinskiy en nu ligt de Mumrinskiy opnieuw in Eemshaven met een verdachte lading: kabeljauw uit de Barentszee. Een week eerder heeft de Noorse kustwacht de Mumrinskiy betrappt op het illegaal overladen van diepgevroren kabeljauw naar een notoir piratenschip, dat ongeregistreerd en zonder vlag voer. Toch weigert de Nederlandse inspectie in te grijpen. Ze laat het schip zijn illegale kabeljauw lossen in Eemshaven.

© GP/ZWARNEVELD

Iglo en McDonald's

Afnemers van illegale vis zijn medeverantwoordelijk voor de verwoestende gevolgen van piratenvisserij voor het zeeleven. Vanuit die gedachte heeft Greenpeace sinds 2006 de druk opgevoerd op Europese visafnemers en zijn acties gevoerd in Europese havens en in de Barentszee. In 2007 boeken we een belangrijk resultaat: de acht grootste Europese bedrijven die visproducten verkopen, beloven niet langer illegale vis af te nemen van piratenschepen die op de Noorse zwarte lijst staan. Onder deze bedrijven zijn onder meer Iglo en McDonald's. In een gezamenlijke brief verklaren de acht visafnemers dat ze zich zullen houden aan de richtlijn van de Europese brancheorganisatie AIPCE: de inkoop van illegale kabeljauw en schelvis moet worden vermeden. Deze richtlijn kwam in 2006 tot stand na gesprekken met Greenpeace.

© AS/LIUD/GP

Noordzeekabeljauw

Visserijbiologen waarschuwen al jaren dat de kabeljauwstand in de Noordzee op de rand van instorting staat. Vissers vangen nu kabeljauwtjes die slechts een fractie zijn van de grote vissen die ze vroeger uit zee haalden. De enige oplossing is de vis met rust laten: het vangstquotum moet naar nul. Om die boodschap te onderstrepen vaart het Greenpeace-schip *Arctic Sunrise* in mei naar de Noordzee. Campaigner Femke Nagel is aan boord en houdt de hele maand een weblog bij op de Greenpeace-website. Actievoerders plaatsen zich voor de (Schotse) kabeljauwvissers in het water en proberen zo het vissen te stoppen. Deze acties leveren verhitte debatten op in Schotland: voorstanders van een vangstverbod beseffen dat de vissers zichzelf uiteindelijk in de vingers snijden. Als de kabeljauwstand zich niet herstelt, vangen ze straks helemaal niets meer.

© GP/BLUDENSTEIN

Maak Schoon Schap

Van de grotere roofvissen zoals zwaardvis, tonijn en kabeljauw is in de afgelopen vijftig jaar maar liefst negentig procent verdwenen uit de wereldzeeën. Toch liggen deze én andere bedreigde vissoorten nog steeds in de koel- en vriesvakken van veel supermarkten. Supers verkopen ruim de helft van alle vis in Nederland. Hoog tijd voor de Greenpeace-campagne 'Maak schoon schap', met als opvallend icoon een

grote rode gup die op allerlei plekken de aandacht van een verrast publiek weet te trekken. De rode gup staat voor de foute vis die de supermarktketens van hun schappen moeten weren. Greenpeace wil dat ze alleen nog duurzaam gevangen vis aanbieden en roept de supers en de Nederlandse brancheorganisatie van supermarkten Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) op tot invoering van een duurzaam visinkoopbeleid.

Superranglijst

In september brengt Greenpeace een ranglijst uit van supermarkten, via de campagnesite www.maakschoonschap.nl.

Consumenten kunnen in één oogopslag zien waar ze hun duurzame visje het best kunnen kopen. Hoewel... het blijft voorlopig opletten geblazen, want geen enkele super verkoopt alleen duurzaam gevangen of gekweekte vis. De website geeft precies aan wat de criteria zijn en wat Greenpeace verstaat onder een duurzaam visinkoopbeleid. Bovendien kunnen bezoekers hier lezen hoe duurzaam het visbeleid van hun super is. De campagne 'Maak schoon schap' krijgt vanaf het begin veel publieke steun. Via de campagnesite sturen consumenten ruim 101.000 e-mails

naar hun supermarkten, met het verzoek een duurzaam inkoopbeleid op te stellen en te stoppen met de verkoop van vissoorten die op de rode lijst staan. Deelnemers krijgen als dank een kleine rode gup. Bij supermarkten die weigeren stappen te zetten richting een duurzaam visinkoopbeleid, duikt de levensgrote rode gup op met in zijn kielzog Greenpeace-vrijwilligers die de 'Maak schoon schap'-stand opzetten voor de deur van de foute super. Meer dan duizend consumenten vullen daar een kabeljauwkaart in met dezelfde boodschap aan de supermarktmanager. In oktober confronteren de vrijwilligers de supermarktbranche tijdens de jaarlijkse supermarktdag met de gevolgen van haar visbeleid.

Visserijraad tijdelijk gesloten

Elk jaar adviseren wetenschappers de Europese Unie: hoeveel van een bepaalde vissoort kunnen ze vangen, zonder de populatie in gevaar te brengen? Maar elk jaar stellen die overheden toch hogere vangstquota vast. De Europese Unie heeft de afgelopen jaren gemiddeld vijftig procent (!) meer visvangst toegestaan dan de wetenschappers verantwoord achten. Enkele landen, waaronder Nederland, blijven pleiten voor hogere quota voor hun eigen vissersvloot.

In 2007 wil Greenpeace een einde maken aan het kortetermijndenken van deze politici: symbolisch heft ze de Europese Visserijraad op tot de visbestanden zich hebben hersteld. Vlak voor het jaarlijkse visserijoverleg in december blokkeren 200 Greenpeace-actievoerders uit heel Europa de toegang tot de vergadering in Brussel en metselen een betonnen muur voor de ingang. De actie krijgt veel media-aandacht, maar de visserijministers stellen opnieuw te hoge quota vast.

Resultaten

Albert Heijn en Super de Boer zijn al in 2006 gestart met de ontwikkeling van een duurzaam visbeleid. Onze campagne versnelt dit proces en inmiddels heeft Albert Heijn een duurzaam inkoopbeleid op papier gezet, voor verse en diepvries-

visproducten van het huismerk. Super de Boer legt de laatste hand aan een duurzaam inkoopbeleid voor zijn huismerk visproducten. Ook de supermarkten van de Sligro Food Group verdienen het predikaat 'oranje' (gedeeltelijk duurzaam visinkoopbeleid). Dirk van den Broek onderneemt echter helemaal geen stappen en daarom staat Greenpeace in september onverwacht bij het hoofdkantoor op de stoep. Uiteindelijk maken Dirk en andere 'rode' (geen duurzaam inkoopbeleid) supermarkten als Jumbo, Dekamarkt en Lidl een begin met de verwijdering van de meest bedreigde vissoorten uit hun assortimenten. Nederlands een-na-grootste supermarkt C1000 zegt pas toe een duurzaam inkoopbeleid op te stellen nadat Greenpeace-actievoerders in december een enorm spandoek met visgraat aan de gevel van het hoofdkantoor hangen. Veel supers zoeken naar aanleiding van de campagne 'Maak schoon schap' contact met Greenpeace en andere milieuorganisaties, om zich te laten informeren over de problemen achter de visproducten in hun assortiment.

In december presenteert het CBL zijn 'Zeven Stappenplan Vis Beter', dat moet bijdragen aan een duurzaam visaanbod in de sector.

© GPF/VAH HOUDT

Kadavers van walvisachtigen

Met stinkende kadavers van walvissen en dolfijnen vraagt Greenpeace op Het Plein in Den Haag parlementaire aandacht voor de bedreigingen waaraan deze walvisachtigen worden blootgesteld. De dieren zijn gestorven in visnetten of dodelijk verwond door scheepsschroeven. Maar ook klimaatverandering, vervuiling, sonar en de walvisjacht vormen een gevaar. Greenpeace vraagt Nederland een voortrekkersrol op zich te nemen bij de bescherming, zowel in Europa

als binnen de Internationale Walvisvaartcommissie (IWC). Met succes: Nederland stelt zich ongekend resoluut op aan de vooravond van de jaarlijkse bijeenkomst van de IWC, eind mei, waar besloten wordt tot handhaving van het moratorium op de commerciële walvisjacht. Minister Verburg pleit voor walvisreservaten én voor sancties tegen het walvisjagende Japan. In december laat de minister de Japanse regering per brief weten dat Nederland de Japanse walvisjacht afkeurt.

Japans fabrieksschip

Onder grote belangstelling van de media vaart het Greenpeace-schip *Esperanza* eind december opnieuw uit om de walvissen bij Antarctica te beschermen tegen de Japanse walvisvloot. De Nederlandse Jetske Nagtlas is weer aan boord en houdt de Nederlandse achterban op de hoogte via weblogs en videoweblogs (vlogs). De walvisjagers willen 935 dwergvinvissen en 50 bedreigde gewone vinvissen harpoeneren. Kort daarna besluit Japan onder zware internationale druk 50 bultruggen te laten leven. De druk is onder meer afkomstig van Greenpeace en van Australië, dat zich onder de nieuwe regering fel verzet tegen de Japanse walvisjacht. De *Esperanza* traceert de Japanse vloot in de Antarctische

wateren en maakt de jacht twee weken lang onmogelijk, tot brandstoftekort het schip dwingt terug te keren. Greenpeace Japan werkt intussen hard om de bevolking bewust te maken van de zinloosheid en schadelijkheid van de walvisjacht. Campaigners ontdekken ook dat de Japanse overheid plannen heeft voor de bouw van een nieuw fabrieksschip voor de walvisjacht. Greenpeace schrijft Japanse bedrijven aan die het schip zouden kunnen bouwen en al deze bedrijven beloven de eventuele opdracht niet aan te nemen. Duizenden mensen sturen de Japanse premier een e-mail met het verzoek af te zien van een nieuw walvisvaartschip.

IJsland beperkt walvisjacht

Winst voor de walvissen is er dit jaar in IJsland. De IJslandse minister van Visserij geeft geen nieuwe vangstquota af voor de commerciële walvisjacht. Maar de belangrijkste reden is een economische: de jagers raken het walvisvlees aan de straatstenen niet kwijt. IJsland geeft nog wel vergunningen voor de jacht op zes walvissen voor 'wetenschappelijk onderzoek'. Greenpeace roept het land op ook deze jacht te annuleren en herhaalt haar pleidooi voor walvistoeerisme in IJsland.

© GPF/HILTON

Great Whale Trail

Een uniek onderzoek toont aan dat het doden van walvissen voor wetenschappelijk onderzoek, zoals Japan beweert te doen, volslagen onzin is. In de Great Whale Trail volgen Greenpeace en wetenschappers samen twintig bultruggen op hun lange reis naar Antarctica, via satellietzendentjes. Hoewel de zendentjes half november niet meer uitzenden, hebben de onderzoekers al veel meer informatie verzameld over de bultrugpopulaties dan de Japanse 'wetenschappelijke' walvisjacht ooit zal opleveren. Het publiek kan de bultruggen namen geven en hun tocht volgen via een speciale website, waarvan ook een Nederlandse versie is gemaakt.

© GPF/REZAC

Bossen

Illegaal gekapt hout komt nog steeds ongehinderd Nederland binnen. Greenpeace gaat in 2007 door met haar campagne voor een effectief Europees verbod op de handel in illegaal hout. Ook vestigen we de aandacht op de wereldwijde ontbossing – en de Nederlandse bijdrage daaraan – voor de aanleg van soja- en palmolieplantages.

© GP/DAVISON

Great Bear Rainforest beschermd

© BIJZELING/OP

In januari belooft de Canadese overheid 30 miljoen dollar bij te dragen aan de bescherming van het Great Bear Rainforest.

Daarmee is de 120 miljoen dollar bij elkaar, die nodig is voor de uitvoering van Canada's plannen voor een duurzaam beheer van dit gematigde regenwoud. Tien jaar lang hebben Greenpeace en andere organisaties, ook in Nederland, campagne gevoerd voor bescherming van deze bijzondere leefomgeving van de grizzlybeer en de zeldzame white spirit beer.

Fout multiplex

Ook de Nederlandse regering heeft al in 1991 beloofd dat '...er geen medewerking wordt verleend aan projecten en ontwikkelingen die het regenwoud kunnen aantasten', maar die mooie intentie heeft nog geen wetgeving opgeleverd.

En dat terwijl gemiddeld vijftig procent van het tropisch hardhout op de Nederlandse markt illegaal is gekapt. In april blinderen Greenpeace-actievoerders een deel van het ministerie van LNV met platen multiplex, gemaakt van ille-

gaal hout uit Papoea-Nieuw-Guinea. Dit hout is gewoon te koop in de Nederlandse houthandel, zoals Greenpeace diezelfde dag aantoonde. Bij houtbedrijf Oldenboom vinden we illegaal multiplex, ondanks eerdere beloften van het bedrijf om dit hout uit het assortiment te halen. Oldenboom slaat het aanbod af om het multiplex te ruilen tegen FSC-multiplex. Deze actie krijgt weinig media-aandacht, maar de actie bij LNV haalt RTL7 en een foto in de Volkskrant.

Handel in illegaal hout

Greenpeace en andere organisaties hebben jarenlang druk uitgeoefend op de Europese Unie om de handel in illegaal hout te verbieden.

De EU en haar lidstaten spraken in 2004 af dat ze de illegale houtkap en -handel zouden indammen. Maar die afspraak wordt slechts omgezet in vrijwillige overeenkomsten met houtproducerende landen. In maart 2007 buigt de EU zich eindelijk serieus over dit beleid. Samen met 180 ngo's en 70 Europese bedrijven als IKEA en Castorama roept Greenpeace de Europese Commissie op tot effectieve wetgeving. Ook roept Greenpeace mensen via internet op deel te nemen aan de publieke consultatie van de EU over deze wetgeving. Omdat het onderwerp vrij ingewikkeld is, hopen we op 5.000 cyberactivisten, maar het worden er 6.800.

© GP/VERBELEN

© GFD/DAVISON

Carving up the Congo

In het rapport 'Carving up the Congo' toont Greenpeace de omvang aan van de destructieve houtkap in de Democratische Republiek Congo (DRC). Greenpeace lanceert het rapport aan de vooravond van een Wereldbankvergadering waar de Congolese bossen op de agenda staan. De Wereldbank ziet de houtkap als een methode om de armoede te bestrijden. Maar mede door de wetteloosheid in Congo leidt de houtkap juist tot blijvende armoede – het geld belandt in de verkeerde zakken – en tot onherstelbaar verlies van de natuur.

In Nederland overhandigt Greenpeace het rapport tijdens een persconferentie in Nieuwspoort aan minister Koenders van Ontwikkelingssamenwerking. Nederland besteedt een aanzienlijk deel van zijn ontwikkelingsbudget via de Wereldbank en is dus medeverantwoordelijk voor wat de bank in Congo doet. Bovendien is Nederland in Europa de vierde importeur van Congolees tropisch hout. Minister Koenders betuigt zijn steun aan het werk van Greenpeace in Congo en brengt dit de dagen erna actief in de media. Verder organiseert Greenpeace een lobbytour met Adrian Sinafasi (vertegenwoordiger

© GFD/OSE

pygmeeënvollen) en René Ngongo (Congolese milieuorganisatie OCEAN). Netwerk zendt een reportage uit waarin Sinafasi uitgebreid aan het woord komt, én hij wordt geïnterviewd door onder meer Trouw en internetportal OneWorld. Na een gesprek van Greenpeace met de Nederlandse bewindvoerder van de Wereldbank Wijffels, organiseert deze in Washington een ontmoeting tussen het bestuur van de Wereldbank en onze Congolese gasten: een belangrijk lobbysucces. Het filmpje van Greenpeace TV over Congo wordt op YouTube tot favoriet gekozen en wordt bekeken door ruim 100.000 mensen.

Minister steunt Europees verbod

'Tot in de wandelgangen' van de EU zal minister Verburg (LNV) pleiten voor Europese wetgeving die een verbod op illegaal hout mogelijk maakt. Dat belooft de minister de Tweede Kamer eind juni. Ze reageert op een dringende oproep van de houtsector en maatschappelijke organisaties, waaronder Greenpeace. Verburg verzoekt in juli de Europese landbouw- en visserijraad met maatregelen te komen.

© GFD/DAVISON

Reddingsplan voor de Amazone

In augustus maakt de Braziliaanse overheid bekend dat het tempo van ontbossing in dit gebied flink is gedaald: van ruim 14.000 km² tot 9.600 km² per jaar. Dit is mede te danken aan de wereldwijde Greenpeace-campagne in 2006 tegen de kap van tropisch regenwoud voor de aanleg van sojaplantages. Resultaat van deze campagne is een moratorium op de handel in soja waarvoor Amazone-woud is gekapt. Maar Greenpeace onthult in augustus ook dat het Braziliaanse instituut voor landhervorming (INCRA) duizenden hectares kostbaar regenwoud heeft weggegeven aan houtkapbedrijven. Het rapport van Greenpeace is gebaseerd op maandenlang veldwerk, observaties vanuit de lucht, interne rapporten van de INCRA en informatie uit contracten met houtkappers. Op basis van het bewijs van Greenpeace draait een federale rechter 99 landtoewijzingen terug en mag INCRA niet langer zelfstandig land toewijzen.

Biomassa

Wanneer is biomassa duurzaam? Greenpeace publiceert vijf kritiepunten op de criteria die de regering voorstelt voor subsidie aan bedrijven die biomassa importeren. Maar vlak voor het Kamerdebat hierover in juni, laat minister Cramer weten dat ze haar eigen kader toch onwerkbaar vindt. De Kamerleden roepen de minister in een motie op de criteria te handhaven en Greenpeace zet haar lobby voor scherpe biomassacriteria voort. In eerste instantie met succes: eind oktober wordt Kamerbreed verwoord dat de overheid alleen biomassa mag subsidiëren die gegarandeerd duurzaam is. Maar de minister houdt voet bij stuk en legt de motie naast zich neer. Wel sluit ze palmolie uit van subsidie door haar ministerie.

Nederland ontbost

In de afgelopen tien jaar is wereldwijd meer dan 1,5 miljoen hectare bos verwoest voor producten die Nederland op grote schaal importeert.

Belangrijkste aanjager is het gebruik van soja en palmolie als basis voor onze dagelijkse boodschappen. Greenpeace brengt in september een rapport uit dat de Nederlandse verantwoordelijkheid hiervoor aantoont. Greenpeace wil dat de regering maatregelen neemt om

deze grootschalige bosvernietiging tegen te gaan. In september laten we voor het oog van de voltallige ministerraad een brand woeden in de Hofvijver. Kanovaarders plaatsen naast de vuurzee een spandoek met de tekst 'Laat de oerbossen niet branden!', een verwijzing naar de onvervangbare regenwouden die op datzelfde moment worden platgebrand in landen als Indonesië en Brazilië.

© GPT/DALA OLIVARES

Cees Geel in Indonesië

'Ik ben trots dat ik eventjes deel heb mogen uitmaken van deze bijzondere groep mensen!', schrijft acteur Cees Geel in zijn weblog op de Greenpeace-site.

Geel is dan net terug van een kort maar intensief bezoek aan het Forest Defenders Camp van Greenpeace op Sumatra. Samen met Greenpeace-actievoerders en de lokale bevolking heeft hij zich sterk gemaakt voor het behoud van de laatste oerbossen op dit Indonesische eiland. Zij brengen de oerbossen op Sumatra in kaart, registreren waar het bos wordt platgebrand en proberen waar mogelijk branden te voorkomen. In de afgelopen tien jaar is in

Indonesië 130.000 hectare bosgebied verwoest voor de Nederlandse import van palmolie. Op Sumatra getuigt Geel via zijn weblog en video's op YouTube van de schokkende verwoestingen die hij aantreft ('Onvoorstelbaar dat Nederland hierin een rol speelt'), maar ook van de adembenemende schoonheid van de resterende oerbossen. En hij is erbij als Greenpeace de lokale bewoners traint in het bestrijden van veenbranden, die illegaal worden aangestoken door de plantage-eigenaren. Ook leggen ze samen dammen aan om ontwatering en uitdroging van de veengronden te voorkomen.

© GPK/KEERIS

Boodschappen uit het bos

'Straks zien we door de boodschappen het bos niet meer!' Dat is de kernboodschap van de campagne waarmee Greenpeace de aandacht vestigt op de gigantische bosgebieden die zijn gekapt en verbrand voor de aanleg van onder meer palmolieplantages. Palmolie bijvoorbeeld is een basisingrediënt in een grote hoeveelheid dagelijkse boodschappen, van pindakaas en chocopasta tot shampoo en chips. Consumenten kunnen dus nauwelijks kiezen voor oerbosvrije boodschappen. Greenpeace zendt tv-spotjes uit, waarin een barcode wordt geveld door een kettingzaag. We vragen mensen de Nederlandse regering op te roepen tot maatregelen die garanderen dat producten oerbosvrij zijn. Dat doen 13.582 consumenten door een sms'je te sturen met de tekst OERBOSVRIJ. Op de speciale Oerbosvrij-site laten we precies zien hoeveel sms'jes al binnen zijn. Greenpeace publiceert alle sms'jes op een 15 meter lange kassabon en biedt die aan, met een reusachtige boodschappenkar vol oerbosproducten, aan minister Verburg van LNV. De website wordt bezocht door 17.419 mensen.

© GPHORNEMAN

© GP/IAN HOUDT

Cooking the climate

Multinationals als Unilever, Nestlé en Procter & Gamble veroorzaken met hun groeiende vraag naar palmolie de verwoesting van de oerbossen in Indonesië, waaronder veenbossen. Dat blijkt uit het rapport 'Cooking the Climate' dat Greenpeace begin november lanceert. Het droogleggen of verbranden van dit veen voor palmolieplantages veroorzaakt een enorme uitstoot van het broeikasgas CO₂: door de ontbossing staat Indonesië wereldwijd op de vierde plaats van CO₂-uitstoters. Daarom roept Greenpeace op tot een onmid-

dellijk verbod op de ontbossing voor palmolieplantages. Nederland is de grootste importeur van palmolie in Europa. Daarom verhinderen Greenpeace-actievoerders eind november in de Rotterdamse haven urenlang het lossen van 10.000 ton Indonesische palmolie door de tanker Doroussa. Een nieuwe bedreiging is het gebruik van palmolie als brandstof voor auto's of voor de opwekking van elektriciteit. Minister Cramer zegt in november 2007 toe dat ze palmolie zal uitsluiten van subsidie voor duurzame energie.

Merbau

Samen met Milieudefensie publiceert Greenpeace in december het rapport 'Shut the door on illegal merbau'. Illegaal en destructief gekapt merbauhout uit Papoea-Nieuw-Guinea en Indonesië wordt in Nederland op grote schaal gebruikt voor vloeren en deuren. Vloerenbedrijven, doe-het-zelfzaken en bouwmarkten geven misleidende informatie over de legaliteit en certificering van het merbauhout, zo blijkt uit het onderzoek. Het Tros-consu-

mentenprogramma Radar zendt beelden uit van medewerkers in doe-het-zelfzaken die beweren dat hun foute merbaudeuren het FSC-keurmerk hebben. Onmiddellijk zegt een vertegenwoordiger van Intergamma, een franchiseorganisatie van doe-het-zelfzaken, toe de verkoop van merbau binnen twee jaar helemaal uit te faseren. Greenpeace en Milieudefensie stellen een koopwijzer op voor consumenten die verantwoorde vloeren en deuren willen kopen.

© GP/REIMERS

Nederlandse kranten ontbossen

In 'Papier, Hollands Glorie' onthult Greenpeace dat kranten als NRC, Telegraaf en de Volkskrant gedrukt kunnen zijn op papier dat rechtstreeks afkomstig is uit Canadese oerbossen. Veel (dagblad)journalisten berichten dan ook over onze actie in Terneuzen, waar we verhinderen dat een vrachtschip zijn lading krantenpapier lost. Het papier is afkomstig van het bedrijf Abitibi, dat zich schuldig maakt aan grootschalige verwoesting van de bossen in Canada. Alle grote Nederlandse krantenuitgevers nemen papier af van deze producent. Resultaat van de actie en de media-aandacht is dat Abitibi veel welwillender is in zijn gesprekken met Greenpeace. Tot een akkoord komt het echter nog niet in 2007.

Giftige stoffen

Speerpunt van de Greenpeace-campagne voor gifvrije producten is de elektronica-industrie. We onderzoeken elektronica op de aanwezigheid van schadelijke stoffen en zetten producenten onder druk om gifvrije elektronica te produceren. Ook willen we dat ze verantwoordelijkheid nemen voor hun elektronica-afval. Langs Europese weg wil Greenpeace ook scheepseigenaren en scheepsbouwers dwingen tot schone productie en schone sloop van hun schepen.

© GP/BEHRING

Europa stelt de norm

De eisen die Europa stelt aan haar elektronica, zijn in feite maatgevend voor de wereldwijde normen. Schadelijke stoffen die hier sinds 1 juli 2006 zijn verboden, treft Greenpeace ook niet aan in laptops die ze heeft aangeschaft in Azië en in Noord- en Zuid-Amerika. Dat blijkt uit het Greenpeace-onderzoek 'Toxic Chemicals in Computers Reloaded'. Achttien computers uit vier verschillende werelddelen voldoen allemaal aan de jongste Europese normen voor schadelijke stoffen in elektronica. De producenten willen hun computers namelijk ook in Europa kunnen verkopen. Omdat de

Europese regels dus van groot belang zijn voor het wereldwijd uitbannen van gif, eist Greenpeace aanscherping van de Europese wetgeving. In veel laptops zitten nog steeds schadelijke stoffen die in de EU niet zijn verboden. Uit het onderzoek blijkt ook dat van bijna elk laptoponderdeel een gifvrije variant bestaat. In theorie is het dus mogelijk een nagenoeg gifvrije laptop te produceren. Greenpeace spoort producenten aan om zo'n laptop nu daadwerkelijk op de markt te brengen.

© GP/HATVALIE

Green my Apple

'Apple is already a leader in innovation... we are applying these same talents to become an environmental leader', schrijft Steve Jobs in mei in een open brief. De baas

van elektronica- producent Apple reageert op de unieke Greenpeace-campagne 'Green my Apple'. Greenpeace heeft Apple uitgedaagd zijn innovatieve talenten te gebruiken om gifvrije producten te ontwikkelen. Ook willen we dat het bedrijf wereldwijd verantwoordelijkheid neemt voor afgedankte Apple-producten. Greenpeace toont lef door trouwe Mac-gebruikers, voor wie Apple meer een *lifestyle* is dan een merk, aan te spreken op de slechte milieuprestaties van het bedrijf. En met succes: 50.000 Apple-fans sturen Steve Jobs een e-mail en ontwerpen prachtige 'greenmyapple'-foto's en -posters om de producent ervan te overtuigen dat hij een groener pad moet inslaan. Greenpeace wint zelfs een prestigieuze Webby-award voor haar campagnewebsite. De Apple-topman zegt in zijn open brief toe dat alle producten eind 2008 vrij zullen zijn van PVC en broomhoudende vlamvertragers. Dat Apple er nog lang niet is, blijkt na de lancering van de iPhone. Concurrenten Sony Ericsson en Nokia maken dan al gifvrije mobieltjes, maar als Greenpeace de 'revolutionaire' iPhone laat testen, blijkt die nog ouderwets veel giftige stoffen te bevatten. De miljoenen verkochte iPhones zullen dus de komende jaren als afval voor veel onnodige vervuiling zorgen, met name in Azië en Afrika. Apple heeft nog lang niet overal inzamelsystemen voor zijn apparaten.

© GP

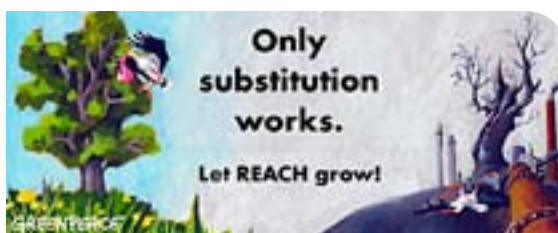
Gif in spelcomputers

'I am gonna win, suckers', zegt Nintendo's Mario terwijl hij met de spelcomputerhelden van Microsoft en Sony vecht om een groene spelcomputer. Greenpeace heeft haar eerste machinimafilmpje ontwikkeld. Dat is een filmpje, dat is opgenomen en bewerkt binnen een computerspel (machinima: machine en animatie). Aanleiding is de uitbreiding van de ranglijst 'Guide to Greener Electronics' met de grootste producenten van televisies en spelcomputers. De nieuwkomers Philips, Sharp, Microsoft en Nintendo doen het beduidend slechter dan oudgedienden als Sony Ericsson en Samsung. Philips bant nog onvoldoende schadelijke stoffen uit en wil de kosten van recycling afschuiven op consumenten. Spelcomputerfabrikant Nintendo scoort zelfs niet één punt.

In september blijkt dat producenten van computers en mobiele telefoons hun beleid flink hebben verbeterd. Acht van de veertien bedrijven stellen een termijn voor het uitbannen van PVC en broomhoudende vlamvertragers. En negen bedrijven erkennen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun afgedankte producten. Sony en LG raken de strafpunten kwijt die ze op de ranglijst van maart hebben gekregen. De bedrijven stappen uit de Amerikaanse coalitie die de verantwoordelijkheid voor elektronica-afval wil afschuiven op consumenten. Samsung heeft deze coalitie al eerder verlaten, na een waarschuwing van Greenpeace. Sony zet zijn erkenning van individuele producentverantwoordelijkheid bovendien om in daden, met de introductie van een inzamelsysteem voor afgedankte Sony-producten in de VS.

© GP/BEHRING

© GP

REACH: de uitvoering telt

Op 1 juni 2007 treedt de langverwachte nieuwe Europese chemicaliënwetgeving REACH in werking. Hiermee eindigt de jarenlange REACH-campagne van Greenpeace. Of REACH de beloofde bescherming biedt voor het milieu en onze gezondheid is nog maar de vraag. Veel zal afhangen van de implementatie van de wetgeving. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij het nieuw opgerichte Europese Chemicaliën Agentschap. Greenpeace heeft samen met Europese milieu-, vrouwen-, gezondheids- en consumentenorganisaties een oproep gedaan aan de Europese Commissie. De organisaties willen dat de commissie garandeert dat het Agentschap volstrekt onafhankelijk van de chemische industrie zal opereren en dat REACH volledig en correct wordt uitgevoerd.

© GP/BEHRING

© HEE NEMAN/GP

Europese sleutelrol voor sloopschepen

Jarenlang heeft Greenpeace campagne gevoerd voor schone en veilige sloop van afgedankte schepen, en voor het erkennen van de verantwoordelijkheid van scheepseigenaren voor die sloop. In 2005 hebben we ons aangesloten bij het NGO Platform on Ship-breaking, dat de campagne voortzet. De Europese Unie speelt een sleutelrol in de wereldwijde oplossing van het sloopschepen-probleem. Van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) is

weinig heil te verwachten: deze VN-organisatie is volledig in de greep van scheepseigenaren en goedkope vlaggenstaten. Ze ontwikkelt weliswaar een Verdrag voor Sloopschepen dat in 2009 van kracht moet worden, maar dat dwingt overheden en scheepsbouwers en -eigenaren nauwelijks tot effectieve maatregelen. Het Verdrag van Basel stelt wel scherpe regels voor scheepseigenaren, maar daaraan houden zij zich eenvoudig niet.

Sloopfonds

Greenpeace heeft in 2005 een rapport uitgebracht over de mogelijkheden van een sloopfonds, waaruit schone sloop van oude schepen én de bouw van schone nieuwe schepen gefinancierd kunnen worden. Dit idee keert terug in een Groenboek over sloopschepen, dat de Europese Commissie in mei 2007 uitbrengt in een poging om

de regelgevingsimpasse te doorbreken. De commissie stelt onder meer maatregelen voor om de bestaande Europese wetgeving beter te handhaven, schone sloopwerven te bouwen en een sloopfonds op te richten. Het Groenboek wordt voorgelegd aan lidstaten, niet-gouvernementele organisaties en andere belanghebbenden.

© ENGEL/GP

Scheepvaartsector verantwoordelijk

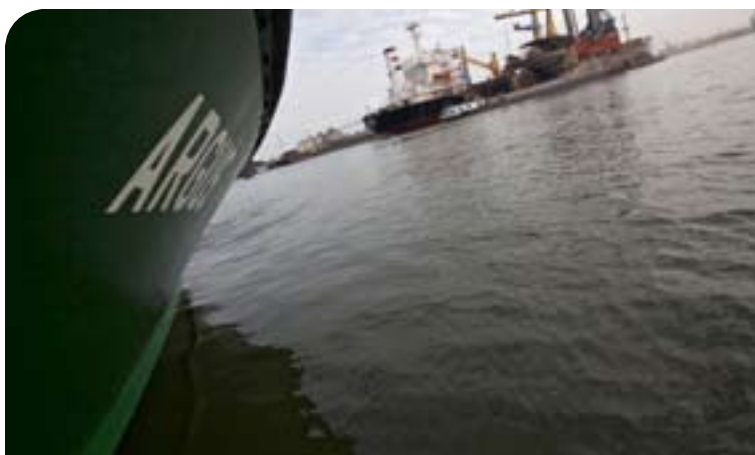
In Nederland bespreekt de Tweede Kamer het Europese voorstel, nadat ze Greenpeace om haar visie heeft gevraagd. De kamer vindt dat producenten ook in de scheepvaartsector verantwoordelijk zijn voor hun producten. Nederland is door-drongen van de noodzaak scheepseigenaren zelf te laten opdraaien voor de sloopkosten: de sloopschepen Sandrien en Otapan worden op rekening van de Nederlandse belastingbetaler schoon ontmanteld. De Kamer dringt daarom aan op verder onderzoek naar een geschikt economisch instrument, dat scheepseigenaren laat betalen voor veilige sloop en voor de vervuiling die ze hebben aangericht. De Kamer denkt daarbij aan een sloopfonds, een uitvaartverzekering voor zeeschepen of een verwijderingsbijdrage per gevaren zeemijl.

Genetische manipulatie

Greenpeace wil de verspreiding van genetisch gemanipuleerde gewassen voorkomen. In Nederland tekenden we in 2007 met succes bezwaar aan tegen vergunningen voor proefvelden. We voeren campagnes om publiek, politiek en bedrijven alert te houden op de gevaren van het wereldwijde geknutsel met genen. En waar mogelijk dragen we oplossingen en alternatieven aan.

© GP/DE HOMMEL

© GP/KEERIS

Onthullende steekproef

Bij een steekproef in april treft Greenpeace gentechmaïs aan in een Amerikaanse scheepslanding maïs. De maïsvariant, Herculex RW 59122, is in Europa verboden. Met de vondst laat Greenpeace opnieuw zien dat illegale gentechgewassen – via Nederland – eenvoudig de

Europese Unie kunnen binnenkomen. Greenpeace kaart de zaak aan bij de Europese Commissie, die snel reageert: Nederland moet de lading maïs – die door binnenvaartschippers naar verschillende afnemers is vervoerd – opsporen en terugsturen naar de Verenigde Staten. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) doet dit wel, maar is dan al niet meer in staat alle maïs terug te halen. Bovendien liggen de volgende schepen met maïs alweer in de Rotterdamse haven. De VWA belooft deze bulkcarriers extra te controleren én de importcontroles op Amerikaanse maïs tijdelijk te verhogen: van 10 naar 25 procent. Een mooi resultaat van onze actie, die er zo toe bijdraagt dat producenten de regels beter naleven. Maar het werkelijke probleem wordt hierdoor niet opgelost. Zolang gentechgewassen commercieel worden geteeld, zijn besmetting en illegale importen niet te voorkomen.

Verbod op gentechaardappelen

De Raad van State trekt in maart per direct de vergunning in van BASF, voor veldproeven met genetisch gemanipuleerde aardappelen. De raad erkent de bezwaren van Greenpeace tegen de vergunning. Het ministerie van VROM had de vergunning niet mogen verlenen. VROM moet eerst met wetenschappelijk onderzoek onderbouwen dat het veilig is om de gentechaardappelen in het open veld te zetten. Ook mag VROM de locaties van de proefvelden niet langer geheim houden. En de gentechaardappelen moeten onmiddellijk de grond uit.

Maar voedselveiligheid wordt niet alleen bepaald in Nederland. In Peru steunt Greenpeace daarom de strijd van de organisatie Asociación Andes tegen de teelt van gentechaardappelen in Cuzco, waar de aardappels oorspronkelijk vandaan komen. Met succes: in 2007 verbiedt de regionale overheid de teelt van alle gentechaardappelen. Het verbod is ook voor Nederland van belang: als de aardappels in Cuzco genetisch vervuild raken, zijn we de oorspronkelijke soorten kwijt waarop boeren wereldwijd hun lokale variëteiten kweken.

© GP/LOMBARDO

Gentech parkietenzaad

Hoe onmogelijk het is om genetisch gemanipuleerde gewassen onder controle te houden, toont Greenpeace opnieuw aan met een steekproef onder huisdiervoeders. In ruim de helft van het onderzochte parkietenzaad, de hondenbrokjes en het kattenvoer zitten genetisch gemanipuleerde ingrediënten. Na het bekendmaken van de resultaten reageert een aantal fabrikanten verbijsterd: ze willen helemaal geen gentech in hun producten en weten van niets. De besmetting gebeurt dan ook zeer waarschijnlijk onbedoeld ergens in de productieketen, door bijvoorbeeld vervuilde machines waarin eerder gentechproducten zijn verwerkt. Greenpeace ziet haar uitgangspunt bevestigd: gentechvrij produceren kan alleen als de hele productieketen gegarandeerd gentechvrij is. En dat is alleen mogelijk als de genetische manipulatie binnen de muren van het laboratorium blijft.

1 miljoen handtekeningen

In maart overhandigt Greenpeace 1 miljoen handtekeningen van Europese burgers aan Markos Kyprianou, de Eurocommissaris voor Gezondheid. De Europeanen eisen etikettering van alle gentechproducten. Dus ook melk, vlees en eieren die afkomstig zijn van dieren die zijn gevoerd met gentechveevoeder. Die producten zijn uitgezonderd van de etiketteringsplicht, die sinds april 2004 geldt voor supermarktproducten.

© GP/DE HONNEMEL

Zaai veilig

Actievoerders van Greenpeace pakken in juli duizenden bloemaren van genetisch gemanipuleerde maïsplanten in, op een Veluws proefveld van het ministerie van Landbouw.

Zo voorkomen we dat het stuifmeel van de planten in het milieu terecht komt én vestigen

we de publieke aandacht op de reële risico's van dit soort proeven in het open veld. Het maïsveld wordt afgezet met gevarenlint en op een spandoek staat de tekst: 'Zaai veilig of zaai niet'. De actie kwam uitgebreid aan bod in het wetenschapsprogramma Galileo van de EO.

Keuzevrijheid in het geding

In Nederland krijgen we in 2007 voor het eerst sinds jaren genetische manipulatie weer op de politieke agenda. De regering erkent dat de keuzevrijheid van consumenten ernstig in het geding is: belangrijke conclusie in de Trendanalyse Biotechnologie 2007 van de overheid is dat consumenten ongewild gentechingrediënten op hun bord krijgen. Precies wat Greenpeace al jaren aantoonde.

Boeren hebben bovendien geen garantie dat hun gewassen niet genetisch vervuild raken. De vaste Kamercommissie voor VROM nodigt ons dan ook uit als deskundigen in een rondetafelgesprek, waarmee de Kamerleden zich willen voorbereiden op een Algemeen Overleg over biotechnologie. We krijgen de gelegenheid onze zorgen en oplossingen uitvoerig te onderbouwen.

© GPF/STICK

© GP/DE MILDT

Alternatief veevoer

Greenpeace voert campagne tegen het gebruik van gentechsoja in veevoer, om drie redenen: de verwoestende gevolgen voor mens en milieu in productielanden als Brazilië en Argentinië, de risico's van besmetting met gentechzaden wereldwijd en het gebrek aan keuzevrijheid van consumenten. Want nog steeds hoeven producenten van melk of kipkluijjes niet op het etiket te zetten of de koe of de kip met gentechsoja is gevoerd. Consumenten kunnen er dus niet voor kiezen om producten

te kopen waaraan geen gentech te pas is gekomen. Greenpeace praat met (zuivel)producenten als Campina en Ben & Jerry's, voert acties en laat zien dat er alternatieven zijn. In 2007 publiceren we een hoopgevend wetenschappelijk onderzoek over alternatieven voor soja in veevoer. Conclusie is dat de soja in het veevoer voor Nederlandse melkkoeien altijd kan worden vervangen door gewassen die in Nederland zijn geteeld, zoals erwten, lupine en gras. Deze gewassen zijn gentechvrij en hiervoor worden geen oerbossen gekapt.

© GP/NOVOTNY

Maïs in Europa

In Europees verband wil Greenpeace in zoveel mogelijk landen voorkomen dat genetisch gemanipuleerde maïs daadwerkelijk wordt geteeld.

Dit gentechgewas is het enige dat in Europa commercieel mag worden verbouwd. In 2007 kondigt de Franse regering, mede onder druk van Greenpeace-campagnes, een verbod aan op de teelt van gentechmaïs. Eerder verboden ook Griekenland, Hongarije, Oostenrijk en Polen deze maïsvariëteit. Samen met Oostenrijk besluit Frankrijk bovendien de Europese toelatingsmechanismen voor gentechgewassen ter discussie te stellen.

© GP

Geen oplossing voor honger

'Help de honger de wereld uit met gentechgewassen.' Hoe onwaar die claim is hebben Greenpeace en onderzoekers uit de hele wereld al vaak aangetoond. In 2007 haalt ook voormalig secretaris-generaal van de VN Kofi Annan de 'oplossing' van de biotechnologiebedrijven onderuit: hij sluit gentech uit als oplossing voor de honger in Afrika. Een echte oplossing voor tegenvallende opbrengsten uit de Afrikaanse landbouw is, ook volgens Annan, juist het gebruik van traditionele zaden, een betere infrastructuur en toegang tot markten. Greenpeace voert in landen als India, Thailand en Argentinië campagne tegen de snelle opkomst van gentechgewassen, vaak samen met organisaties van kleine boeren. Zij zijn als eerste de dupe van de grootschalige gentechteelt. Want wat in Europa niet mag, gebeurt vrij ongehinderd in ontwikkelingslanden. Zo nam in Brazilië het areaal gentechsoja opnieuw toe in 2007, ten koste van waardevol bosgebied.

Internationaal

Welke internationale campagnes, projecten en activiteiten zijn in 2007 mede gefinancierd door Greenpeace Nederland? Wat zijn de resultaten? Dat beschrijven we kort in deze paragraaf. Meer over de internationale organisatie staat in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 verantwoorden we de bijdragen van Greenpeace Nederland aan deze projecten financieel.

© GP/AMENDOLIA

Klimaat en energie

Project: Internationaal klimaatbeleid

Greenpeace wil het internationale klimaatbeleid beïnvloeden door op politiek belangrijke momenten duidelijk te maken hoe urgent het klimaatprobleem is én dat we dit kunnen oplossen. We varen met elf rubberbootjes vanaf de *Arctic Sunrise* de verboden zone rond de G8-top in Duitsland binnen en dat levert enorm veel media-aandacht op. Maar we slagen slechts deels in ons doel om daar een sterke klimaatdoelstelling vastgelegd te krijgen. Beperkt succes boeken we ook in onze Europese lobby- en actiecampagnes. De EU besluit tot twintig procent CO₂-reductie in 2020 en wil dat slechts onder voorwaarden verhogen tot de noodzakelijke dertig procent. Maar ze legt zich wel vast op een percentage van twintig procent schone energie in 2020. De klimaattop op Bali levert op wat Greenpeace minimaal wil bereiken: de start van serieuze onderhandelingen voor een vervolg op het Kyoto Protocol. Greenpeace heeft wereldwijd actiegevoerd voor een prominente plaats voor ontbossing op de klimaat-agenda, met succes. We grijpen de publicatie van vier rapporten van het VN-klimaatpanel IPCC aan om door acties onze analyse en oplossingen onder de aandacht te brengen. Een Greenpeace-expert is medeauteur van het vierde IPCC-rapport. In China krijgen we met onze Himalaya-expeditie veel internationale media-aandacht voor smeltende gletsjers door klimaatverandering.

© GP/PHILIP

Project: De weg naar Bali

Greenpeace wil dat de klimaat-top op Bali eindigt met een stevig mandaat voor ambitieuze klimaatdoelen in de tweede fase van het Kyoto Protocol. Zo moet de uitstoot van broeikasgassen door industrielanden ten minste met dertig procent omlaag in 2020 (ten opzichte van 1990). Essentieel zijn ook maatregelen tegen ontbossing en financiële steun aan ontwikkelingslanden die kampen met de gevolgen van klimaatverandering. Greenpeace-kantoren lobbyen wereldwijd en organiseren vele klimaatacties. Na afloop van 'Bali' constateert Greenpeace dat de tekst van het Bali-mandaat weliswaar

niet zo scherp geformuleerd is als Greenpeace wil, maar dat al haar prioriteiten wel op de onderhandelingsagenda staan. Op Bali voert Greenpeace ook campagne voor strenge maatregelen door de Indonesische regering tegen de gigantische – vaak aangestoken – bosbranden, tegen de (illegale) houtkap op Papoea-Nieuw-Guinea, en voor een moratorium op de conversie van veenbossen in plantages. Onze campagne krijgt veel internationale media-aandacht, het moratoriumvoorstel krijgt brede publieke en politieke steun, maar de Indonesische president keurt het af.

Gammaspectrometer

Voor haar kernenergicampagne heeft Greenpeace een gamma-spectrometer aangeschaft. De Exploranium gammaspectrometer is volgens Greenpeace-stralingsdeskundige Rianne Teule de Rolls Royce onder de stralingsmeters. Het apparaat meet niet alleen óf er radioactieve vervuiling is, maar kan ook zeggen welke radioactieve stoffen er zijn. Greenpeace heeft dit apparaat in februari gekocht en sindsdien heeft het americium-241, kobalt-60 en cesium-137 geïdentificeerd bij een

nucleaire fabriek in België, en stralingsdoses gemeten bij de verrijkingsfabrieken van Urenco in Nederland. In juli gaat het apparaat mee in de bagage tijdens een 'rapid response'-expeditie van Greenpeace naar Japan, waar een zware aardbeving brand in een kerncentrale heeft veroorzaakt. Dankzij de gamma-spectrometer kunnen de direct omwonenden gerustgesteld worden: het valt mee met de stralingsrisico's in de nabije omgeving van de centrale.

© GP/SUTTON-HIBBERT

Oceanen

© GP/CARE

Project: Zeereservaten

Greenpeace wil dat wereldwijd een netwerk van zeereservaten wordt ingesteld. Dit is een eerste stap in de richting van een wereldwijd duurzaam beheer van de oceanen. Concreet wil Greenpeace in dit project haar 'ecoysteembenadering' onder de aandacht brengen van het (wetenschappelijk) publiek. Een rapport hierover is breed verspreid onder media en gepresenteerd tijdens politieke bijeenkomsten als UNICPOLOS en de CBD. Europese Greenpeace-kantoren voeren campagne voor het opnemen van grootschalige zeereservaten in de Europese Mariene Strategie. Nederlandse en Engelse cyber-activisten steunen de campagne met een e-mail aan hun regering. Greenpeace reist met een van

haar schepen over de Noordzee, de Oostzee en de Middellandse Zee, om de aandacht te vestigen op de noodzaak van zeereservaten. Greenpeace wil haar campagne voor zeereservaten uitbreiden tot buiten de Europese grenzen. Daarom ondersteunt Greenpeace projecten zoals de workshop van Greenpeace India met wetenschappers, ngo's en vertegenwoordigers van vissersgemeenschappen. Resultaat van die bijeenkomst is een gemeenschappelijke oproep tot wetgeving voor de instelling van zeereservaten. De provinciale raad van Kaduvu op Fiji neemt een Greenpeace-voorstel over om het Great Astrolabe Reef uit te roepen tot zeereservaat.

Project: Zeereservaten in de Middellandse Zee

Greenpeace wil dat ook in de Middellandse Zee zeereservaten worden ingesteld. Concreet wil ze bereiken dat in ieder geval wordt gestart met de instelling van reservaten waarin de ernstig bedreigde blauwvintonijn en zwaardvis worden beschermd. Daarom varen we van half mei tot eind augustus met de *Rainbow Warrior* langs Malta, Spanje, Italië en Frankrijk. Onderweg leggen we talloze illegale activiteiten van tonijnvissers vast en stellen die aan de kaak in elk land waar ons schip aanlegt. De *Rainbow Warrior* functioneert als een platform voor diverse nationale Greenpeace-campagnes voor zeereservaten. In Griekenland hangen actievoerders een groot spandoek over het Kanaal van Corinthe, waarna 32 burgemeesters in het gebied hun steun uitspreken voor een zeereservaat bij Corinthe. Greenpeace roept landen in het Middellandse Zeegebied op om de broed- en voedselgebieden van blauwvintonijnen te beschermen. We overleggen onze bewijzen van illegale tonijnvisserij tijdens een hoorzitting van de EU, wat veel media-aandacht oplevert – zelfs een positief verhaal in een conservatieve Japanse krant. In december vaart de *Arctic Sunrise* voor het eerst naar Libië, waar Greenpeace de Arabische versie presenteert van haar rapport over zeereservaten in de Middellandse Zee. De Conventie van Barcelona is uitgesteld tot 2008 – en dus ook de Greenpeace-activiteiten rond deze bijeenkomst.

© GP/NEWMAN

© HYDE/GP

Project: Great Whale Trail

Ook dit project heeft als belangrijkste doel de bescherming van walvissen in het walvisreservaat bij Antarctica. Greenpeace wil met het wetenschappelijke project Great Whale Trail aantonen dat de Japanse 'wetenschappelijke' walvisjacht volstrekt onnodig is. We willen zo druk uitoefenen op de Japanse regering en op landen in de regio. Samen met wetenschappers van het Center for Cetaecian Research onderzoekt Greenpeace het gedrag en de route van twee populaties bultruggen van Nieuw-Caledonië en de Cookeilanden naar de Zuidelijke Oceaan, door ze te voorzien van een kleine satellietzender. Iedereen kan de tocht volgen via internet en de bultruggen een eigen naam geven. Aan deze namenwedstrijd nemen 150.000 mensen uit 142 landen deel. Het project krijgt in Japan ongekend veel positieve reacties, parlementsleden tekenen zelfs de Greenpeace-petitie om overheidssteun aan de walvisjacht te stoppen.

Bescherming van walvissen

Binnen de campagne voor een wereldwijd netwerk van zeereservaten maakt Greenpeace zich sterk voor beëindiging van de walvisjacht in het walvisreservaat bij Antarctica.

De bijdrage van Greenpeace Nederland in 2007 ondersteunt de expeditie van de *Esperanza* tegen de Japanse walvisjacht in de Zuidelijke Oceaan, van januari tot april 2007. Tijdens de Greenpeace-expeditie in de Zuidelijke Oceaan ontstaat brand op het Japanse walvischip Nisshin Maru, de *Esperanza* schiet te hulp en begeleidt het beschadigde schip de Zuidelijke Oceaan uit. Die onverwachte gebeurtenis betekent het (begin van een) omslag in de Japanse

publieke opinie en dat is een van de doelen van Greenpeace in 2007. Greenpeace Japan ontwikkelt daartoe een Whale Love Wagon website, die is gebaseerd op een populaire Japanse tv-show. Deze nieuwe aanpak van Greenpeace in Japan werpt geleidelijk zijn vruchten af. Om de strijd voor de bescherming van walvissen levend te houden in landen die tegen de walvisjacht zijn, organiseert Greenpeace cyberactivisten die hun eigen campagnes creëren. In 52 steden wordt een Big Blue March georganiseerd tegen de walvisjacht. Binnen én buiten de IWC lobbyt Greenpeace met succes voor een meerderheid tegen hervatting van de commerciële walvisjacht.

© BRITHONGMA

Project: Schoon water in Zuidoost-Azië

Greenpeace Zuidoost-Azië wil de bewustwording van en de kennis over het probleem van waterverontreiniging in Thailand en op de Filipijnen vergroten. Vervuiling van drink-, grond- en oppervlaktewater door landbouw en industrie vormt een grote bedreiging voor de volksgezondheid in deze landen. De *Greenpeace Water Patrol* neemt monstervers van drinkwaterbronnen, tracht de veroorzakers van vervuiling op te sporen en wijst industrie en overheid op hun verantwoordelijkheid om dit probleem aan te pakken. Greenpeace Nederland stelt in 2007 financiële middelen beschikbaar voor dit project, dat Greenpeace Zuidoost-Azië in 2008 gaat uitvoeren.

© GP/REZAC

Bossen

Project: Oerbossen bedreigd

Greenpeace wil wereldwijd de illegale houtkap stoppen en maakt zich sterk voor ecologisch en sociaal verantwoord bosbeheer. Daarbij hoort een wereldwijd netwerk van beschermde oerbosgebieden. Greenpeace Nederland steunt binnen de internationale oerbosscampagne verschillende projecten. In 2007 voert Greenpeace campagne in Canada voor bescherming van bossen in Ontario en Quebec. Veel media volgen de campagne op de voet en klanten van houtkapbedrijven dreigen hun

© GPF/AMENDOLIA

contracten op te zeggen. Greenpeace voert gesprekken met de top van een van de houtkapbedrijven, maar twee andere bedrijven weigeren dat. De regerende liberale partij belooft prioriteit te geven aan de instelling van nieuwe beschermde gebieden. Daarnaast voert Greenpeace onderhandelingen met Kimberly-Clark dat zijn bekende Kleenex-zakdoekjes onder meer maakt van houtpulp uit Canada's boreale bossen. Helaas breekt het bedrijf de onderhandelingen in augustus weer af. Groot succes is dat na jaren campagne voeren 254.000 hectare van het Great Bear Rainforest beschermd wordt. Zonder effectieve Europese wetgeving tegen de handel in illegaal hout, is het vrijwel onmogelijk om de import van dit hout in de EU te stoppen. Daarom voert Greenpeace al jaren campagne voor zo'n Europees verbod. In 2007 lijkt het erop dat de Europese Commissie hier voor het eerst serieus werk van maakt. Dit leidt vermoedelijk begin 2008 tot een wetsvoorstel.

© GPF/AMENDOLIA

© GPF/AMENDOLIA

Project: Paradise Forests

In haar campagne voor bescherming van de uitgestrekte Paradise Forests op Papoea-Nieuw-Guinea, richt Greenpeace zich in 2007 vooral op China, Australië, Indonesië en op wetgeving in Europa. Op Papoea-Nieuw-Guinea wint een Greenpeace-partner met steun van Greenpeace een rechtszaak, die de uitgifte van een grote kapconcessie voorlopig tegenhoudt. Het pilotproject rond Lake Murray dat Greenpeace in 2006 is gestart op uitnodiging van het Kuni-volk breidt zich verder uit. We schaffen een tweede mobiele zaagmolen aan en een toenemend aantal stammen wil zijn bosgebied duurzaam beheren. In 2007 exporteren ze hun eerste scheepslading 'ecohout'. Van de opbrengst kunnen hun kinderen naar school en kunnen ze gezondheidszorg betalen. China is een van de grootste afnemers en verwerkers van illegaal hout uit Papoea-Nieuw-Guinea. Een van de grootste doe-het-zelf-ketens ter wereld, B&Q, belooft dat ze vanaf eind 2009 alleen nog maar FSC-hout zal verkopen in China. Greenpeace China geeft een 'goed hout-gids' uit die naar duizenden houtverwerkende bedrijven gaat. Een consumentenversie wordt gepresenteerd op de grootste woonbeurs in China. Zo'n 300 restaurants besluiten geen wegwerp-eetstokjes meer te gebruiken. Greenpeace China levert een bijdrage aan het onderzoek van het Nederlandse kantoor naar de handel in illegaal merbauhout.

Project: Forest Defenders Camp

In de provincie Riau op het Indonesische eiland Sumatra zet Greenpeace een Forest Defenders Camp op. Indonesië staat nummer drie op de wereldranglijst van CO₂-uitstotende landen, vooral dankzij de enorme stukken bos die worden gekapt en platgebrand, en de ontwatering van het dikke veenpakket. Samen met de lokale bevolking getuigt Greenpeace aan de vooravond van de klimaatop Bali van de vernietiging van de oerbossen in Riau. Greenpeace-vrijwilligers uit de hele wereld brengen de biodiversiteit van de bossen in kaart en helpen bosbranden blussen. Het kamp wordt aan het begin van de klimaatop overgedragen aan de lokale bevolking.

Giftige stoffen

Project: NGO Platform on Shipbreaking

Greenpeace heeft jarenlang campagne gevoerd tegen het dumpen van sloopschepen op de stranden van landen als India en Bangladesh. In 2005 hebben we ons aangesloten bij het NGO Platform on Shipbreaking, dat deze wereldwijde campagne voortzet. Het platform verenigt vijftien milieu-, mensenrechten- en gezondheidsorganisaties uit Europa, Bangladesh, India en Turkije. Begin 2007 is het platform formeel geregistreerd in België, waar het een kantoor heeft opgezet. Greenpeace ondersteunt de jonge organisatie in 2007 inhoudelijk en financieel. Het platform neemt actief deel aan de onderhandelingen in het IMO Marine Environment Protection Committee (MEPC) en het Verdrag van Basel. De organisatie lobbyt voor betere wet- en regelgeving bij de Verenigde Naties, de Europese Unie (het Groenboek, zie paragraaf 2.4) en bij de overheden van slooplanden én exporterende landen. In Europa adviseert de coördinator als deskundige op dit gebied de rapporteur van de Europese Economische en Sociale Comités. Door de export te blokkeren van oude schepen als de Aspheron en de Gudermes naar Bangladesh, de Otopan naar Turkije, de Aqaba Express uit Spanje en de Casino Express uit Finland, wist het platform veel aandacht van media en beleidsmakers te krijgen voor het sloopschepenprobleem. Hetzelfde geldt voor de juridische strijd die in India wordt gevoerd tegen de sloop van de SS Blue Lady.

© GPPHOS

Ondersteuning Greenpeace-kantoren

Greenpeace Zuidoost-Azië

In 2007 wil dit Greenpeace-kantoor haar organisatie en haar campagnes versterken en de zichtbaarheid en de invloed van Greenpeace in Thailand, Indonesië en op de Filipijnen vergroten. Belangrijke thema's waarmee dit regionale kantoor aan de slag gaat, zijn Klimaat en energie en Bossen. Greenpeace Zuidoost-Azië draagt er in 2007 toe bij dat de eerste kerncentrale in Indonesië niet wordt gebouwd en dat een kolen-centrale in Thailand niet wordt uitgebreid. Ze oefent met succes invloed uit op het beleid van de Asian Development Bank (meer schone energieprojecten, geen financiering van kernenergie). Het

Greenpeace-kantoor zet het Energie-[r]evolutiescenario in als lobby-instrument en lanceert in Indonesië, Thailand en op de Filipijnen slimme energieprojecten, bijvoorbeeld met de hotelindustrie op Bali. Uiteraard speelt Greenpeace Zuidoost-Azië een prominente rol in de campagnes rond de klimaatop op Bali, de bescherming van de Paradise Forests en het Forest Defenders Camp in Riau. Op de Filipijnen weet Greenpeace bovendien via de rechter de commerciële teelt van genticruijst tegen te houden. In Thailand lukt het om, ondanks druk van de overheid, het verbod op veldproeven met genticgewassen overeind te houden.

© ENGEL/OP

Greenpeace European Unit

Greenpeace Nederland geeft in 2007 een financiële bijdrage ter ondersteuning van de campagne- en lobbywerkzaamheden in 2008 van dit Brusselse Greenpeace-kantoor.

De European Unit wil het milieubeleid van de Europese Unie beïnvloeden. Met onze bijdrage organiseert het kantoor onder meer de 'EU Academy', een serie workshops voor campagnemedewerkers om hun kennis en inzicht te vergroten in de rol en werkwijze van de EU. Verder staan 'EU-China lezingen' op het programma, over het EU-milieubeleid in relatie tot China. Samen met Greenpeace Centraal- en Oost-Europa lobbyt Greenpeace in

Brussel en in Slovenië voor een effectief Europees milieubeleid onder het Sloveense voorzitterschap. In 2007 hebben de EU-leiders zich geïnteresseerd aan de doelstelling dat in 2020 20 procent van de energiebronnen in de EU duurzaam moet zijn. Dit moet de EU in 2008 vertalen in een richtlijn met bindende doelstellingen per lidstaat. De European Unit zal hier bovenop zitten om te waarborgen dat de doelstelling ook echt kan worden gehaald. Greenpeace oefent bovendien druk uit op de EU en haar lidstaten om de voedselketen beter te beschermen tegen besmetting met genticgewassen.

Greenpeace Chili

Voor het Greenpeace-kantoor in Chili heeft Greenpeace Nederland de aanschaf van laptops gefinancierd.

Kranten oerbosvrij!

Hoofdstuk 3

Communicatie en educatie

GREENPEACE

Communicatie is onlosmakelijk verbonden met al onze campagnes. Donateurs, overheden, bedrijven, media en kinderen: we leggen een breed publiek in heldere taal uit waaróm we campagne voeren en wat we willen bereiken. In folders en rapporten, in ons kwartaalblad en op onze website, op ons educatieschip en via onze service desk, laten we zien wat we doen om onze blauwgroene planeet te beschermen.

3.1 Communicatie

Uiteraard willen we onze campagneboodschappen zo goed en gericht mogelijk voor het voetlicht brengen. Onze communicatiemedewerkers stellen daartoe in overleg met de campaigners communicatieplannen en -strategieën voor de lange termijn op. Voorafgaand aan alle grote campagnes meten we de kennis, houding en het gedrag van onze doelgroepen ten opzichte van het campagnethema. Zo kunnen we achteraf zien wat het resultaat is geweest van onze communicatie.

In 2007 willen we onze communicatie nog herkenbaarder maken én laten zien wat Greenpeace bereikt voor het milieu met haar campagnes. Om in één oogopslag duidelijk te maken dat Greenpeace de afzender is van onze boodschap, of die nu op een spandoek staat of op een persbericht, hebben we een nieuwe visuele identiteit ontwikkeld.

Deze visuele identiteit is in lijn met de huisstijl van Greenpeace International, die wereldwijd wordt ingevoerd. Uit milieu- en kostenoverwegingen voeren we onze nieuwe visuele identiteit in 2008 stapsgewijs in. Het jaarverslag dat u nu leest, is vormgegeven in de nieuwe huisstijl.

Dit jaar hebben we bovendien de basis gelegd voor een nieuw communicatiebeleid, dat we in 2008 zullen afronden.

Greenpeace laat haar successen zien

Spectaculaire beelden van onze acties halen regelmatig de media. Maar de resultaten van die acties, de milieuwinst die we behalen, komen vaak niet voor het voetlicht. Daarom zet Greenpeace eind 2007 drie successen in de schijnwerpers, via onze eigen communicatiekanalen én in kranten- en tijdschriftenadvertenties. Als iconen kiezen we treffende spandoekteksten geprojecteerd op actiebeelden uit de internationale hoofdcampagnes (Klimaat en energie, Oceanen en Bossen). Onze boodschap: ondertussen werkt Greenpeace hard aan goed nieuws voor 2008.

Tekst en beeldtaal

In ons kwartaalblad laten we aan donateurs en andere geïnteresseerden zien hoe we onze campagnes voeren, wat we willen bereiken en welke successen we behalen. Maar ook besteden we aandacht aan de mensen die onze milieucampagnes mogelijk maken: de vrijwilligers, de donateurs, de (campagne)medewerkers. Achtergronden van campagnes vinden onze donateurs in brochures, folders en rapporten, maar ook op onze website. Kinderen krijgen hun eigen kwartaalblad, *Greenpeace Kids*, waarin lezen, doen en ontdekken centraal staan. Beeldtaal is voor Greenpeace minstens even belangrijk als tekst. Bij Greenpeace-acties zijn vrijwel altijd fotografen en filmers aanwezig. Hun beelden gaan de hele wereld over, dankzij de technische ontwikkelingen steeds sneller. Greenpeace Nederland beschikt over een omvangrijk eigen fotoarchief, plus toegang tot de uitgebreide fotobestanden van andere Greenpeace-kantoren. In een kleine studio bewerken we onze eigen videobeelden en worden korte videofilms geproduceerd. Zowel onze eigen media als kranten, tijdschriften, tv-zenders en websites maken veelvuldig gebruik van deze schat aan uniek beeldmateriaal.

© STACHOWSKI/EPF

Nieuwe media en video

Greenpeace loopt voorop als het gaat om de inzet van nieuwe media. In 2007 maakt Greenpeace volop gebruik van een ontwikkeling die uitstekend bij ons past: internet wordt steeds meer een medium voor bewegend beeld. Beelden zijn voor Greenpeace een belangrijk middel om te getuigen van milieumisstanden over de hele wereld: *bearing witness*. Grote aanjager van de omslag op internet is de zeer populaire website YouTube. YouTube heeft Greenpeace benaderd voor de lancering van een eigen Greenpeace tv-kanaal. Het resultaat: in 2007 zijn via www.youtube.nl/greenpeace meer dan veertig van onze filmpjes te zien. Absolute topper is het filmpje 'Een bos voor Harrie', dat maar liefst 133.843 keer bekeken is. Om bezoekers snel van actueel beeld te voorzien, monteren we dit jaar voor het eerst ter plekke beeld bij een

aantal Greenpeace-acties en zetten dat binnen een paar uur online. Onze webvideo's staan ook op www.123video.nl, www.videobomb.com en op Hyves, dat in Nederland inmiddels dé *social networking* site is. Greenpeace heeft een eigen Greenpeace Hyve, met ruim 2.000 vrienden. Ook vrijwilligster Jetske Nagtglas (zie paragraaf 2.2) is op Hyves te vinden en houdt daar haar Greenpeace-weblog en videoweblog (vlog) bij. Jetske heeft ruim 600 Hyves-vrienden. Het aantal abonnees van onze tweewekelijkse e-mailnieuwsbrief news@greenpeace.nl is gestegen van 80.000 naar 100.000. Lezers reageren positief op het gebruik van animaties, waarmee we in 2007 dit e-zine nog aantrekkelijker hebben gemaakt. In 2007 trekt onze website bijna 2 miljoen unieke bezoekers, die samen ruim 6 miljoen pagina's bekijken.

Pilotproject Greenpeace Music

Greenpeace Music is een pilotproject waarmee we proberen jongeren meer te betrekken bij het werk van Greenpeace.

Unieke muziek van meer dan twintig Nederlandse topartiesten is in 2007 te downloaden via www.greenpeacemusic.org. De artiesten doneren een deel van deze

tracks aan Greenpeace. Wie een nummer koopt van bijvoorbeeld Bløf of Ali B steunt dus het werk van Greenpeace. Maar na een succesvolle start in 2006, blijft het aantal downloads in de loop van 2007 steken op een paar honderd. Greenpeace heeft daarom besloten met dit project te stoppen.

© GP/VAN HOUDT

3.2

Greenpeace in de media

Klimaatverandering is in 2007 niet meer weg te denken uit de media en dat merken we ook bij Greenpeace: journalisten weten Greenpeace steeds vaker te vinden als het gaat om actuele klimaatontwikkelingen. Maar ook voor berichten over andere milieuthema's nemen ze frequent contact op met Greenpeace. Daarnaast benaderen we media actief om onze campagneboodschappen in de krant of op tv te krijgen. Op die manier kan Greenpeace tekst en uitleg geven over haar werk, milieumisstanden aan de kaak stellen en het

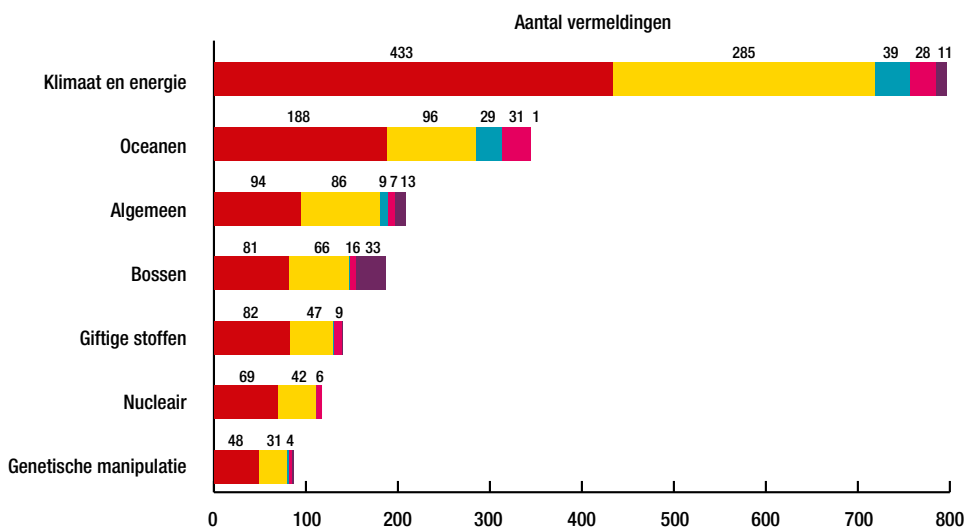
publieke debat beïnvloeden met haar oplossingen voor milieuproblemen.

De campagneboodschappen verschijnen steeds vaker op internet, in nieuwssites en in weblogs. Bijna de helft van de berichten over Greenpeace-campagnes gaat in 2007 over de klimaatcampagne: de nieuwe kolencentrales, de klimaatconferentie op Bali en natuurlijk de Nederlandse CO₂-doelstellingen. Ook onze strijd tegen de walvisjacht kan opnieuw rekenen op veel media-aandacht.

© GP/VAN HOUDT

Media-aandacht voor Greenpeace in 2007

Dit overzicht van media-aandacht voor de verschillende Greenpeace-campagnes laat duidelijk zien dat het zwaartepunt ligt bij de campagne klimaat en energie. Uit trend-overzichten per dag blijkt bovendien dat pieken in de media-aandacht vrijwel exact overeenkomen met de hoogtepunten in de verschillende Greenpeace-campagnes.

- REGIONALE KRANT
- LANDELIJKE KRANT
- TELEVISIE
- RADIO
- OPINIEBLAD

Een kleine greep uit de berichtgeving

- **Klimaat en energie.** Als staartje van de '1 miljoen spaarlampen'-campagne pakken de media in februari breed uit met het nieuws dat Greenpeace Schiermonnikoog gloeilampvrij maakt. Alle media schrijven hier positief over. De prachtige foto van actievoerders die in mei de Utrechtse Domtoren beklimmen haalt veel kranten. En in juli berichten alle media over de twintig ton steenkolen die Greenpeace op de stoep van het Nuon-hoofdkantoor stort. De kolenhoed zorgt er rond Prinsjesdag voor dat het thema 'nieuwe kolencentrales' in veel media aan bod komt. Ook het succes dat Nuon de bouw van een nieuwe kolencentrale uitstelt, wordt breed uitgemeten in de Nederlandse pers.
- **Bossen.** Een nieuw rapport van Greenpeace over de Nederlandse

bijdrage aan de wereldwijde ontbossing levert veel berichten op in de media. Acteur Cees Geel vertelt onder meer in RTL Boulevard over zijn steun in Indonesië aan Greenpeace-acties tegen de ontbossing voor palmolie. In oktober leidt ook de Greenpeace-actie tegen een schip met krantenpapier uit Canadees oerbos tot veel media-aandacht én reacties van dagbladuitgevers.

- **Oceanen.** Landelijke en regionale kranten berichten veelvuldig over het Greenpeace-rapport 'Vispiratenparadijs Nederland'. Onze boodschap dat veel vissoorten dreigen te verdwijnen, komt goed voor het voetlicht in een uitzending van Tros Radar. Ook de actie tegen Dirk van den Broek en het spandoek aan de gevel van Crooo leveren veel zichtbaarheid in de media op. In november

berichten media uitgebreid over de bultruggen die Japan opnieuw wil jagen, met de boodschap dat Greenpeace dit onaanvaardbaar vindt. Ook het bericht dat Greenpeace met haar schip de *Esperanza* de walvisjacht twee weken lang onmogelijk maakt, wordt opgepikt door verschillende media.

Natuurlijk zijn er ook activiteiten die minder aandacht in de media krijgen dan we hadden gehoopt. Een voorbeeld is de zeer spectaculaire actie waarbij actievoerders in de Rotterdamse haven op een varenschip met palmolie klimmen. Hierover berichten de media nauwelijks, vermoedelijk omdat diezelfde dag een scholierenstaking uit de hand loopt.

© GPHORMEIAN

3.3 Service desk

Acties van Greenpeace kunnen confronterend zijn en daardoor veel vragen of discussie oproepen. De medewerkers van de Greenpeace service desk geven mensen graag uitleg over en achtergronden bij onze campagnes. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor kritische of enthousiaste reacties op het werk van Greenpeace. Waar mogelijk reiken ze ideeën aan waarmee mensen zelf kunnen bijdragen aan een schone en gezonde planeet. Daarnaast verwerkt de service desk veel administratie, van verhuizingen tot het versturen van informatiemateriaal. De Greenpeace service

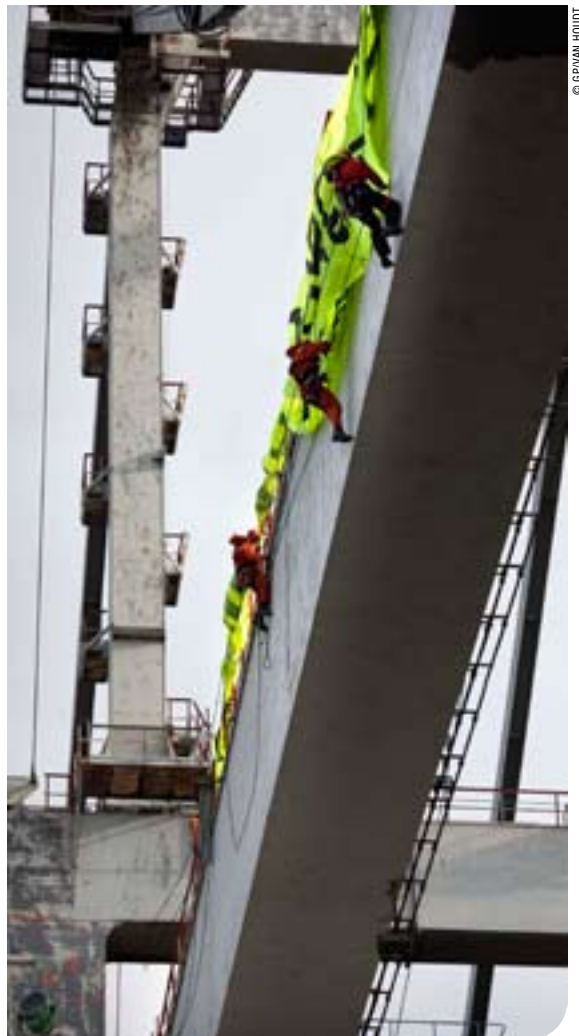
desk bestaat uit vijf medewerkers die samen in 2007 18.767 e-mails, 20.377 telefoongesprekken en 129 brieven hebben ontvangen en verwerkt.

De service deskmedewerkers doen er alles aan om mensen goed van dienst te zijn, met heldere informatie over Greenpeace-campagnes en een vlotte administratie. We hechten veel belang aan de — positieve en negatieve — reacties die we krijgen van donateurs en belangstellenden, omdat Greenpeace dankzij die inbreng de kwaliteit kan verbeteren van haar service en campagnes.

Omgaan met belanghebbenden en klachtenafhandeling

Greenpeace behartigt maar één belang: dat van het milieu, van het leven op onze blauwgroene planeet. We vertegenwoordigen dus niet de standpunten of de belangen van een bepaalde groep of achterban. Greenpeace is principieel gewelddoos en we proberen iedereen met respect te behandelen. Onze acties zijn gericht tegen de milieuschade die een bedrijf of overheid aanricht, niet tegen individuele medewerkers.

Greenpeace hanteert een uitgebreide en formeel vastgelegde klachtenprocedure. We hanteren daarbij de eisen die het CBF stelt aan de administratie en afhandeling van klachten. Op alle brieven en e-mails geven de service deskmedewerkers een persoonlijke reactie. E-mails worden binnen vijf dagen beantwoord en brieven binnen veertien dagen. Direct telefonisch contact kan uiteraard ook, tijdens kantoren via onze gratis informatielijn. Greenpeace heeft in 2007 in totaal 202 klachten ontvangen, waarvan een groot deel ging over de kosten van de 'kolenhoed' (zie paragraaf 2.1) en over onze wervingsmethoden (met name direct marketing). Elk jaar evalueren we de klachten en de afhandeling daarvan, en bespreken we de mogelijkheden tot verbetering in het managementteam. In 2008 vernieuwen en verbeteren we onze klachtenprocedure.

© GPHORMEIAN

Vijf veelgestelde vragen

5

Donateurs en andere belangstellenden stellen in 2007 zeer uiteenlopende vragen over Greenpeace en haar campagnes. Een kleine selectie, met onze antwoorden.

U wilt kernenergie uitbannen, maar ik zie het juist als dé oplossing voor het broeikaseffect. Kerncentrales veroorzaken bijna geen CO₂ en het afval dat gevaarlijk is, wordt veilig opgeslagen. Waarom is Greenpeace dan toch zo'n felle tegenstander?

Kernafval is en blijft een enorm probleem. Er bestaan alleen zeer tijdelijke opslagmogelijkheden voor afval dat 240.000 jaar radioactief blijft. Daarnaast is kernenergie duurder dan andere energiebronnen, omdat bouw, veiligheid, ontmanteling, afvalverwerking, opslag, transport en beveiliging veel geld kosten. Kerncentrales stoten in de hele productieketen wel degelijk CO₂ uit, ongeveer een vijfde van wat een gascentrale uitstoot. Kernenergie is daarom géén oplossing voor het klimaatprobleem en bovendien overbodig. We hebben immers schone en veilige energiebronnen.

Laatst las ik dat auto's schoner en zuiniger rijden door biobrandstof. Maar ik hoor ook dat de productie van biobrandstof weer slecht is voor het milieu. Hoe zit dat precies?

Om klimaatverandering tegen te gaan, is het vooral belangrijk dat we zuiniger en efficiënter met energie omspringen en omschakelen naar alternatieve energiebronnen. Maar biobrandstof is alleen een alternatief als het duurzaam is geproduceerd. Greenpeace vindt dat de overheid moet garanderen dat voor onze biobrandstof geen oerbos is gekapt of platgebrand.

In de supermarkt kreeg ik een folder van Greenpeace over foute vis die er wordt verkocht. Ik vraag me nu af of ik nog wel vis kan eten en zo ja, welke dan? Natuurlijk kunt u nog vis eten. Op www.goedevis.nl staat precies welke vis duurzaam is. Maar Greenpeace vindt dat u daar eigenlijk niet eens naar zou moeten zoeken. Supermarktketens moeten alleen maar duurzame vis inkopen. Daarom voert Greenpeace actie bij supermarkten.

Ik draag Greenpeace al jaren een warm hart toe, maar een ding begrijp ik niet. Waarom krijg ik nog steeds informatie op papier? Zelfs gerecycled papier kost toch grondstoffen en energie?

Greenpeace doet alles wat mogelijk is om geen papier te verspillen en maakt daarom steeds meer gebruik van digitale middelen. Uit onderzoek blijkt dat – in Nederland – gedrukte media nog altijd de beste manier zijn om mensen te informeren. Doordat we gerecycled en chloorvrij papier gebruiken én inkt gemaakt van plantaardige grondstoffen, is ons drukwerk zo duurzaam mogelijk.

Waarom verzetten jullie je zo tegen gentechgewassen? Dat is toch de oplossing voor de armoede en honger in de wereld? Greenpeace is van mening dat honger alleen is op te lossen als mensen de kans krijgen om zelf – duurzaam – in hun voedsel te voorzien. Dat genetische manipulatie de honger kan uitbannen is een fabeltje. Gentech maakt mensen alleen maar afhankelijk (denk aan de patenten van gentechbedrijven op zaden), gaat hand in hand met grootschalige, nadelige landbouwtechnieken en brengt onherstelbare schade toe aan het milieu.

3.4 Educatie

Kinderen bewustmaken van het milieu én ze mogelijkheden bieden zelf in actie te komen. Dat is de gedachte achter onze Greenteams, die inmiddels al zo'n twaalf jaar bestaan. Greenteams zijn groepjes kinderen vanaf acht jaar die in hun buurt of op school met zelfgekozen onderwerpen voor het milieu aan de slag gaan. Maar ze ondersteunen ook regelmatig onze campagnes. In 2007 spelen ze een rol in de Greenpeace-spaarlampencampagne, door thuis spaarlampen in te draaien en in hun omgeving te vertellen over de bijdrage van spaarlampen aan een klimaatoplossing. Een Greenteam uit Hellevoetsluis draait in totaal zo'n 2.000 spaarlampen in en 65 leerlingen van drie scholen op Schiermonnikoog helpen mee om het eiland gloeilampvrij te maken.

Greenpeace heeft handige doe-pakketten samengesteld voor de Greenteams, voor groepen die ons educatieschip de *Sirius* bezoeken en voor *Kids Ocean Defenders*. Dat zijn ongeveer 1.200 kinderen, die Greenpeace steunen bij haar campagne voor het behoud van de oceanen. Met zo'n pakket

kunnen ze bijvoorbeeld de Greenpeace-campagne voor een duurzaam visbeleid in supermarkten ondersteunen. Voor kinderen die van de zee én van knutselen houden hebben we een knutselplaat, waarmee ze een zeereservaat kunnen maken en opsturen naar Greenpeace. Wij bieden alle geknutselde reservaten in het voorjaar van 2008 aan de regering aan, als ondersteuning van ons pleidooi voor een wereldwijd netwerk van zeereservaten. Eind 2007 zijn al 200 knutselreservaten naar Greenpeace gestuurd.

Voor de debatcompetitie 'Op weg naar het Lagerhuis', waaraan zo'n 200 middelbare scholen deelnemen, levert de educatieafdeling van Greenpeace drie campagnestellingen, waarover de scholieren zich kunnen uitspreken.

Op www.greenpeacekids.nl vinden kinderen informatie voor spreekbeurten en werkstukken over Greenpeace en haar campagnes. In 2007 beginnen we met de ontwikkeling van een geheel vernieuwde kidssite, die we zullen lanceren in het voorjaar van 2008.

Aan boord van de *Sirius*

Duizenden kinderen bezoeken in 2007 het voormalige actieschip de *Sirius*. Voor hen heeft Greenpeace een speciaal educatief programma ontwikkeld, waarmee ze van alles leren over Greenpeace en het milieu, maar ook over het leven aan boord van een Greenpeace-schip. Elk jaar besteden we extra

aandacht aan een speciaal thema: in 2007 is dat Klimaat en energie. Ruim 900 kinderen en volwassenen bezoeken ons educatieschip tijdens de vier open dagen die we organiseren. Speciaal voor de *Kids Ocean Defenders* organiseren we in oktober op de *Sirius* twee dagen die in het

teken van de oceanen staan. Daar komen zo'n 100 enthousiaste kinderen op af, samen met hun ouders en grootouders. Op 15 november staat ook de *Sirius* in het teken van de 'Dag van Respect'. Op deze dag geven honderden bekende en minder bekende Nederlanders gastlessen op scholen over een respectvolle houding ten opzichte van elkaar en van de aarde. Kinderen van basisschool Rosj Pina praten op de *Sirius* over respect voor natuur en milieu, gehuld in witte T-shirts met de knalrode letters RESPECT. Op het schip geven we ook trainingen en houden we informatiebijeenkomsten voor *Sirius*-vrijwilligers. Nieuwe medewerkers van Greenpeace krijgen hier hun introductiedag en benedendeks staat de ruimte open voor uiteenlopende vergaderingen van Greenpeace-medewerkers en -vrijwilligers. De Turby, onze nieuwe windturbine, voorziet het schip sinds november van schone energie.

A woman with long blonde hair is sitting on a blue metal bench in a store. She is wearing a green and white striped cardigan over a dark top and blue jeans. She is holding a pair of light-colored sneakers with pink laces. She is wearing purple rubber boots. The store is filled with shelves of various colored rubber boots (purple, red, black, green). On the floor next to her are a green bag, a pink umbrella, and a green plastic bag.

Hoofdstuk 4

Fondsenwerving en donateurs

Greenpeace is onafhankelijk en accepteert daarom geen giften van bedrijven of subsidies van overheden. Voor de financiering van haar milieucampagnes is Greenpeace vrijwel volledig afhankelijk van de giften van particuliere donateurs. We zijn dan ook blij met onze donateurs en trots op wat we samen al vele jaren lang bereiken voor het milieu. Wij zijn, net als onze donateurs, overtuigd van het belang van onze campagnes en we willen ons werk ook in de toekomst blijven doen zoals donateurs dat van ons gewend zijn: verrassend, met lef, creatief en vasthoudend.

Trouwe donateurs

Greenpeace werft fondsen om haar milieucampagnes te financieren. Om onze inspanningen op hetzelfde niveau te houden als de afgelopen jaren, willen we een lichte inkomstenstijging realiseren (om de gevolgen van inflatie op te vangen) en het aantal donateurs ongeveer gelijk houden.

Greenpeace ondervindt, net als veel andere goede doelen, de gevolgen van een terugtrekkende overheid. Steeds meer organisaties, van voetbalverenigingen tot musea, gaan op grotere schaal fondsenwerven om hun wegvallende subsidies te compenseren. Voor Greenpeace betekent dit, dat het meer inspanning kost om nieuwe donateurs te werven via de traditionele wervingsactiviteiten. Onze trouwe achterban van donateurs blijkt echter wel bereid om haar donatie aan Greenpeace te verhogen of om incidentele giften om te zetten in een structurele bijdrage. We kiezen er daarom voor minder aandacht te besteden aan de werving van nieuwe donateurs. Liever leggen we het accent van onze activiteiten op het behouden en verbeteren van de relatie met onze bestaande donateurs.

Met de vuist op tafel

Suzanne Hoogers besluit donateur te worden tijdens het Greenpeace-feest 'Clubbing for the Climate' in mei 2007.

'Ik vind het superleuk dat een organisatie als Greenpeace een feest organiseert. Maar ik ben ook donateur geworden vanwege de goede acties, zoals die tegen nieuwe kolencentrales in mijn woonplaats Utrecht. Ineens zag

ik een enorm spandoek aan de Domtoren hangen. Dat vind ik hartstikke goed van Greenpeace, iedereen weet dan meteen wat er aan de hand is. Ik heb de laatste tijd vaak het gevoel dat er iets mis is met het klimaat. De zoveelste natuurramp, bloedheet terwijl het geen zomer is... Ik vind het goed dat Greenpeace af en toe met de vuist op tafel slaat.'

© ASLUND/GP

Groot vertrouwen

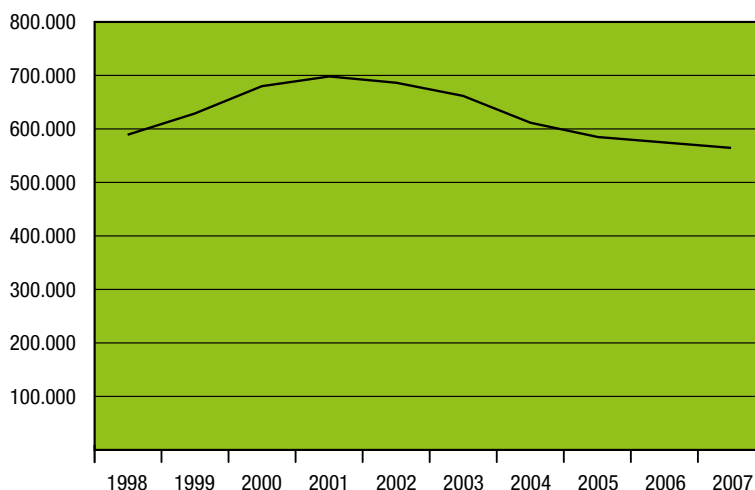
De zeer positieve ontwikkeling dat onze donateurs Greenpeace steeds vaker structureel willen steunen zet zich voort in 2007: 81,4 procent steunt ons via een doorlopende machtiging.

In 2006 was dat nog 80,5 procent. Dit is uniek in de Nederlandse goede doelenbranche. Wij ervaren dat als een blijk van groot vertrouwen in ons werk. Voor onze milieucampagnes is deze structurele en regelmatige steun van groot belang: zo kunnen we met meer zekerheid plannen maken om de Japanse walvisjacht te bestrijden, schone energie te promoten en een halt toe te roepen aan de wereldwijde ontbossing. Bovendien bespaart de doorlopende machtiging ons ook veel administratiekosten: geld dat we kunnen inzetten voor onze campagneactiviteiten.

Lichte daling

In 2007 blijft het aantal donateurs iets beneden onze verwachting. De doelstelling voor dit jaar is een lichte stijging van het donateursbestand tot 575.000, maar het aantal daalt juist licht met 0,7 procent. Eind 2007 bedraagt het aantal Greenpeace-donateurs 568.000, dat is 4.000 minder dan in 2006. Maar als we dit vergelijken met de ontwikkelingen in de laatste jaren, mogen we tevreden zijn: de daling van het aantal donateurs is vrijwel tot staan gebracht. Van 2003 tot en met 2005 is dat aantal jaarlijks gedaald met 4 tot 8 procent. Oorzaak van de lichte daling in 2007 is de tegenvallende resultaten van onze straatwerving in winkelcentra en huis aan huis. Maar dit leidt ook tot minder kosten voor fondsenwerving dan begroot, omdat de kosten die wij vergoeden aan wervingsbureaus afhankelijk zijn van het aantal donateurs dat zij daadwerkelijk weten te werven.

Donateurs

Inkomstengroei

Onze inkomsten uit fondsenwerving stijgen in 2007 met maar liefst 9,5 procent ten opzichte van 2006. De grootste inkomstengroei komt uit (structurele) donaties: de periodieke en vaste giften van onze donateurs, met name via doorlopende machtigingen. Maar ook de inkomsten uit incidentele giften en nalatenschappen zijn sterk gestegen. Naast de inkomsten uit eigen fondsenwerving hebben we baten uit andere bronnen, waarvan de Nationale Postcode Loterij de

belangrijkste is. Ook in 2007 steunt de Nationale Postcode Loterij onze milieucampagnes met het fantastische bedrag van 2,5 miljoen euro. Zonder de bijdragen van de Nationale Postcode Loterij zou een aantal belangrijke initiatieven van Greenpeace niet goed mogelijk zijn. Voorbeelden daarvan zijn de spaarlampencampagne in 2006 en de campagne voor het behoud van de Paradise Forests op Papoea-Nieuw-Guinea in 2005. In hoofdstuk 6 staat een nadere toelichting op de inkomsten.

Kostenpercentage omlaag

De inkomsten uit eigen fondsenwerving zijn hoger, maar de kosten daarvan zijn 250.000 euro lager dan in 2006. In 2007 blijft het kostenpercentage van onze eigen fondsenwerving met 18,7 procent dan ook ver onder de norm van het Centraal Bureau Fondsenwerving (25 procent). Dit kostenpercentage is ook beduidend lager dan in 2006 (21,9 procent). De combinatie van hogere inkomsten en lagere fondsenwervingskosten is deels incidenteel, zodat het kostenpercentage volgend jaar vermoedelijk weer iets hoger ligt. Greenpeace Nederland is in 2007 opnieuw getoetst door het Centraal Bureau Fondsenwerving. Het CBF heeft ons opnieuw erkend als keurmerkhouders. Deze erkenning is geldig tot 1 januari 2013, als we blijven voldoen aan de keurmerkeisen.

Werving van donateurs

Hoe werven we nieuwe donateurs en hoe onderhouden we de binding met de donateurs die ons al steunen? We proberen al onze donateurs eenmaal per 1,5 of 2 jaar te bellen om ze te bedanken voor hun steun. Dan vragen we de donateurs die dit nog niet hebben gedaan of ze hun steun willen omzetten in een doorlopende machtiging. Ook kunnen ze kiezen voor een hogere bijdrage, als ze hun financiële steun aan ons werk willen vergroten.

Voor het werven van nieuwe donateurs maken we gebruik van veel kanalen. De belangrijkste zijn telefonisch contact, straatwerving, huis-aan-huiswerving en online werving. Welk kanaal we kiezen, hangt voor een belangrijk deel af van de gemiddelde opbrengsten ten opzichte van de kosten, gezien over een periode van meerdere jaren. Persoonlijke gesprekken op straat blijken een goede manier om trouwe en betrokken donateurs te werven. Bovendien informeren we op die manier ook veel niet-donateurs over onze campagnes: jaarlijks spreken we zo'n 250.000 mensen, waarmee we bijdragen aan de realisering van onze milieudoelen.

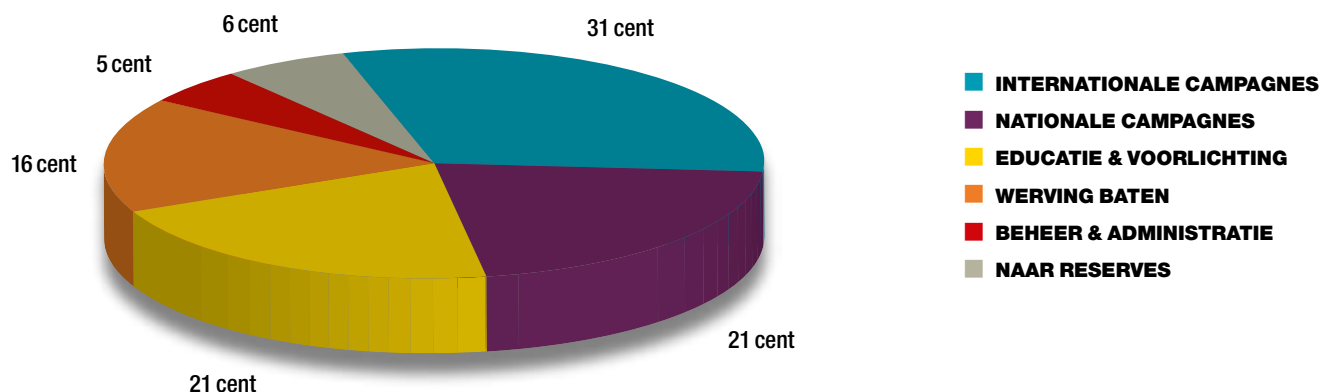
Het belang van online werving is sterk toegenomen, via onze eigen website, andere websites en e-mailings, en dat heeft een gunstig effect op de wervingskosten. Samen zorgen deze digitale kanalen nu voor 20 procent van onze nieuwe donateurs. Maar werving via de telefoon is het belangrijkste middel: 43 procent van de nieuwe donateurs besluit na telefonisch contact onze campagnes financieel te steunen.

Greenpeace spant zich tot het uiterste in om haar telefonische activiteiten zeer zorgvuldig uit te voeren. We controleren alle adressen op mensen die zich hebben afgemeld bij www.infofilter.nl en dus geen prijs stellen op commerciële boodschappen. En we werken alleen met respectabele telemarketingbureaus, die we helder instrueren over de handelwijze bij het werven van nieuwe Greenpeace-donateurs. Bij onze straatwerving volgen wij de gedragscode van Direct Dialogue Donateurwerbers Nederland (DDDN). Deze gedragscode waarborgt een transparante, respectvolle en correcte handelwijze van de straatwerbers en hun opdrachtgever. De volledige code is te vinden op www.dddn.nl.

ANBI

Greenpeace Nederland is door de Belastingdienst erkend als algemeen nut beogende instelling (ANBI). Dit betekent dat we geen successierecht of schenkingsrecht hoeven te betalen over erfenissen en schenkingen die wij ontvangen. Deze komen daardoor volledig ten goede aan het werk van Greenpeace. Bovendien kunnen donateurs hun giften aan Greenpeace aftrekken van de inkomstenbelasting (uiteraard binnen de daarvoor geldende regels).

Wat gebeurt er met een donatie van 1 euro?

Hoofdstuk 5

Organisatie en bestuur

© MATOEF/FP

Greenpeace Nederland is een stichting, die gevestigd is in Amsterdam.

Haar statutaire doelstelling is: het bevorderen van natuurbehoud. Dat probeert Stichting Greenpeace Nederland onder meer te verwezenlijken door:

- bepaalde misstanden te beëindigen;
- bepaalde diersoorten te beschermen;
- met het oog op de toekomst, gewelddoos gerichte acties te organiseren, om op die wijze te helpen een principiële verandering in het menselijk denken teweeg te brengen en bij te dragen tot grotere ecologische bewustwording;
- bijeenbrengen van gelden om de acties te steunen en te verwezenlijken;
- schepen te doen uitvaren;
- het geven of het doen geven van voorlichting in woord, beeld en geschrift;
- het hebben en instandhouden van een bureau;
- en voorts het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

5.1 Greenpeace wereldwijd

Greenpeace Nederland is onderdeel van de internationale milieuorganisatie Greenpeace, die in 1971 is opgericht en inmiddels ongeveer 2,8 miljoen donateurs heeft. De inkomsten wereldwijd bedragen ongeveer 177 miljoen euro (2006).

Internationale campagnes

Milieuproblemen kennen geen grenzen en dus pakt Greenpeace de zaken grensoverschrijdend aan. Greenpeace-kantoren over de hele wereld zetten samen internationale campagnes op en dragen bij aan de internationale strategie. Elk kantoor vertaalt de doelen naar een eigen aanpak. Wat in het ene land effectief is, kan in het andere juist contraproductief werken. De kantoren helpen elkaar en delen hun kennis en expertise.

Wereldwijde milieuproblemen

Greenpeace heeft kantoren in 42 landen. Soms staan in één land meerdere kantoren op verschillende locaties. Elders zijn regionale kantoren actief in verschillende landen, zoals Greenpeace Centraal- en Oost-Europa dat in vijf landen werkt. Van Antarctica tot Groenland en van de Amazone tot Papoea-Nieuw-Guinea: we zetten ons samen in voor de oplossing van wereldwijde milieuproblemen. Greenpeace International, dat in Amsterdam is gevestigd, coördineert deze internationale campagnes. In 2008 zet Greenpeace een nieuw kantoor op in Afrika. Dan is de organisatie vertegenwoordigd op alle continenten.

Greenpeace-kantoren wereldwijd

- Greenpeace International: Amsterdam (Stichting Greenpeace Council), Brussel (European Unit)
- Greenpeace Argentinië: Buenos Aires
- Greenpeace Australië en Stille Oceaan: Sydney (Australië), Suva (Fiji), NCD (Papoea-Nieuw-Guinea), Honiara (Salomonseilanden)
- Greenpeace België: Brussel
- Greenpeace Brazilië: Sao Paulo, Manaus, Brasilia
- Greenpeace Canada: Toronto, Edmonton, Montreal, Vancouver
- Greenpeace Centraal- en Oost-Europa: Wenen (Oostenrijk), Boedapest (Hongarije), Warschau (Polen), Boekarest (Roemenië), Bratislava (Slowakije)
- Greenpeace Chili: Santiago
- Greenpeace China: Hongkong, Beijing, Guangzhou
- Greenpeace Duitsland: Hamburg, Berlijn
- Greenpeace Frankrijk: Parijs

- Greenpeace Griekenland: Athene
- Greenpeace India: Bangalore, Chandigarh, Chennai, New Delhi, Haiderabad, Calcutta, Bombay, Nagpur, Poona, Kochi, Porvorim, Jaipur, Lucknow
- Greenpeace Italië: Rome
- Greenpeace Japan: Tokio
- Greenpeace Luxemburg: Luxemburg
- Greenpeace Mexico: Mexico-stad
- Greenpeace Middellandse Zeegebied: Balzan (Malta), Tel Aviv (Israël), Beiroet (Libanon), Istanboel (Turkije)
- Greenpeace Nederland: Amsterdam
- Greenpeace Nieuw-Zeeland: Auckland
- Greenpeace Noord-Europa: Stockholm (Zweden), Kopenhagen (Denemarken), Helsinki (Finland), Oslo (Noorwegen)
- Greenpeace Rusland: Moskou, Sint Petersburg
- Greenpeace Spanje: Madrid, Barcelona
- Greenpeace Tsjechië: Praag
- Greenpeace Verenigd Koninkrijk: Londen
- Greenpeace Verenigde Staten: Washington, San Francisco
- Greenpeace Zuidoost-Azië: Bangkok (Thailand), Jakarta (Indonesië), Quezon City (Filipijnen)
- Greenpeace Zwitserland: Zürich

Meer over Greenpeace wereldwijd:
www.greenpeace.org.

Internationale organisatiestructuur

Elk kantoor stuurt een afgevaardigde van zijn bestuur naar de jaarlijkse algemene vergadering van Greenpeace. De afgevaardigden kiezen een internationaal bestuur, dat de directeur van Greenpeace International benoemt en toezicht houdt op zijn of haar beleid. Tweemaal per jaar komen de directeuren van alle nationale en regionale kantoren en de directeur van Greenpeace International bij elkaar. In een *global programme* stellen ze campagnedoelstellingen op voor de lange termijn en maken ze een jaarlijkse planning van internationale campagnes. Deze internationale afstemming speelt een belangrijke rol in het campagne-

beleid van Greenpeace Nederland. Voor 2008 stelt het *global programme* als prioriteiten: Klimaat en energie, Bossen en Oceanen.

Greenpeace Nederland behoort tot de Greenpeace-kantoren met de meeste inkomsten, dankzij de steun van vele donateurs. Daarom besteden we een relatief groot deel van onze financiële middelen aan internationale campagnes en projecten. Ook ondersteunen we andere Greenpeace-kantoren, bijvoorbeeld in Zuidoost-Azië. Greenpeace Nederland sluit hiervoor overeenkomsten met Greenpeace International, waarin we vastleggen aan welke activiteiten het geld wordt

besteed. Een overzicht van de campagnes en projecten die Greenpeace Nederland in 2007 (mede) heeft gefinancierd is te vinden in paragraaf 2.6 en in de jaarrekening, tabel B1 (paragraaf 6.4).

Greenpeace International volgt en bewaakt de voortgang en de resultaten van deze projecten. Dat gebeurt aan de hand van projectrapportages, die ook naar de financierende kantoren gaan. In paragraaf 2.6 staat een samenvatting van de campagnes en projecten die in 2007 zijn gefinancierd met geld dat afkomstig is van Nederlandse donateurs.

5.2 Organisatie en bedrijfsvoering

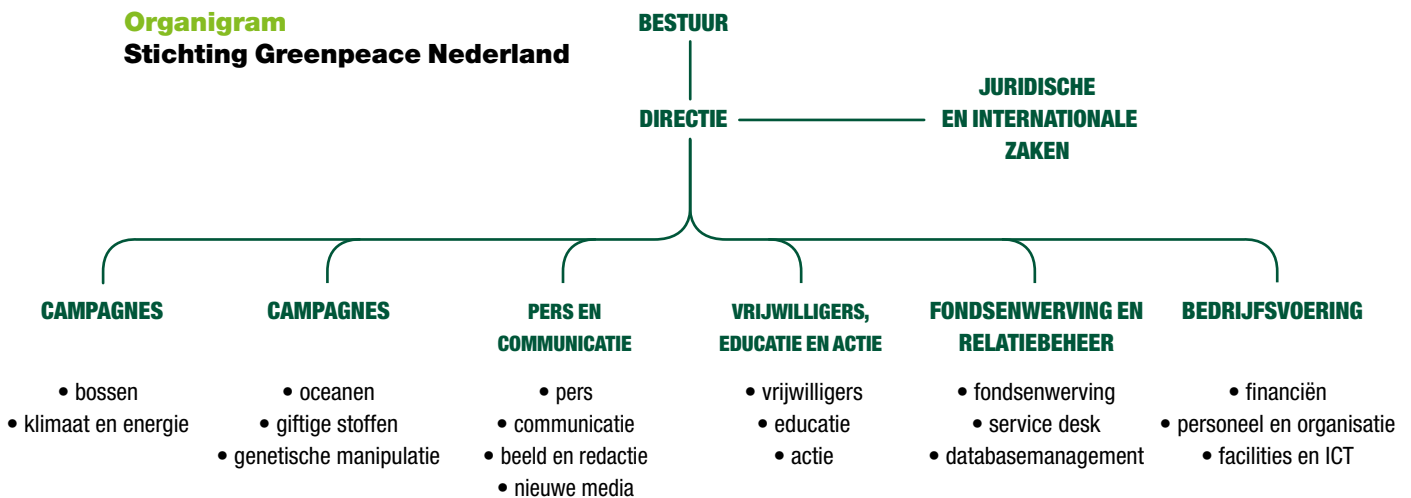
Greenpeace Nederland is een stichting met een eigen bestuur. De directeur van Greenpeace Nederland is belast met de dagelijkse leiding van de organisatie en legt verantwoording af aan het bestuur.

De organisatie bestaat uit zes afdelingen. De afdelingshoofden vormen samen met de directeur en de plaatsvervangend directeur (tevens functionaris internationale en juridische zaken) het managementteam. Elke afdeling kent een aantal units met een coördinator die zorgt voor de dagelijkse afstemming van de werkzaamheden binnen de unit.

Deze organisatiestructuur functioneert sinds oktober 2006. In 2007 besteden we veel aandacht aan de manier van werken en aan de organisatiecultuur binnen Greenpeace Nederland. We richten

ons nog sterker op oplossingen en resultaten, werken proactiever en geven elkaar positieve feedback. Onze samenwerking en de werksfeer verbeteren hierdoor duidelijk.

Het campagnewerk doet een groot beroep op de creativiteit van de medewerkers. Daarom organiseren we in 2007 speciale trainingen die de kwaliteiten van de campagnemedewerkers op dit gebied verder verbeteren. We werken aan meer flexibiliteit en synergie binnen de campagneafdeling, door bijvoorbeeld medewerkers op diverse campagneonderwerpen te laten werken. Maar ook door een andere, meer open inrichting van de werkruimte en een nieuwe opzet van onze afdelingsoverleggen. Al deze maatregelen hebben tot doel de samenhang tussen de verschillende milieucampagnes zichtbaarder te maken.

Bedrijfsvoering

Het managementteam is verantwoordelijk voor de beleidsvorming, planning en aansturing van de organisatie en haar werkzaamheden. Een belangrijk instrument voor het managementteam is de planning- en controlcyclus, die ervoor zorgt dat de besteding van middelen goed wordt gestuurd, bijgestuurd en verantwoord. De planning- en controlcyclus van Greenpeace Nederland bestaat uit:

- Organisational Development Plan (ODP), begroting en campagnejaarplanning;
- tussentijdse maand- en kwartaalrapportages;
- jaarverslag en jaarrekening.

In het ODP formuleert Greenpeace Nederland haar meerjarenbeleidsprogramma en de concrete doelstellingen voor het komende jaar. Basis voor deze plannen zijn de interna-

tionaal vastgestelde prioriteiten en campagnedoelstellingen. Financieel vertalen we dit vervolgens in een begroting en een meerjarenraming. Het bestuur stelt het ODP en de begroting vast, het managementteam is verantwoordelijk voor de uitvoering. Aan het begin van het jaar stelt het managementteam de campagnejaarplanning vast, die voor een belangrijk deel is gebaseerd op de internationale campagneplanning.

Rapportages

Na afloop van elke maand krijgen de verschillende budgethouders – afdelingshoofden, coördinatoren en projectleiders – een management-rapportage van de afdeling bedrijfsvoering. Dit biedt hun een overzicht van de financiën (uitgaven), de resultaten van fondsenwerving (donateurs en inkomsten) en van zaken als ziekteverzuim en personeelskosten. Indien nodig bespreekt het managementteam deze rapportages.

Na afloop van elk kwartaal stellen de leden van het managementteam een uitgebreide rapportage op. Hierin geven ze een overzicht van de inhoudelijke resultaten en activiteiten, fondsenwerving, kosten

en personele aspecten. Als de kosten afwijken van het budget, voegen ze een verklaring en een bijgestelde prognoses toe. Het managementteam en het bestuur bespreken deze rapportage. Na afloop van het jaar verantwoordt Greenpeace Nederland alle resultaten en de besteding van de middelen publiekelijk in haar jaarverslag en jaarrekening.

Projecten

Veel campagneactiviteiten worden uitgevoerd als project. Nadat het managementteam de project-opdracht heeft goedgekeurd, gaat een projectteam aan de slag met de uitvoering. Dit team bestaat uit medewerkers van verschillende

afdelingen en units. Na afloop evalueert het projectteam het project en het managementteam bespreekt de conclusies en verbeterpunten.

Risicomanagement

Greenpeace Nederland houdt zicht op de belangrijkste potentiële risico's die de organisatie loopt, op basis van een risicoscan die regelmatig wordt geactualiseerd. Het gaat om risico's op het gebied van inkomsten, juridische aansprakelijkheid, imago en bedrijfsvoering. De leden van het managementteam zijn elk verantwoordelijk voor een van de risicogebieden, om de risico's en de gevolgen daarvan te verkleinen of op te vangen.

Interne milieuzorg

Greenpeace Nederland stelt hoge eisen aan zichzelf als het gaat om milieuzorg. Logisch, want dat vragen we ook van anderen. Greenpeace Nederland heeft in haar interne milieubeleid de volgende punten vastgelegd:

- We verminderen het gebruik van fossiele brandstoffen nog verder, in al onze activiteiten én in de bedrijfsvoering. Dat doen we door ons energieverbruik tot een minimum te beperken.
- We streven ernaar CO₂-neutraal te zijn.
- We organiseren ons vervoer zo, dat de CO₂-uitstoot zo laag mogelijk is.
- We kiezen onze producten en leveranciers zo, dat ze aansluiten bij onze eigen milieucriteria. Van elk product dat Greenpeace Nederland aanschaft, kijken we vooraf naar de milieubelasting, zodat die zo beperkt mogelijk blijft.
- We scheiden onze afvalstromen, composteren wat kan en gebruiken producten waar mogelijk opnieuw of recyclen ze. En we doen zaken met leveranciers die zelf ook de hoeveelheid afval sterk reduceren.

Energiezuinig werken

In 2007 hebben we de koelinstallatie van onze computerruimte vervangen door een nieuw, energiezuiniger model. Ook is een deel van de computerapparatuur vervangen. Er staan nu minder servers, waardoor ons energieverbruik verder vermindert. Computers en monitoren schakelen snel over op een energiezuinige stand. Medewerkers die hun werkplek verlaten, kunnen met één druk op de knop hun computer én alle randapparatuur en opladers uitschakelen. Uiteraard neemt Greenpeace Nederland groene stroom af en gebruiken we spaarlampen. De verlichting bij

Greenpeace Nederland is daglichtafhankelijk en bijna overal hangen bewegingssensoren, zodat de verlichting automatisch uitschakelt als er niemand is.

We hebben dit jaar twee kopieerapparaten vervangen door één nieuwe en we printen standaard dubbelzijdig. De grote kopieerapparaten/printers zijn uitgerust met fijnstoffilters. Greenpeace Nederland gebruikt totaal chloorvrij papier, dat honderd procent kringloop is of FSC-gecertificeerde houtvezels bevat. Drukkerijen die voor Greenpeace Nederland werken, voldoen aan strenge milieucriteria.

Auto's gebruiken we zo weinig mogelijk; elke medewerker heeft een OV-jaarkaart. Vliegen doen we in principe niet op afstanden onder de duizend kilometer. Voor internationale vergaderingen hebben we een systeem van *teleconferencing* ingevoerd, waardoor we minder hoeven reizen. Als medewerkers toch vliegen, compenseren we de CO₂-uitstoot via MyClimate. Daarmee worden projecten gefinancierd die de uitstoot van schadelijke broeikasgassen echt verminderen.

In een aantal opzichten kan Greenpeace Nederland geen concessies doen. We willen tot over de grenzen campagnes blijven voeren en allerlei vormen van geweldloze acties kunnen organiseren. Maar we maken altijd een weloverwogen keuze: het milieuvoordeel dat we willen bereiken met een campagne moet ruimschoots opwegen tegen de milieubelasting en de kosten van schepen, rubberboten, voertuigen en andere uitrustingen of materialen.

© GP/VAN HOUDT

5.3 Medewerkers

Onze medewerkers zijn cruciaal voor het realiseren van de campagnedoelstellingen. Daarom hechten we aan een sociaal en verantwoord personeelsbeleid, met aandacht voor de ontwikkeling, de gezondheid en het welzijn van de medewerkers, en een goede balans tussen werk en privé. Gelukkig kan Greenpeace Nederland bouwen op gedreven en deskundige medewerkers.

Per 31 december 2007 werken bij Greenpeace Nederland 96 mensen, waarvan 56 vrouwen en 40 mannen. Het managementteam bestaat uit 3 vrouwen en 5 mannen. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers is 38 jaar. Het aantal formatieplaatsen bedraagt 83,25 fte (in volledige arbeidsplaatsen van 40 uur per week), de gemiddelde bezetting in 2007 is 80,7 fte. Van alle medewerkers werkt 34 procent voltijds en 66 procent in deeltijd. In 2007 hebben we 29 nieuwe mensen verwelkomd en zijn 28 mensen vertrokken, waarvan 6 omdat hun tijde-

lijke contract is afgelopen. Van de vertrekkende medewerkers hebben 4 mensen gebruik gemaakt van het sociaal plan dat is opgesteld voor de reorganisatie van oktober 2006. Onze medewerkers blijven gemiddeld 5,3 jaar in dienst (eind 2007).

Greenpeace Nederland probeert zo goed mogelijke en veilige arbeidsomstandigheden voor haar medewerkers te creëren. In 2007 zijn twee vergaderruimten voorzien van een verbeterd systeem voor luchtcirculatie. We hebben een bedrijfshulpverleningsplan afgerond dat is goedgekeurd door de brandweer. Het ziekteverzuim is gedaald van 4,9 procent in 2006 naar 4,2 procent in 2007. Dat komt overeen met onze doelstelling van maximaal 5 procent ziekteverzuim. Het aantal keren dat een medewerker zich gemiddeld ziek meldt komt met 2,7 keer per jaar echter iets hoger uit dan in 2006 (2,5).

Salarisschalen 2007

Op een rij: onze bruto maandsalarissen per salarisschaal, uitgaand van een aanstelling van 40 uur per week. Per salarisschaal vermelden we het minimum- en het maximumbedrag, die afhankelijk zijn van het aantal jaren werkervaring. Ook nemen we een aantal voorbeeldfuncties op.

Schaal II	1.375 – 2.136 euro:	receptionist, medewerker repro
Schaal III	1.515 – 2.448 euro:	afdelingsassistent, medewerker service desk
Schaal IV	1.756 – 2.727 euro:	medewerker educatie, facilitair beheerder
Schaal V	1.937 – 3.249 euro:	actieleader, communicatiemedewerker, fondsenwerver
Schaal VI	2.240 – 3.764 euro:	campaigner, coördinator met lichte coördinatietaken
Schaal VII	2.722 – 4.389 euro:	coördinerend campaigner, coördinator met zware coördinatietaken
Schaal VIII	3.615 – 5.174 euro:	afdelingshoofd

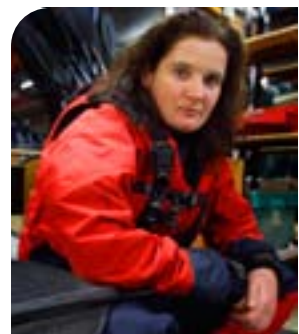
Het vakantiegeld is 8,33 procent. Dat is gelijk aan een maandsalaris.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

Naast het salaris kent Greenpeace Nederland aantrekkelijke secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals een premievrij pensioen, een OV-jaarkaart voor zakelijk en privégebruik, flexibele werktijden en sabbaticals voor wie vijf of tien jaar in dienst is. Verder heeft iedereen vijf vakantieweken per jaar, kunnen medewerkers via Greenpeace Nederland fiscaal vriendelijk een fiets aanschaffen en bieden we veel ruimte voor het volgen van opleidingen.

5.4 Vrijwilligers

Onze vrijwilligers zijn duizendpoten. Ze smeren je in met zonnebrandcrème en vertellen ondertussen hoe Greenpeace het klimaatprobleem wil aanpakken. Ze reizen dwars door Nederland met informatiemateriaal over foute vis, schone energie of illegaal hout. Ze schuren en schilderen ons educatieschip de *Sirius* of ze vertellen in kindertaal over Greenpeace en het milieu. Onze klimmers hangen spandoeken aan de hoogste gevels en onze rubberbootbestuurders varen geroutineerd tussen walvis en walvisjagers. Dat zijn onze vrijwilligers. We zijn trots op ze.

© OPTIMALA OLIVARES

Winkels en festivals

Op Valentijnsdag 2007 delen vrijwilligers bij Apple-winkels groene, biologische appels uit aan voorbijgangers en winkel-personeel onder het motto: 'I love Apple, if only it came in green'. Ook in de campagne 'Help ons klimaat niet naar de kolen' spelen vrijwilligers een grote rol. In juni vullen meer dan honderd mensen zandzakken op de plek waar Nuon een nieuwe kolencentrale wil bouwen. En in Nijmegen gaan vrijwilligers als schoorsteenvegers de straat op om voorbijgangers te informeren over de vieze kolenplannen van vijf energiebedrijven. In de eerste helft van 2007 inventariseert een groep vrijwilligers nauwkeurig het visassortiment van diverse supermarkten: zijn de herkomst en

de vangstmethode van de vissoorten bekend? Tijdens de Zomertour langs festivals als Parkpop, Concert at Sea en Live Earth staan vrijwilligers klaar om de bezoekers, afhankelijk van het weer, kleurige regenlaarzen uit te lenen of ze in te smeren met zonnebrandcrème. Ze vertellen erbij welke oplossingen Greenpeace ziet voor het klimaatprobleem. In het najaar staan vrijwilligers van het 'Maak schoon schap'-team met een stand voor de deuren van supermarkten die foute vis verkopen. Ze vragen de klanten bij hun supers aan te dringen op een duurzaam visinkoopbeleid. Vooral dankzij de grote rode gup – uiteraard ook een vrijwilliger – krijgen ze veel positieve reacties.

Actievoeren

Greenpeace-acties zijn voor het publiek de meest aansprekende, vaak spectaculaire onderdelen van een campagne. Als lobby en druk niet meer werken, voert Greenpeace actie. Onze actievoerders zetten in 2007 de klok van de Utrechtse Domtoren op vijf voor twaalf, als regering en energiebedrijven weigeren de plannen voor vijf nieuwe kolencentrales terug te draaien. En ze hangen een enorme visgraat aan de gevel van het C1000-hoofdkantoor, omdat de supermarkt weigert foute vis uit haar schappen te halen. Greenpeace-acties zijn principieel gewelddoos. We voeren onze acties altijd met de grootste zorg voor

veiligheid en met veel respect voor mensen. De acties zijn gericht tegen de milieuschade die een bedrijf of overheid aanricht en niet tegen individuele medewerkers. Belangrijk is dat de actievoerders vanuit hun eigen motivatie deelnemen aan een actie. Bij elke actie bewaakt een aantal mensen continu de veiligheid. Greenpeace zorgt ervoor dat iedere actievoerder de vaardigheden heeft om altijd gewelddoos en veilig te kunnen werken. Waar nodig roepen we de hulp in van vrijwilligers met specifieke professionele vaardigheden: bootbestuurders, klimmers, kanoërs, duikers, EHBO'ers of mensen die met gevaarlijke stoffen kunnen werken.

Training en informatie

Het aantal vrijwilligers van Greenpeace is redelijk constant: ongeveer 500, waarvan 150 mensen meedoen aan acties. Al die vrijwilligers moeten goed voorbereid aan de slag kunnen gaan. Daarom krijgen zij de training en begeleiding die past bij het vrijwilligerswerk waarvoor ze hebben gekozen. Om onze vrijwilligers goed op de hoogte te houden van nieuws en activiteiten krijgen ze sinds 2007 een wekelijkse, digitale nieuwsbrief. Voor nieuwe vrijwilligers organiseren we een introductiebijeenkomst, waarin we uitleggen wat de doelstellingen en de manier van werken van Greenpeace zijn, en wat de rol van vrijwilligers daarin is. Onze informatiebijeenkomsten over specifieke campagnes zijn vooral belangrijk voor de voorlichters en de lokale groepen. Zij moeten immers op straat of voor de klas inhoudelijke vragen over onze campagnes kunnen beantwoorden. In 2007 zijn we gestart met een speciale training in *street skills*, voor vrijwilligers die goed voorbereid de straat op willen gaan. Elk jaar organiseren we een feestelijke vrijwilligersdag waarmee we ze bedanken voor hun enorme inzet. Voor de vrijwilligers is dit ook een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten. Greenpeace biedt haar vrijwilligers een vergoeding voor de kosten van reis, verblijf en materialen en zorgt ervoor dat alle vrijwilligers verzekerd zijn tijdens Greenpeace-activiteiten.

Professionele lastpak

Ellis Doeven is vrijwilliger bij het enige kanoteam dat Greenpeace wereldwijd heeft. 'Juist de kwetsbaarheid maakt onze kano's tot een van de vreedzaamste en effectiefste actiemiddelen. Ik was al jaren donateur, maar besefte pas goed wat Greenpeace doet, toen ik me in 2002 aanmeldde voor het actieteam. Ons kanoteam is een hechte groep van gespecialiseerde mensen. De ene keer varen we voor de Italiaanse kust, dan weer zijn we actief in Schotland of liggen we in de Haagse Hofvijver. We werken met eenvoudige, opblaasbare tweepersoonskano's. Maar juist daarin schuilt onze kracht. Als wij voor een schip gaan liggen, stoppen ze altijd. Hoe klein we ook zijn, met onze kano's zijn we professionele lastpakken.'

5.5 Directie

Greenpeace Nederland heeft één directeur, Liesbeth van Tongeren. Zij maakt sinds 2003 deel uit van de directie. Bij afwezigheid wordt zij vervangen door plaatsvervangend directeur Geert Drieman (tevens functionaris internationale en juridische zaken). De taken en bevoegdheden van de directeur zijn vastgelegd in het *reglement bestuur – directeur*. De directeur fungeert als titulaire directie.

De functiezwaarte van de directeur is gewaardeerd volgens de richtlijn *Beloning Directeuren van Goede Doelen* in functiegroep I. Deze richtlijn is vastgesteld door de VFI, de branchevereniging van landelijk wervende goede doelen, op advies van de Commissie Wijffels in haar Code Goed Bestuur voor Goede Doelen. Maar in afwijking van de VFI-richtlijn heeft Greenpeace Nederland

de maximumsalarishoogte voor haar directeur 13,7 procent lager vastgesteld dan het maximum dat de richtlijn stelt aan deze functiegroep (98.213 in plaats van 113.762 euro). Het salaris van de directeur bedraagt in 2007 7.266 euro per maand oftewel 94.458 euro per jaar.

Liesbeth van Tongeren heeft in 2007 de volgende nevenfuncties: bestuurslid van Women on Top, lid van de Sociale Denktank Zeeburg en mentor bij het FNV-initiatief voor vrouwelijk toptalent. Deze nevenfuncties leiden naar het oordeel van het bestuur niet tot belangenconflicten met haar functie als directeur van Greenpeace Nederland. Ze staan volledig los van haar directeurschap, maar zijn wel nuttig voor haar maatschappelijke netwerk.

5.6 Bestuursverslag

Greenpeace Nederland wordt bestuurd door een onafhankelijk bestuur. Het bestuur stelt het jaarplan, de begroting en de jaarrekening vast en houdt via kwartaalrapportages en andere voortgangsinformatie toezicht op een goede uitvoering van het beleid. Het bestuur vervult de rol van werkgever van de directeur; er zijn regelmatig gesprekken tussen de bestuursvoorzitter en de directeur.

Code Goed Bestuur voor Goede Doelen

Het bestuur van Greenpeace Nederland heeft zich geconformeerd aan de Code Goed Bestuur voor Goede Doelen (Code Wijffels). Daarom heeft het bestuur zich in 2007 over zijn positie gebogen en met name over de vraag: hoe kunnen we de vereiste scheiding van de functies 'toezicht houden' en 'besturen en uitvoeren' voor Greenpeace Nederland het beste invullen? Na uitvoerig onderzoek en discussie heeft het bestuur besloten om het bestaande besturingsmodel te handhaven, omdat dit de scheiding van deze

functies voldoende waarborgt. Het bestuur oefent het toezicht uit op de bestuurlijke en uitvoerende taken van de directeur.

Greenpeace Nederland heeft de verhouding tussen bestuur en directeur geregeld in een *reglement bestuur – directeur*, dat in 2007 is geactualiseerd en aangepast aan de nieuwe eisen van de Code Wijffels en aan het nieuwe CBF-keur. Begin 2008 stelt het bestuur dit nieuwe reglement vast. Het bestuur stelt in 2008 een auditcommissie uit zijn midden in. Deze commissie houdt toezicht op de financiële gang van

zaken binnen de stichting. Verder toetst ze de werking van de interne administratieve organisatiecontrole, in het bijzonder de organisatie van de betalingen.

Greenpeace Nederland heeft, evenals Greenpeace International, het *Accountability Charter* van een groep internationale niet-gouvernementele organisaties (ngo's) ondertekend. Het charter is een initiatief van verschillende ngo's, die elkaar houden aan een transparante en verantwoorde werkwijze.

Verantwoordingsverklaring

Conform het nieuwe keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF-keur) neemt het bestuur een verantwoordingsverklaring op in het jaarverslag. De verklaring

bevat de volgende onderdelen:

- (1) besturen en toezicht houden: zie hieronder;
- (2) besteding van de middelen: zie hoofdstuk 6;
- (3) omgaan met belanghebbenden: zie paragraaf 3.3.

Vergaderingen en overige overleggen

Het bestuur heeft in 2007 zeven keer vergaderd, in aanwezigheid van de directie.

Daarnaast is – in afwezigheid van de directie – het eigen functioneren en het functioneren van de directie besproken. In enkele vergaderingen heeft het bestuur zeer uitgebreid gesproken over internationale zaken, zoals de wereldwijd vast te stellen campagneprioriteiten en investeringen, en de strategische en organisatorische koers van de organisatie. Ook heeft het bestuur de besteding van de gelden die het Nederlandse kantoor bijdraagt aan de internationale organisatie gemonitord. Een staffid van Greenpeace International heeft tijdens een bestuursvergadering de financiële positie en plannen van Greenpeace International toegelicht. Daarnaast zijn het bestuur van

Greenpeace Nederland en dat van Greenpeace International eenmaal informeel bij elkaar gekomen.

Verschillende medewerkers van Greenpeace Nederland hebben op uitnodiging van het bestuur een presentatie gegeven. Onderwerpen waren onder meer: internationale fora als Cites en IWC, het Energie[r]evolutiescenario, het fondsenwervingsprogramma voor major donors en de media-analyse. Daarnaast hebben leden van het managementteam een toelichting gegeven op het voorgestelde jaarplan 2008. Over het bestuursmodel hebben bestuur en directie een workshop georganiseerd met externe deskundigen. Tot slot heeft het bestuur ook dit jaar direct met de ondernemingsraad gesproken, onder meer over de bestuursstruc-

tuur en het traject voor verbetering van de organisatiecultuur.

Als trustee heeft de bestuursvoorzitter de jaarlijkse vergadering van de internationale Greenpeace Council bijgewoond. De belangrijkste agendapunten van deze bijeenkomst zijn de verkiezing van nieuwe bestuursleden van Greenpeace International en de bespreking van de internationale campagnes.

Ook informeel hebben bestuursleden in 2007 hun betrokkenheid bij de organisatie getoond. Zo zijn individuele bestuursleden aanwezig geweest bij bijeenkomsten voor donateurs, bij vrijwilligersevenementen en bij het personeelsfeest.

Besluiten

Het bestuur heeft de investeringen en de strategische en organisatorische koers besproken en goedgekeurd.

Ook is het bestuur op de hoogte gesteld van belangrijke campagnes van Greenpeace Nederland, en van het fondsenwervingsbeleid en de resultaten daarvan. In 2007 heeft het bestuur onder meer de begroting 2008, het jaarplan 2008 en het financieel jaarverslag 2006 vastgesteld en een besluit genomen over het bestuursmodel.

Het bestuur heeft kennisgenomen van de risicoanalyse die het managementteam en de directie hebben opgesteld en van het risicomangement dat daaruit is afgeleid.

Functioneren directie

De voorzitter en de secretaris voeren namens het bestuur jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur.

In 2007 hebben zij hiervoor input gevraagd van bestuursleden en van een aantal medewerkers.

Vooruitblik 2008

In 2008 besteedt het bestuur aandacht aan de uitkomsten van de evaluatie van de reorganisatie, die in 2006 is doorgevoerd.

Ook buigt het zich over het traject voor cultuurverandering, dat uit de reorganisatie is voortgevloeid.

Benoemingen

De bestuursleden verrichten hun taak onbezoldigd en krijgen uitsluitend een vergoeding voor daadwerkelijk gemaakte onkosten.

Ieder bestuurslid treedt drie jaar na zijn of haar infunctietreding af volgens het Rooster van Aftreden. Aftredende bestuursleden kunnen meteen worden herbenoemd. Het bestuur werft zelf zijn nieuwe leden, op basis van een

algemeen profiel en een specifiek profiel dat voor elke vacature wordt opgesteld.

Per 1 april 2007 is Marieke Rietbergen benoemd tot bestuurslid (profiel: kennis van maatschappelijke ontwikkelingen). In 2007 is ook Ferdinand ter Heide (profiel: maritieme kennis) geworven als nieuw bestuurslid. Hij vervangt per 1 januari 2008 Hans van Rooij,

die na zes jaren zijn activiteiten als bestuurslid beëindigt. Ferdinand ter Heide is geworven via het Nationaal Register Commissarissen en Toezichthouders. In 2007 zijn de bestuursleden Greetje Lubbi, Agnita Twigt en Gerrard Boot herbenoemd voor drie jaar. Hans van Rooij is herbenoemd tot 1 januari 2008.

Bestuurssamenstelling

Per 31 december 2007 bestaat het bestuur van Greenpeace Nederland uit:

Greetje Lubbi, voorzitter/trustee. Bestuurslid sinds 2004, voorzitter sinds 2006. Sinds juni 2005 trustee van de International Council van Greenpeace International (zie paragraaf 5.1). Beroep: zelfstandig adviseur op het gebied van internationale vraagstukken. Relevante nevenfuncties: voorzitter Jubilee Nederland; lid raad van commissarissen bij woningcorporatie de Alliantie, woningcorporatie Vidomes en waterbedrijf Evides; voorzitter Nederlands Migratie Instituut; bestuurslid Nationaal Register namens FNV; bestuurslid Vereniging van Toezichthouders in Woningcorporaties.

Hans Wiebes, penningmeester. Bestuurslid sinds 2005, penningmeester sinds 2006. Beroep: adviseur, associate partner ILFA Finance. Relevante nevenfuncties: lid raad van toezicht Stichting Welzijn Schiedam; lid raad van toezicht Achmea Vastgoed Hypotheekfondsen; ambassadeur PPM Stimulans.

Agnita Twigt, secretaris. Bestuurslid sinds februari 2004, secretaris sinds september 2004. Beroep: zelfstandig organisatieadviseur.

Gerrard Boot, bestuurslid/vice-voorzitter. Bestuurslid sinds 2001. Beroep: advocaat, partner Kennedy Van der Laan Advocaten. Relevante nevenfuncties: lid

Adviescommissie Nederlandse Orde van Advocaten (wetgeving arbeidsrecht); voorzitter Vereniging van Amsterdamse Arbeidsrecht Advocaten; samensteller Wettenpocket Arbeidsrecht SDU; bestuurslid Advocaten voor Advocaten; voorzitter raad van toezicht Rode Hoed.

Hans van Rooij, bestuurslid sinds 2001, treedt af per 31 december 2007. Beroep: directeur Berging van bergingsbedrijf Smit Salvage. Relevante nevenfuncties: bestuurslid Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders; voorzitter International Salvage Union.

Dina Boonstra, bestuurslid sinds 2005. Beroep: directeur/uitgever Wolters-Noordhoff. Relevante nevenfuncties: lid raad van advies The Human Network; lid raad van toezicht Tuberculosefonds (KNCV).

Marieke Rietbergen, bestuurslid sinds april 2007. Beroep: fondsenwerver en business developer bij Office for Metropolitan Architecture.

Het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland heeft op 21 april 2008 het jaarverslag en de jaarrekening over 2007 goedgekeurd.

Greetje Lubbi
Voorzitter

Hans Wiebes
Penningmeester

Hoofdstuk 6

Financiën

6.1 Financieel beleid

Inleiding

Greenpeace Nederland is actief op het gebied van milieubescherming. Haar inkomsten bestaan uit bijdragen van donateurs, legaten en royalty's. Greenpeace Nederland ontvangt geen subsidies van overheden of bijdragen van bedrijven. De stichting besteedt haar inkomsten aan (inter-)nationale campagnes voor de bescherming van het milieu en aan educatie en voorlichting over haar activiteiten en het milieu.

In dit jaarverslag leggen we verantwoording af over onze inkomsten en de resultaten van onze activiteiten. Dat doen we zo concreet mogelijk, want Greenpeace Nederland hecht aan transparantie. Iedereen mag ons aanspreken op ons beleid en op onze daden. Een beperking die inherent is aan onze manier van werken, is dat we onze concrete campagnedoelstellingen

niet van tevoren openbaar kunnen maken. Dan zouden we datzelfde doel in veel gevallen niet meer bereiken: als een vervuilend bedrijf of een lakse overheid weet waar en hoe wij hun gedrag aan de kaak gaan stellen, is het verrassings-effect verdwenen.

Greenpeace Nederland vindt het belangrijk om haar middelen doeltreffend en doelmatig in te zetten. Daarom heeft de organisatie een planning- en controlcyclus (zie paragraaf 5.2), die waarborgt dat de besteding van middelen goed wordt gestuurd, bijgestuurd en verantwoord. Greenpeace Nederland voert een helder financieel beleid, dat de basis is voor haar financiële beslissingen. Ze wil zo transparant mogelijk zijn over de besteding van die middelen.

Begrotingsbeleid

De continuïteitsreserve van Greenpeace Nederland bevindt zich op een goed niveau, gezien het vastgestelde reservebeleid. Ons uitgangspunt bij het opstellen van de begroting voor de komende jaren is, dat we deze reserve min of meer stabiel willen houden. Dat uitgangspunt kan leiden tot een positief of negatief begroot resultaat, door toevoegingen of onttrekkingen aan de bestemmingsreserves.

Op de begroting 2007 staat een resultaat van vrijwel 0 euro. Voor 2008 wordt een negatief resultaat verwacht, doordat we uit de bestemmingsreserves 1,6 miljoen euro bijdragen aan investeringen van

de internationale organisatie van Greenpeace. Als we dit bedrag buiten beschouwing laten, is de begroting 2008 ongeveer sluitend: inkomsten en uitgaven zijn in evenwicht.

Als Greenpeace Nederland in 2008 grote meevallers krijgt, zal ze deze inkomsten zoveel mogelijk in datzelfde jaar besteden aan haar doelstellingen. In dat geval zijn de uitgaven hoger dan begroot. We zullen deze extra inkomsten inzetten op basis van prioriteiten die het managementteam vaststelt. Extra uitgaven die groter zijn dan 100.000 euro worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur. Onze uitgaven aan fondsenwer-

ving mogen niet hoger zijn dan 25 procent van de inkomsten uit eigen fondsenwerving. Dat is conform de norm van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF).

De financiële prioriteiten van Greenpeace Nederland in 2008 en verder staan beschreven in paragraaf 7.2.

Internationale campagnes

Greenpeace Nederland besteedt elk jaar een belangrijk deel van haar inkomsten aan internationale campagnes en projecten. Milieuproblemen houden zich immers niet aan grenzen. Het bedrag dat Greenpeace Nederland afdraagt aan Greenpeace International voor internationale campagnes en projecten wordt berekend via een vaste verdeelsleutel. Die is onder meer gebaseerd op de inkomsten uit de afgelopen jaren. Onze bijdragen aan Greenpeace International zijn in de staat van baten en lasten terug te vinden als 'internationale campagnes'.

Greenpeace International gebruikt deze bijdragen voor internationale campagnes en voor de ondersteuning van andere Greenpeace-kantoren. Greenpeace Nederland sluit hiervoor overeenkomsten (*funding agreements*) met Greenpeace International.

Greenpeace International heeft een eigen jaarverslag en jaarrekening waarin ze haar inkomsten en uitgaven verantwoordt en de resultaten toelicht. De jaarrekening wordt gecontroleerd door een Nederlandse accountant, die in de afgelopen jaren telkens een goedkeurende verklaring heeft afgegeven. Wij verwachten dat dit ook over 2007 het geval zal zijn. Het jaarverslag van Greenpeace International is op te vragen bij Greenpeace Nederland of rechtstreeks bij Greenpeace International, Ottho Heldringstraat 5 te Amsterdam. In 2007 heeft Greenpeace Nederland geen betaalde diensten verleend aan of afgenomen van Greenpeace International, afgezien van het detacheren van medewerkers.

Een toelichting op de organisatorische en financiële banden met Greenpeace International staat in paragraaf 5.1.

Reservebeleid

In 2006 heeft het bestuur van Greenpeace Nederland een transparant en verantwoord reservebeleid vastgesteld. Greenpeace Nederland houdt een continuïteitsreserve aan van minimaal 0,75 en maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Dat zijn de kosten van eigen personeel, huisvesting, administratie, bestuur en fondsenwerving. Het maximum komt overeen met de richtlijn 'Reserves Goede Doelen' van de VFI. De VFI is de brancheorganisatie van landelijk wervende goede doelen. Deze continuïteitsreserve is bedoeld als dekking van kortetermijnrisico's en moet zekerstellen dat de organisatie ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Eind 2006 is een risicoscan uitgevoerd; de uitkomsten van deze scan hebben geen aanleiding gegeven voor het bijstellen van ons reservebeleid (zie verder paragraaf 5.2). Voor verwachte toekomstige uitgaven stelt Greenpeace Nederland bestemmingsreserves in. Hoe groot deze zijn en waaraan ze worden besteed, stelt het bestuur elk jaar vast. Ze doet dat tegelijk met de bestemming van het resultaat.

Vermogensbeleid

Het primaire doel van het vermogensbeheer van Greenpeace Nederland is: instandhouding van de hoofdsom, om te waarborgen dat de organisatie ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan blijven voldoen. Uiteraard wil Greenpeace Nederland voorkomen dat haar vermogen wordt gebruikt voor de financiering van milieuvervuilende of sociaal onwenselijke activiteiten. Daarom is ons uitgangspunt: **duurzaam en risicomijdend** beleggen, met een aanvaardbaar rendement dat bij voorkeur de inflatie overstijgt. Om die reden brengt Greenpeace Nederland een deel van haar vermogen onder in beleggingsfondsen en vastrentende waarden zoals obligaties en deposito's (circa 85 procent) en in beperkte mate in beursgenoteerde aandelen (circa 15 procent). Daarbij kiezen we voor ondernemingen die een sociaal en milieuvriendelijk beleid combineren met goede financiële prestaties. Bedrijven die bijvoorbeeld actief zijn in de biologische landbouw of in energieopwekking uit zon, wind of schone biomassa. Uitsluitend zijn onder meer ondernemingen die zich bezighouden met genetische manipulatie, bio-industrie, wapenhandel of kernenergie. Het bestuur heeft dit vastgelegd in een lijst met criteria. Op basis van het financieel statuut dat in 2005 is vastgesteld, heeft Greenpeace Nederland in 2006 ASN Vermogensbeheer gekozen als nieuwe vermogensbeheerder. De uitgangspunten en beleggingscriteria van de ASN Bank sluiten goed aan bij die van Greenpeace Nederland. Het deel van ons vermogen dat de ASN Bank sinds mei 2007 beheert, komt ongeveer overeen met de minimale continuïteitsreserve die is vastgelegd in het reservebeleid. Ons overige vermogen is conform ons financieel statuut belegd in deposito's, spaarrekeningen en rekeningencourant.

Nieuwe richtlijn 650 en CBF-keur

Greenpeace Nederland heeft het CBF-keur. Dit is een keurmerk dat door het Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende instellingen die voldoen aan de gestelde eisen, vastgelegd in het Reglement CBF-keur. Eind 2007 is een nieuw CBF-keur vastgesteld dat op 1 juli 2008 van kracht wordt. Waar mogelijk voldoet Greenpeace Nederland in dit jaarverslag al aan de criteria van het nieuwe CBF-keur.

Een van de eisen van het CBF-keur is dat het jaarverslag wordt ingericht volgens de Richtlijn Fondsenwervende Instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (richtlijn 650). In 2007 heeft de raad een nieuwe richtlijn 650 gepubliceerd, die verplicht is vanaf verslagjaar 2008 en wordt aanbevolen voor 2007. Greenpeace Nederland heeft haar jaarverslag 2007 ingericht volgens deze nieuwe richtlijn.

Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2007 anders zijn ingericht dan die van 2006. In de jaarrekening 2007 zijn de vergelijkende cijfers over 2006 gerubriceerd volgens de nieuwe richtlijn en is ook de toerekening van indirecte kosten aangepast. Zo is een juiste vergelijking mogelijk met de bedragen over 2007. Hetzelfde hebben we gedaan met de bedragen in de begroting 2007.

In de nieuwe richtlijn 650 is een afzonderlijke post toegevoegd voor de kosten van beheer en administratie. Dit zijn kosten die de organisatie maakt voor de (interne) beheersing en administratievoering, en die niet worden toegerekend aan de doelstellingen of aan de werving van baten. Voor de methodiek van kostentoerekening volgt Greenpeace Nederland de aanbeveling van de VFI. We lichten deze methodiek verder toe in paragraaf 6.4.1.

Het nieuwe CBF-keur schrijft voor dat elke instelling voor zichzelf een norm moet vaststellen: hoe hoog mogen de kosten van beheer en administratie zijn? Greenpeace Nederland rekent deze kosten toe conform de aanbeveling van de VFI en komt dan voorlopig tot de volgende norm: de kosten van beheer en administratie zijn minimaal 4 en maximaal 7 procent van de totale kosten. We kiezen voor een voorlopige norm, omdat 'beheer en administratie' een nieuw onderdeel is in de verslaglegging. De branche zal hierover de komende jaren vermoedelijk nog discussiëren en bovendien is nog onduidelijk welk percentage vergelijkbare instellingen hanteren. Greenpeace Nederland zal de ontwikkelingen van dit kengetal monitoren, zowel intern als bij vergelijkbare goede doelenorganisaties.

6.2 Grondslagen van waardering

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Daarbij is de nieuwe Richtlijn Fondsenwervende Instellingen gevolgd. De jaarrekening is opgesteld in euro's. De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van 2006.

Staat van baten en lasten

In de staat van baten en lasten zijn naast de gerealiseerde cijfers van

2007 ook de begroting voor het lopend boekjaar (2007) en die voor het nieuwe boekjaar (2008) opgenomen. Beide begrotingen zijn goedgekeurd door het bestuur. De begrotingscijfers voor 2007 zijn gerubriceerd conform de indeling van de nieuwe richtlijn 650. Ter vergelijking hebben we bovendien de gerealiseerde cijfers opgenomen van het jaar 2006.

Algemene waardering activa en passiva

De waarde van de meeste activa en passiva is gebaseerd op de prijs die is betaald om deze activa en passiva te verkrijgen of te vervaardigen (de waarderinggrondslag). Waar

we daarvan afwijken in dit verslag, staat er een specifieke waarderinggrondslag bij.

Materiële vaste activa

De waarde van de 'materiële vaste activa' is gebaseerd op de prijs die is betaald voor het verkrijgen of vervaardigen van die activa. De afschrijvingen worden daarvan afgetrokken. Hoe hoog die afschrijvingen zijn, wordt bepaald door de aanschafwaarde en de geschatte economische levensduur. Als in een bepaald jaar onderhoud wordt gepleegd aan een actief, waardoor de marktwaarde daarvan wordt verhoogd, waarden wij die meerwaarde als een investering in materiële vaste activa.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Op elke balansdatum beoordeelt Greenpeace Nederland of er aanwijzingen zijn dat de vaste activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering. Dat is het geval als de boekwaarde van een actief hoger is dan de opbrengstwaarde. Als dat zo is, krijgt het actief de opbrengstwaarde. Een verlies door zo'n bijzondere waardevermindering verwerken we direct als een last in de staat van baten en lasten.

Effecten

Onder effecten verstaan we beleggingen in aandelen (fondsen) en obligaties. De waarde van beleggingen in aandelenfondsen en obligaties wordt bepaald door de marktwaarde. Die marktwaarde kan verschillen van de aanschafwaarde. Daarom heeft Greenpeace Nederland een herwaarderingsreserve gevormd: de reserve niet gerealiseerde koerswinsten en -verliezen. Koerswinsten en -verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten en vervolgens toegevoegd aan de herwaarderingsreserve.

Financiële vaste activa

Hieronder verantwoordt wij onze langlopende deposito's. Dat zijn deposito's met een looptijd langer dan één jaar. De waarde van deposito's is gebaseerd op hun nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Dividenden

Dividenden van effecten die we ontvangen, worden verantwoord zodra ze op de bankrekening van Greenpeace Nederland zijn bijgeschreven.

Vorderingen

Dit zijn nog te vorderen bedragen op debiteuren, die voortkomen uit normale bedrijfsactiviteiten. Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Onder 'vorderingen' staan ook de toegezegde nalatenschappen, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Als dat noodzakelijk is, verminderen we vorderingen met een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves en fondsen

De term 'eigen vermogen' is met ingang van de nieuwe richtlijn 650 vervangen door 'reserves en fondsen'. Het bestuur van Greenpeace Nederland geeft door de benoeming van reserves aan, hoe het de middelen wil gebruiken die tot zijn beschikking staan. De richtlijn onderscheidt de volgende reserves (tussen haakjes staat het aantal reserves van Greenpeace Nederland):

- continuïteitsreserve (1)
- bestemmingsreserves (7)
- herwaarderingsreserves (1)
- overige reserves (0).

Voor de jaren 2006 en 2007 beschikt Greenpeace Nederland niet over fondsen.

Continuïteitsreserve

Greenpeace Nederland houdt een continuïteitsreserve aan voor:

- het waarborgen van de eigen continuïteit;
- het risico op toekomstige juridische claims.

Deze reserve voldoet aan de eis in de richtlijn 'Reserves Goede Doelen' van de VFI, dat de continuïteitsreserve niet hoger mag zijn dan maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

Voorzieningen

Greenpeace Nederland vormt voorzieningen voor verplichtingen die in rechte afdwingbaar zijn en voor feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan. Het gaat om verplichtingen waarvoor waarschijnlijk een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan we de omvang op betrouwbare wijze kunnen schatten. De waardering van de voorzieningen is gebaseerd op de beste schatting van de bedragen, die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Resultaatbepaling

Het resultaat is het verschil tussen de totale baten en de totale lasten. We verantwoordt de baten in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd en de lasten zodra ze te voorzien zijn.

Bestedingen waarvoor een bestemmingsreserve of bestemmingsfonds is gevormd, verantwoordt we als last in de staat van baten en lasten.

Donaties

Donaties worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Greenpeace Nederland ze ontvangt. Een belangrijke uitzondering hierop vormen de jaardonaties. Aan het eind van het jaar wordt aan donateurs gevraagd of ze hun donatie voor het volgende kalenderjaar willen voldoen. Greenpeace Nederland ontvangt een groot deel van die donaties al voor het eind van het lopende boekjaar. Omdat ze bedoeld zijn voor het volgende boekjaar, worden ze daaraan toegerekend. De vooruitbetaalde donaties worden als 'schuld' opgenomen op de balans.

Legaten en giften

Giften worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Greenpeace Nederland de geldopbrengsten ontvangt. Nalatenschappen vallen onder het boekjaar, waarin de omvang van een nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Maar voorschotten daarop – als voorlopige uitbetalingen – worden gerekend als baten in het boekjaar waarin Greenpeace Nederland ze ontvangt. Nalatenschappen waarop vruchtgebruik rust, worden pas geteld als baten in het jaar waarin dat vruchtgebruik eindigt.

Royalty's

Royalty's worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt. Daarbij houden we rekening met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers die geldt op het moment van de transactie. Maar vorderingen en schulden in vreemde valuta worden aan het eind van het boekjaar omgerekend tegen de koers die geldt op de balansdatum. De koersresultaten worden verantwoord in de staat van baten en lasten, onder 'beheer en administratie'.

Lasten

Lasten worden onderverdeeld in vier hoofdgroepen:

- B. Besteed aan doelstellingen
  - C. Kosten werving baten
  - D. Beheer en administratie
  - E. Flexibiliteit/onvoorzien
- (A is gereserveerd voor de baten.)

Greenpeace Nederland onderscheidt directe en indirecte kosten. Bij directe kosten is de relatie tussen de geleverde prestatie en de behaalde doelstelling direct aanwijsbaar. De directe kosten rekenen we voor 100 procent toe aan de bijbehorende hoofdgroep. Conform de aanbeveling van de VFI rekenen we de kosten voor bestuur, directie, bedrijfsvoering en financiën voor 100 procent toe aan beheer en administratie (hoofdgroep D). Bij indirecte kosten is er geen directe relatie tussen de geleverde prestatie en de behaalde doelstelling. Voorbeelden van indirecte kosten zijn de kosten voor personeelszaken, huisvesting, ICT en facilitaire zaken. Deze indirecte kosten verdelen we over de verschillende hoofdgroepen op basis van een verdeelsleutel. Die verdeelsleutel is het gemiddelde aantal medewerkers dat gedurende het jaar is ingezet voor de activiteiten in een hoofdgroep. Daarbij gaan we in de begroting uit van de begrote formatie en bij de realisatie van de werkelijke gemiddelde bezetting in het boekjaar. De exacte toerekening van de diverse kostensoorten aan de hoofdgroepen is terug te vinden in de kostenverdeelstaat in paragraaf 6.4.1.

Personeelsbeloningen: pensioenen

De pensioenregeling is een toegezegde-bijdrage-regeling. Hiervoor betaalt Greenpeace Nederland premies aan een verzekeringsmaatschappij. Behalve deze premiebetalingen zijn er geen verplichtingen uit hoofde van de pensioenregeling. We verantwoorden de premies als personeelskosten in de periode waarop ze betrekking hebben.

6.3 Samenvatting financieel beeld

Inleiding

2007 is voor Greenpeace Nederland een goed jaar. Naast alle campagnesuccessen (zie hoofdstuk 2) zien we in 2007 onze inkomsten stijgen met maar liefst 6 procent ten opzichte van 2006. De inkomsten zijn ruim 1 miljoen euro hoger

dan begroot. De kosten zijn lager dan in 2006 en ook lager dan begroot. Dit leidt tot een positief resultaat van 1,3 miljoen euro. Dat resultaat voegt Greenpeace Nederland toe aan haar reserves, waaruit ze toekomstige uitgaven kan financieren.

Samenvattend financieel overzicht

Alle bedragen zijn in euro's.

Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
Som der baten	21.431.809	21.725.000	22.718.262	22.765.000
Besteed aan doelstellingen	16.765.761	15.838.333	16.579.329	17.966.316
Kosten werving baten	3.878.648	4.145.763	3.659.283	4.300.838
Beheer en administratie	1.271.380	1.177.384	1.194.107	1.203.946
Flexibiliteit/onvoorzien	–	645.000	–	833.445
Som der lasten	21.915.789	21.806.480	21.432.720	24.304.545
Resultaat	– 483.980	– 81.480	1.285.542	– 1.539.545

Kengetallen

Conform de nieuwe richtlijn 650 nemen we in dit jaarverslag kengetallen op voor de bestedingen aan de doelstellingen en de kosten fondsenwerving. Als extra

kengetal hebben we de kosten voor beheer en administratie opgenomen, als percentage van de totale kosten. Dit is conform de aanbeveling van de VFI.

Kengetallen

Omschrijving	Norm	2006 Realisatie	2007 Realisatie
1. % Besteed aan doelstellingen	n.v.t.	78,2%	73,0%
2. % Eigen fondsenwerving	25%	21,9%	18,7%
3. % Beheer en administratie	4% – 7%	5,8%	5,6%

Deze kengetallen worden als volgt berekend:

1. Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan de doelstellingen te delen door het totaal van de baten.
2. Dit percentage wordt verkregen door de kosten van eigen fondsenwerving te delen door de baten uit eigen fondsenwerving.
3. Dit percentage wordt verkregen door het totaal van de bestedingen aan beheer en administratie te delen door de totale lasten.

Uit voorgaande tabel blijkt dat het percentage dat is besteed aan de doelstellingen is gedaald ten opzichte van 2006. De bestedingen in euro's zijn ongeveer gelijk aan 2006, maar de inkomsten zijn gegroeid zodat het percentage lager is. Voor de komende jaren hebben we extra uitgaven begroot en is de verwachting dat het percentage weer zal stijgen.

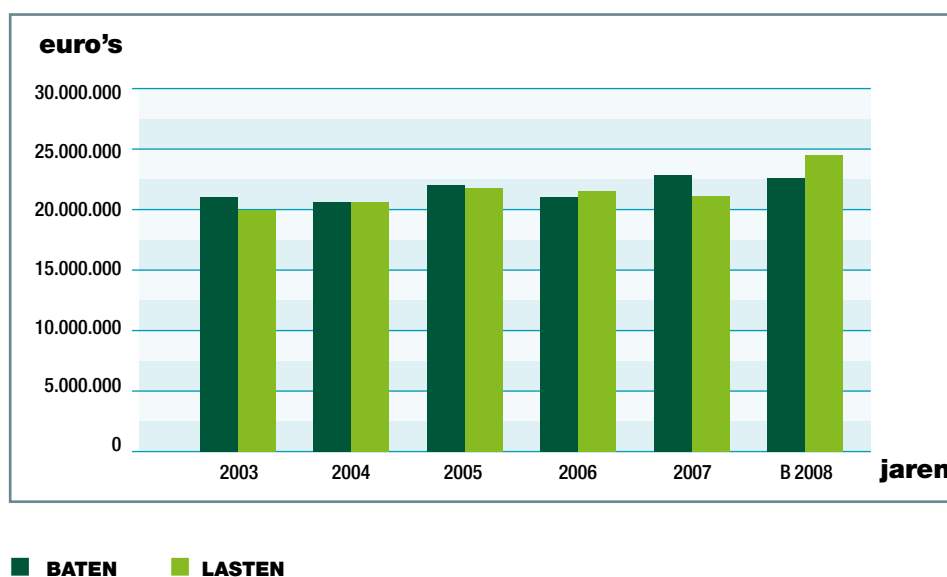
Ook het percentage kosten eigen fondsenwerving is gedaald in 2007, als gevolg van lagere kosten en hogere opbrengsten uit eigen fondsenwerving. Het percentage

blijft ruim onder de norm van het CBF. Overigens wijkt het percentage voor 2006 af van wat in het jaarverslag 2006 is gepubliceerd. Dit komt doordat we, conform de nieuwe richtlijn 650, minder indirecte kosten aan fondsenwerving toerekenen dan volgens de oude richtlijn. Nu is er een aparte post voor beheer en administratie. Voorheen werden deze kosten naar rato toegekend aan fondsenwerving en aan de doelstellingen. De norm voor kosten beheer en administratie is een voorlopige norm, zoals we toelichten in paragraaf 6.1.

Ontwikkelingen in baten en lasten

In onderstaand overzicht maken we de ontwikkeling van de baten en lasten in de afgelopen jaren zichtbaar. Ter vergelijking nemen we ook de begroting 2008 op.

Baten en lasten 2003-2008

Hoewel de baten ten opzichte van 2006 zijn gestegen, blijken onze baten in de afgelopen vijf jaar een vrij constant beeld te geven. Ook ten opzichte van de begroting 2007 zijn onze inkomsten gestegen. We verwachten dat deze stijging zich zal voortzetten in 2008. Ook de lasten vertonen de afgelopen jaren een stabiel beeld. In 2008 worden extra uitgaven verwacht vanwege bijdragen aan internationale investeringen (zie paragraaf 6.4, B1 Internationale campagnes). Een nadere toelichting op de baten en lasten in 2007 staat in de toelichting op de jaarrekening (paragraaf 6.4).

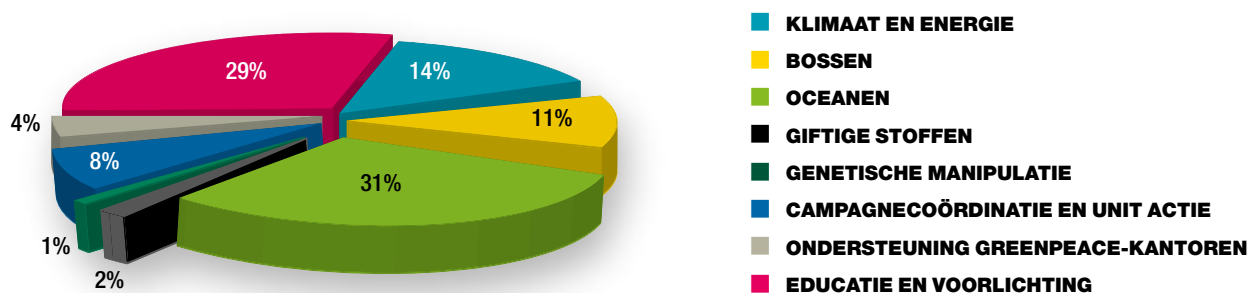
Specificatie 'besteed aan doelstellingen'

In onderstaand overzicht wordt duidelijk hoeveel Greenpeace Nederland in 2007 heeft besteed aan de verschillende campagnethema's en aan educatie en voorlichting.

Besteed aan doelstellingen

Omschrijving	Bestedingen nationaal	Bestedingen internationaal	2007 Totaal	2006 Totaal
Klimaat en energie	1.278.501	1.114.375	2.392.876	1.892.142
Bossen	846.754	906.000	1.752.754	1.518.428
Oceanen	753.005	4.267.100	5.020.105	3.610.067
Giftige stoffen	279.875	49.000	328.875	1.364.846
Genetische manipulatie	231.174	–	231.174	308.671
Campagnecoördinatie en unit actie	1.311.602	–	1.311.602	1.269.917
Ondersteuning Greenpeace-kantoren	–	710.753	710.753	2.312.600
Educatie en voorlichting	4.831.190	–	4.831.190	4.489.092
Totaal besteed aan doelstellingen	9.532.101	7.047.228	16.579.329	16.765.761

Besteed aan doelstellingen 2007

6.4 Jaarrekening en toelichting

In de jaarrekening, die onderdeel is van het jaarverslag, doet Greenpeace Nederland verslag van de financiën van het afgelopen jaar. De jaarrekening bestaat uit de 'staat van baten en lasten' en de 'balans', elk met een toelichting. De genoemde bedragen zijn afgerond op hele euro's. De grondslagen zijn ongewijzigd ten opzichte van 2006 en zijn opgenomen in paragraaf 6.2.

Staat van baten en lasten

De staat van baten en lasten geeft een financiële vertaling van alle activiteiten in 2007. Per hoofdgroep verantwoord worden we alle gerealiseerde opbrengsten (baten) en kosten (lasten) en vergelijken die met de begroting van 2007. Ter vergelijking en om het inzicht te vergroten, nemen we hierin ook op: de gerealiseerde baten en lasten van 2006 en de begrote baten en lasten van 2008.

Balans

De balans geeft de financiële positie weer van Greenpeace Nederland per 31 december 2007, na de bestemming van het resultaat. Op de balans staan alle bezittingen en schulden die Greenpeace Nederland op die datum heeft. De balans is een momentopname, want de posten zoals ze worden opgenomen verschillen per dag. Ter vergelijking zijn ook de cijfers per 31 december 2006 opgenomen.

Om goed in beeld te krijgen hoe Greenpeace Nederland er financieel voor staat, sluiten we de administratie af aan het eind van het jaar. Het financiële resultaat dat is behaald, presenteren we in de staat van baten en lasten. In de balans laten we zien wat de consequenties zijn van de financiële resultaten in 2007, voor onze financiële positie op 31 december 2007.

6.4.1 Staat van baten en lasten

In het overzicht op pagina 64 is te zien dat het resultaat dat Greenpeace Nederland over 2007 heeft gerealiseerd 1,3 miljoen euro is: de uitkomst van 22,7 miljoen euro aan baten en 21,4 miljoen euro aan lasten. In deze paragraaf maken we inzichtelijk hoe dit resultaat tot stand is gekomen.

Ter vergelijking presenteren we hier ook de cijfers over 2006 en de begroting voor 2008. De cijfers over 2006 komen overeen met die uit het jaarverslag 2006, maar we hebben ze in dit jaarverslag ingedeeld volgens de nieuwe richtlijn 650. Deze nieuwe presentatie leidt tot een kleine wijziging in het totaal van de baten en lasten. Dit verschil van 4.000 euro ontstaat doordat we de baten en lasten van royalty's apart opnemen. In het jaarverslag 2006 is dit gesaldeerd opgenomen. Het resultaat blijft uiteraard onveranderd.

© GP/RANTE

Staat van baten en lasten

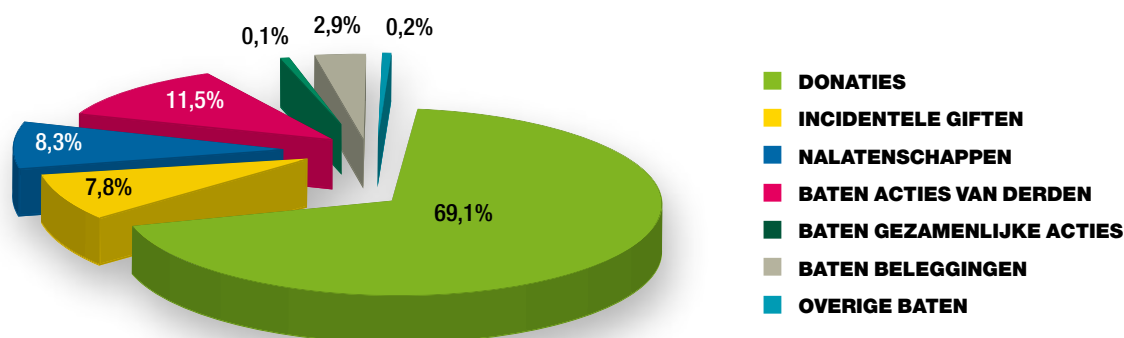
	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
A1	Baten eigen fondsenwerving	17.722.758	18.150.000	19.363.308	19.495.000
A2	Baten acties van derden	2.970.626	2.890.000	2.618.059	2.510.000
A3	Baten gezamenlijke acties	8.758	30.000	25.412	25.000
A4	Baten beleggingen	644.907	600.000	665.427	725.000
A5	Overige baten	84.760	55.000	46.057	10.000
A	Som der baten	21.431.809	21.725.000	22.718.262	22.765.000
B1	Internationale campagnes	7.013.880	6.441.660	7.047.228	8.173.000
B2	Nationale campagnes	5.262.790	4.666.273	4.700.912	4.962.923
B3	Educatie en voorlichting	4.489.092	4.730.400	4.831.190	4.830.393
B	Besteed aan doelstellingen	16.765.761	15.838.333	16.579.329	17.966.316
C1	Kosten eigen fondsenwerving	3.874.628	4.143.763	3.624.510	4.246.470
C2	Kosten acties derden	–	–	15.860	23.368
C3	Kosten gezamenlijke acties	–	2.000	1.464	1.000
C4	Kosten beleggingen	–	–	17.449	30.000
C5	Kosten overige baten	4.020	–	–	–
C	Kosten werving baten	3.878.648	4.145.763	3.659.283	4.300.838
D	Beheer en administratie	1.271.380	1.177.384	1.194.107	1.203.946
E	Flexibiliteit/onvoorzien	–	645.000	–	833.445
	Som der lasten	21.915.789	21.806.480	21.432.720	24.304.545
	Resultaat	- 483.980	- 81.480	1.285.542	- 1.539.545
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen aan:</i>				
	Continuïteitsreserve	3.717.314	712	762.839	2.455
	Bestemmingsreserves	3.238.578	80.768	512.316	1.542.000
	Herwaarderingsreserve	- 5.244	–	10.387	–
	Overige reserves	–	–	–	–
	Totaal mutaties reserves	- 483.980	- 81.480	1.285.542	- 1.539.545

A Totale baten

De totale baten over 2007 bedragen 22,7 miljoen euro. Het leeuwendeel van deze inkomsten is afkomstig van particuliere donateurs. In de staat van baten en lasten worden deze inkomsten verantwoord onder de noemer 'baten eigen fondsenwerving'.

Herkomst baten

A1 Baten eigen fondswerving

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
A11	Donaties	14.600.515	15.195.000	15.702.400	16.320.000
A12	Incidentele giften	1.675.833	1.430.000	1.766.347	1.525.000
A13	Nalatenschappen	1.446.410	1.525.000	1.894.561	1.650.000
A1	Baten eigen fondsenwerving	17.722.758	18.150.000	19.363.308	19.495.000

De baten uit eigen fondsenwerving zijn in 2007 gestegen met maar liefst 9,3 procent ten opzichte van 2006. Met ruim 1,6 miljoen euro meer komen we dit jaar uit op 19,4 miljoen euro. Deze stijging is 7 procent hoger dan begroot. Onze eigen fondsenwerving levert in 2007 85 procent op van de inkomsten van Greenpeace Nederland (2006: 83 procent).

De grootste groei komt uit de donaties, die zijn toegenomen met 1,1 miljoen euro. Onder donaties verantwoorden we alle inkomsten uit doorlopende machtigingen, plus de inkomsten uit mailings voor de jaardonatie. Gelet op het structurele karakter van deze donaties (81,4 procent via een doorlopende machtiging) geeft dat veel vertrouwen voor het komende jaar.

Wij zijn ook blij met de gestegen inkomsten uit incidentele giften, maar in verhouding is dat een klein deel van onze totale inkomsten: 8 procent. Incidentele giften zijn alle giften die geen donaties of nalatenschappen zijn. Voorbeelden zijn giften naar aanleiding van specifieke

wervingsacties, spontane giften of giften via de acceptgiro's die bij het kwartaalblad zijn gevoegd.

De inkomsten uit nalatenschappen (legaten en erfenissen) zijn in 2007 zeer sterk gestegen, met 27 procent ten opzichte van het vorige jaar. Dit bedrag van 1,9 miljoen euro is 8 procent van onze totale inkomsten. Zowel de incidentele giften als de inkomsten uit nalatenschappen zijn ruim 20 procent hoger dan begroot. Voor 2008 begroten we deze inkomsten behoudend, omdat ze – mede door het grillige karakter van nalatenschappen – niet eenvoudig in te schatten zijn.

A2 Baten acties derden

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
A21	Nationale Postcode Loterij	2.980.000	2.770.000	2.500.000	2.500.000
A22	Goede Doelen Zegels	19.279	110.000	108.623	–
A23	Overige acties van derden	9.905	10.000	9.436	10.000
A2	Baten acties van derden	2.970.626	2.890.000	2.618.059	2.510.000

Het belangrijkste onderdeel van de inkomstengroep 'Baten acties derden' is de enorme bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. In 2007 hebben wij 2,5 miljoen euro ontvangen. In 2006 is naast deze reguliere bijdrage nog een extra bijdrage van 480.000 euro ontvangen. Dit bedrag was bestemd voor de campagne '1 miljoen spaarlampen' van Greenpeace Nederland, in het kader van de HIER-campagne. Een deel van deze bijdrage (270.000 euro) is op de begroting 2007 gezet als inkomsten. Maar dit bedrag is al in 2006 ontvangen, als resultaat verantwoord en eind 2006 gereserveerd via een bestemmingsreserve. Dat verklaart het verschil tussen begroting 2007 en realisatie 2007 bij deze post.

Begin 2007 hebben wij van TNT Post ons aandeel in de opbrengst van de Goede Doelen Zegels 2006/2007 ontvangen. Helaas heeft TNT dit project beëindigd, dus moeten wij deze bijdrage in de toekomst missen.

Onder 'overige acties van derden' valt de winst van de verkoop van een opgeknapte auto die het Veronica-programma 'Pimp your car' aan Greenpeace Nederland heeft gedoneerd.

A3 Baten gezamenlijke acties

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
A31	ASN	8.758	30.000	25.412	25.000
A3	Baten gezamenlijke acties	8.758	30.000	25.412	25.000

Sinds 2005 hebben wij een samenwerkingsverband met de ASN Bank. Voor elke nieuwe rekeninghouder van een ASN-spaarproduct die binnenkomt via Greenpeace Nederland, ontvangen wij een premie. Bovendien maakt een aantal ASN-spaarders gebruik van de mogelijkheid om een deel van hun rente aan Greenpeace Nederland te schenken. In 2007 heeft Greenpeace Nederland via deze samenwerking ruim 25.000 euro ontvangen (2006: 8.758 euro).

© GPT/REMIL

A4 Baten beleggingen

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
A41	Interest spaarrekeningen	411.408	320.000	236.744	185.000
A42	Interest deposito's	166.988	200.000	195.270	225.000
A43	Interest rekeningen-courant	69.339	77.000	110.449	60.000
A44	Dividend	2.416	3.000	11.971	30.000
A45	Couponrenten	–	–	100.606	200.000
A46	Koerswinsten	5.244	–	10.387	25.000
A4	Baten beleggingen	644.907	600.000	665.427	725.000

'Beleggingen' is de verzamelnaam van effecten, langlopende deposito's en liquide middelen. De baten die Greenpeace Nederland hierover verkrijgt, bestaan uit interest, dividend, couponrente (obligaties) en koerswinsten.

Het gemiddelde rendement op de beleggingen over 2007 bedraagt 3,0 procent. Het totale rendement is met circa 665.000 euro hoger dan verwacht (600.000 euro). Deze stijging is toe te schrijven aan het actieve kasbeleid. In 2007 zijn we gestart met de verbetering van ons cashmanagement. Daarnaast hebben we het beheer van een deel van onze middelen (8 miljoen euro) in handen gegeven van ASN Vermogensbeheer.

ASN Bank belegt onze gelden duurzaam en maatschappelijk verantwoord, in ondernemingen en landen die een positieve bijdrage leveren aan de doelstellingen van Greenpeace. Voor meer informatie hierover zie paragraaf 6.1.

Bovenstaande tabel laat een duidelijke verschuiving zien ten opzichte van 2006, van de interest uit spaartegoeden naar de opbrengsten uit effecten. Die verschuiving is het gevolg van de uitbesteding van ons vermogensbeheer. In de begroting 2007 hebben we hiermee nog geen rekening gehouden. Dat verklaart het verschil tussen begroting en realisatie in 2007.

A5 Overige baten

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
A51	Royalties	45.732	45.000	25.246	–
A52	Overige baten	39.028	10.000	20.810	10.000
A5	Overige baten	84.760	55.000	46.057	10.000

De opbrengsten uit royalty's zijn met 25.000 euro in 2007 fors lager dan in 2006. Deze royalty's krijgen wij vanuit de samenwerking met een externe partij (Green License) die zorgt voor de promotie en verkoop van Greenpeace-kleding en andere Greenpeace-artikelen. Omdat de verkoop in 2007 is teruggelopen, bouwen we deze samenwerking af. In 2008 hopen we met een nieuwe partner te kunnen starten.

In 2007 hebben enkele van onze medewerkers lezingen gegeven bij verschillende organisaties. De vrijwillige donaties die zij hiervoor ontvangen, zijn als overige baten opgenomen in onze staat van baten en lasten. De overige baten (A52) in 2007 bestaan uit de opbrengst van de verkoop van een van onze bussen.

B Besteed aan doelstellingen

We verdelen de lasten die Greenpeace Nederland heeft besteed aan haar doelstellingen in: internationale campagnes, nationale campagnes en educatie en voorlichting. In onderstaande tabellen lichten we deze kosten toe per campagnethema.

Door de extra inkomsten hebben we in 2007 meer geld aan de doelstellingen kunnen besteden dan was begroot. Het grootste deel hiervan is terechtgekomen bij internationale campagnes.

B1 Internationale campagnes

Greenpeace Nederland heeft in 2007 ruim 7 miljoen euro besteed aan internationale campagnes en projecten, en aan ondersteuning van andere Greenpeace-kantoren. Het grootste deel van dit geld wordt besteed via een afdracht aan Greenpeace International. Zij coördineert de internationale campagnes en ondersteunt de Greenpeace-kantoren met onvoldoende eigen inkomsten. De besteding gebeurt op basis van *funding agreements* tussen Greenpeace International en Greenpeace Nederland. Meer hierover staat in de paragrafen 2.6 en 5.1.

Een klein deel van onze bestedingen aan internationale campagnes gaat rechtstreeks naar andere Greenpeace-kantoren. In 2007 is dat 35.000 euro.

B1 Internationale campagnes

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
B11	Klimaat en energie	–		1.114.375	
B12	Oceanen	3.165.600		4.267.100	
B13	Bossen	863.600		906.000	
B14	Giftige stoffen	672.080		49.000	
B15	Genetische manipulatie	–		–	
B16	Ondersteuning Greenpeace-kantoren	2.312.600		710.753	1.602.000
B17	Niet toegewezen campagnebudget		6.441.660		6.571.000
B1	Internationale campagnes	7.013.880	6.441.660	7.047.228	8.173.000

Omdat onze inkomsten in 2007 meevallen, besteden we ongeveer 700.000 euro meer dan is begroot. Daarnaast verrekenen we bijna 94.000 euro met Greenpeace International. Greenpeace Nederland heeft in 2005 de kosten gedragen voor de ontwikkeling van het kantoor van Greenpeace Rusland. Die kosten zijn in dat jaar verantwoord als lasten. Later is de verantwoordelijkheid voor dit project overgenomen door Greenpeace International, dat in 2007 de eerder gemaakte kosten vergoedt aan Greenpeace Nederland.

Het grootste deel van de bijdrage is besteed aan de internationale campagne Oceanen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de expedities tegen de walvisjacht, die relatief veel geld kosten. In het bestedingsoverzicht wordt ook duidelijk waar onze andere prioriteiten liggen: bij klimaat & energie en bossen.

Bij het opstellen van de begrotingen 2007 en 2008 zijn nog geen concrete afspraken gemaakt met Greenpeace International over de toewijzing van budgetten aan campagnethema's. Daarom nemen we de begrote bijdragen op als 'niet toegewezen'.

Onder de begrote bijdrage 'ondersteuning Greenpeace-kantoren' voor 2008 vallen de ontwikkeling van het nieuwe schip *Rainbow Warrior III* en een bijdrage aan de ontwikkeling van het nieuwe Greenpeace-kantoor in Afrika. Voor beide bijdragen hebben we al in 2006 bestemmingsreserves gevormd.

Internationale projecten 2007

Omschrijving	Totaal 2007
Internationaal klimaatbeleid	300.000
De weg naar Bali	800.000
Gammaspectrometer	14.375
Totaal Klimaat en energie	1.114.375
Zeereservaten	994.400
Zeereservaten in de Middellandse Zee	754.200
Bescherming van walvissen	1.091.400
Great Whale Trail	1.377.100
Schoon water in Zuidoost-Azië	50.000
Totaal oceanen	4.267.100
Oerbossen bedreigd	657.700
Paradise Forests	215.800
Forest Defenders Camp	32.500
Totaal bossen	906.000
NGO Platform on Shipbreaking	49.000
Totaal giftige stoffen	49.000
Greenpeace Zuidoost-Azië	702.400
Greenpeace European Unit	100.000
Greenpeace Chili	2.025
Greenpeace Rusland	93.672
Totaal ondersteuning Greenpeace-kantoren	710.753
Totaal internationale projecten	7.047.228

FOTO: © GP/VAN HOUDT

B2 Nationale campagnes

De nationale campagnes hebben dezelfde thema's als de internationale campagnes. In het bestedingenoverzicht 'nationale campagnes' ontbreekt de post 'ondersteuning Greenpeace-kantoren' en is een apart budget toegevoegd voor campagnecoördinatie en algemene

kosten voor de unit actie. Bestedingen in het kader van nationale campagnes voert Greenpeace Nederland in eigen beheer uit. Uiteraard hebben ook de nationale campagnes vaak een grensoverschrijdend karakter!

B2 Nationale campagnes

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
B21	Klimaat en energie	1.892.142	1.237.319	1.278.501	1.253.627
B22	Bossen	654.828	640.921	846.754	759.163
B23	Oceanen	444.467	646.840	753.005	807.745
B24	Giftige stoffen	692.766	288.182	279.875	302.149
B25	Genetische manipulatie	308.671	146.013	231.174	301.111
B26	Niet toegewezen campagnebudget	–	350.000	–	100.000
B27	Campagnecoördinatie en unit actie	1.269.917	1.357.000	1.311.602	1.439.129
B2	Nationale campagnes	5.262.790	4.666.273	4.700.912	4.962.923

In onderstaande tekst verklaren we waarom een aantal cijfers onder 'realisatie 2007' afwijkt van de realisatie in 2006 en van de begroting voor 2007.

B21 Klimaat en energie

In 2007 zijn extra budgetten vrijgekomen voor de campagne Klimaat en energie. Deze zijn voornamelijk ingezet voor extra campagneactiviteiten in verband met de geplande kolencentrales en voor onderzoek naar investeringen in schone energie.

Ten opzichte van 2006 zijn de bestedingen lager. Dit is vooral te verklaren door de campagne '1 miljoen spaarlampen', die (grotendeels) in 2006 is uitgevoerd. Deze campagne is afgerond in 2007 en in dat jaar zijn de laatste bedragen besteed.

B22 Bossen

Voor de campagne 'Straks zien we door de boodschappen het bos niet meer' is in 2007 extra budget beschikbaar gesteld. Hiermee komen de kosten voor activiteiten in het kader van bossen ongeveer 200.000 euro hoger uit dan begroot.

B23 Oceanen

De bestedingen in het kader van het de campagne Oceanen zijn ten opzichte van 2006 ruim gestegen met ongeveer 309.000 euro. Deze gelden zijn met name besteed aan de campagne tegen de walvisjacht en de campagne 'Maak schoon schap'.

B24 Giftige stoffen

De uitgaven voor de campagne Giftige stoffen zijn vrijwel gelijk aan de hiervoor begrote bestedingen. Greenpeace Nederland heeft in 2006 extra campagne gevoerd op dit onderwerp. Daardoor zijn de kosten in 2007 lager dan in 2006.

B25 Genetische manipulatie

In 2007 hebben we 100.000 euro extra budget toegekend aan de campagne Genetische manipulatie. De kosten in 2007 zijn lager dan in 2006 omdat er minder onderzoeksactiviteiten zijn uitgevoerd.

B26 Niet toegewezen campagnebudget

Bij het opstellen van de begroting 2007 is het nog niet mogelijk het campagnebudget volledig toe te wijzen aan de specifieke campagnethema's. Daarom is een budget 'niet toegewezen' opgenomen van 350.000 euro. Gedurende het jaar hebben we uit dit budget en uit de extra inkomsten extra budgetten toegewezen aan de campagnethema's Klimaat en energie, Bossen, Oceanen en Genetische manipulatie

We hebben het begrotingsproces voor 2008 op dit punt aangescherpt. Daarom hebben we een lager bedrag opgenomen onder 'niet toegewezen': 100.000 euro.

B27 Campagnecoördinatie en unit actie

Onder deze post verantwoorden we de coördinerende taken en de vaste lasten van ons actieteam.

Het coördinatiebudget is in 2007 niet geheel gebruikt, omdat een van de afdelingshoofden campagnes afwezig was.

Tot de belangrijkste kostenposten van de unit actie behoren het gebruik en het onderhoud van het actieschip de *Argus*. Maar ook het gebruik en het onderhoud van actiematerialen zoals rubberboten kost geld. Zo is in

2007 een van onze grote rubberboten volledig gestript en weer opgebouwd, waardoor de boot beduidend langer mee kan. Andere materialen die we aanschaffen voor onze acties zijn bijvoorbeeld overlevingspakken, klimmaterialen en kano's.

In 2007 hebben we ook weer basis-, boot- en klimtrainingen georganiseerd voor onze vrijwilligers. Een van onze trainers heeft in 2007 deelgenomen aan de acties tegen de Japanse walvisjacht. In die tijd heeft een tijdelijke medewerker de trainingen verzorgd.

B3 Educatie en voorlichting

Naast de bestedingen aan de diverse campagnethema's, besteedt Greenpeace Nederland een groot deel van haar gelden aan educatie en voorlichting.

B3 Educatie en voorlichting

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
B31	Communicatie	2.326.748	2.667.671	2.620.211	2.625.261
B32	Pers	495.565	377.648	528.150	450.923
B33	Service desk	833.249	810.322	838.283	712.534
B34	Educatie	422.266	500.773	480.490	526.153
B35	Vrijwilligers en evenementen	411.264	373.985	364.056	515.522
B3	Educatie en voorlichting	4.489.092	4.730.400	4.831.190	4.830.393

B31 Communicatie

In 2007 is 300.000 euro meer ingezet voor communicatie dan in 2006. Dit geld is besteed aan overkoepelende communicatieactiviteiten (zoals de succescampagne eind 2007) en aan verbetering van de website, met name de kidswebsite.

In 2007 heeft Greenpeace Nederland bespaard op de kosten van haar kwartaalblad.

Het budget dat in 2007 beschikbaar is gesteld voor het moderniseren van de brochurelijn is niet gebruikt. Wegens gebrek aan capaciteit is dit uitgesteld tot 2008.

B32 Pers

De bestedingen in 2007 voor Pers zijn iets hoger dan de bestedingen in 2006 en ruim boven de begroting 2007. De grootste kostenpost betreft personeelskosten. Die zijn hoger dan begroot door vervanging in verband met zwangerschap, ouderschapsverlof en ziekte. Daarnaast hebben we in het vierde kwartaal extra capaciteit ingezet om een geplande piek in het werk (vanwege extra projecten) op te vangen.

B33 Service desk

De kosten van de service desk zijn in 2007 vrijwel net zo hoog als in 2006.

De gerealiseerde materiële kosten die we hieronder verantwoorden zijn vrijwel gelijk aan de begrote kosten. De grootste kostenposten zijn afschrijvingskosten en portokosten.

B34 Educatie

In 2007 is minder aan educatie besteed dan begroot. Voor activiteiten die hieronder vallen – niet direct verbonden aan de campagnes – is in dit jaar minder geadverteerd dan verwacht. Verder is de begrote aanvulling van veel materialen niet nodig gebleken.

B35 Vrijwilligers en evenementen

De kosten voor vrijwilligers en evenementen zijn iets lager dan begroot, omdat een aantal vacatures tijdelijk niet is ingevuld.

C Kosten werving baten

Aan het werven van baten zijn altijd kosten verbonden. Dit varieert van de administratief medewerker die de ontvangen donaties moet registreren, tot het afdelingshoofd fondsenwerving die de activiteit in goede banen leidt.

In onderstaande overzichten geven we per balanspost een toelichting op de ontwikkelingen in 2007.

C1 Kosten eigen fondsenwerving

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
C11	Werving nieuwe donateurs	1.941.580	2.433.000	1.905.021	2.351.000
C12	Donateursbinding	1.334.328	1.146.000	1.132.744	1.323.000
C13	Nalatenschappen	27.599	35.000	29.824	50.000
C14	Overige kosten eigen fondsenwerving	571.120	529.763	556.922	522.470
C1	Kosten eigen fondsenwerving	3.874.628	4.143.763	3.624.510	4.246.470

C1 Kosten eigen fondsen

De kosten voor eigen fondsenwerving zijn in 2007 flink gedaald, met ongeveer 250.000 euro, ten opzichte van 2006. In de begroting 2007 is juist rekening gehouden met een ruime stijging van deze kosten. Dat ze lager zijn uitgevallen heeft vooral te maken met tegenvallende resultaten – en daardoor lagere kosten – in de werving van nieuwe donateurs.

De werving van nieuwe donateurs gebeurt via verschillende communicatiekanalen. Een daarvan is werving op straat. De straatwerving voor Greenpeace Nederland is uitbesteed aan een externe partij, die opereert op basis van no cure, no pay. Dat betekent dat wij als opdrachtgever minder betalen als de resultaten tegenvallen. Een van de oorzaken van de tegenvallende resultaten is dat het problematisch is gebleken om voldoende goede straatwerfers te vinden. Dit heeft geleid tot een sterke onderbesteding in 2007. We verwachten dat dit in 2008 beter zal verlopen. Daarom is in de begroting 2008 voor de kosten van de werving van nieuwe donateurs toch een vergelijkbaar bedrag opgenomen als in de begroting van 2007.

De kosten voor donateursbinding en de overige kosten van eigen fondsenwerving zijn vrijwel gelijk aan de begrote bedragen. Onder donateursbinding vallen de kosten van mailings en van telefonische contacten met bestaande donateurs.

C2 Kosten acties derden

Conform de nieuwe richtlijn 650 maken wij apart inzichtelijk welke kosten zijn verbonden aan acties die wij met derden ondernemen. In 2007 zijn de totale kosten hiervoor 15.860 euro. Dit zijn voornamelijk personeelskosten voor de coördinatie van de acties en contacten met de Nationale Postcode Loterij. Voor 2008 begroten wij hiervoor circa 24.000 euro.

C3 Kosten gezamenlijke acties

Ook de kosten van gezamenlijke acties maken we apart inzichtelijk. In 2007 zijn deze kosten zeer beperkt: 1.464 euro, terwijl 2.000 euro is begroot. Voor 2008 verwachten we 2.000 euro aan kosten van gezamenlijke acties.

C4 Kosten van beleggingen

In 2007 heeft Greenpeace Nederland een groot deel van haar middelen uitbesteed aan een extern vermogensbeheerder. Aan deze uitbesteding zijn kosten verbonden in de vorm van een beheervergoeding. Deze vergoeding is contractueel vastgelegd. De kosten bedragen voor (een deel van) 2007 circa 17.500 euro en zijn voor 2008 begroot op 30.000 euro.

C5 Kosten overige baten

In 2007 hebben we geen kosten gemaakt voor het verkrijgen van de overige baten.

D Beheer en administratie

De nieuwe richtlijn 650 vraagt om een nieuwe post in de staat van baten en lasten: beheer en administratie. De VFI heeft aanbevelingen opgesteld voor de toepassing van deze richtlijn. Greenpeace Nederland volgt die aanbevelingen en heeft de volgende onderdelen ondergebracht in de post beheer en administratie:

- Bestuur
- Directie en directiesecretariaat
- Coördinatie bedrijfsvoering/planning & control
- Financiën

De kosten voor beheer en administratie tonen een vrij constant beeld over de jaren 2006, 2007 en 2008. In paragraaf 6.1 gaan we in op de normstelling voor deze kosten.

D Beheer en administratie

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
D1	Bestuur en directie	626.867	564.234	527.883	593.224
D2	Bedrijfsvoering en financiën	644.513	613.150	666.224	610.721
D	Beheer en administratie	1.271.380	1.177.384	1.194.107	1.203.946

D1 Bestuur en directie

Onderdelen van deze post zijn de onkostenvergoeding voor het bestuur en de salarislasten van de directeur. De bestuursleden verrichten hun taken onbezoldigd en ontvangen geen vacatiegelden (aanwezigheidsvergoeding). Wel kunnen zij daadwerkelijk gemaakte onkosten declareren, zoals reiskosten. In 2007 is 1.156 euro uitgegeven aan onkostenvergoedingen voor bestuursleden (2006: circa 850 euro).

Het salaris van de directeur is gebaseerd op de regeling die in paragraaf 5.5 is vermeld. In onderstaande tabel staan de gespecificeerde personeelskosten voor de directie.

Specificatie directiesalarissen

Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Realisatie
Salarissen	150.436	95.337
Sociale lasten	9.541	6.559
Pensioenlasten	29.997	15.540
Overige personeelskosten	26.917	6.928
Totaal	216.891	124.364

De kosten zijn lager dan in 2006 omdat Greenpeace Nederland tot 1 oktober 2006 een tweehoofdige directie had. In 2007 bestaat de directie uit één directeur. In 2007 zijn naast de reguliere salarislasten ook kosten van een nabetaling uit 2006 opgenomen (879 euro). Overige personeelskosten zijn bijvoorbeeld een OV-kaart en een onkostenvergoeding.

D2 Bedrijfsvoering en financiën

Hieronder nemen we de kosten op van de coördinatie van de afdeling bedrijfsvoering en de kosten van onze financiële administratie. Deze kosten zijn in 2007 hoger dan begroot, omdat we voor de invulling van vacatures extern personeel hebben ingehuurd. Ten opzichte van 2006 zijn de kosten gestegen met ongeveer 3 procent.

E Flexibiliteit

In het jaarlijkse begrotingsproces wijzen we een deel van onze middelen nog niet toe aan de doelstellingen. Dit budget houden we achter, zodat we kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen en zo onze slagkracht kunnen vergroten. Voor 2007 bedraagt dit budget 645.000 euro. Voor 2008 verhogen we dit naar

833.445 euro. Een deel van deze verhoging gebruiken we om projectmedewerkers flexibel in te zetten.

In 2007 is dit budget organisatiebreed ingezet en de kosten zijn geboekt op de betreffende onderdelen.

Kostenverdeelstaat

In de kostenverdeelstaat worden de directe en de indirecte kosten toegewezen aan de internationale of de nationale campagnes, aan educatie en voorlichting, aan de werving van baten of aan de post 'beheer en administratie'. Conform bijlage III van de nieuwe richtlijn 650

hebben we onze kosten gegroepeerd in 9 clusters. Op basis van een verdeelsleutel worden deze kosten verdeeld over de hoofdgroepen. In paragraaf 6.2 staat meer over de systematiek van de kostenverdeelstaat.

Kostenverdeelstaat

	Omschrijving	Internationale campagnes	Nationale campagnes	Educatie en voorlichting	Werving baten	Beheer en administratie	2007 Realisatie
1	Subsidies en bijdragen	34.525	–	–	–	–	34.525
2	Afdrachten	7.012.703	–	–	–	–	7.012.703
3	Aankopen en verwervingen	–	200.801	116.497	2.307	–	319.605
4	Uitbesteed werk	–	2.148.214	1.102.081	2.683.908	189.911	6.124.114
5	Publiciteit en communicatie	–	143.585	1.036.454	473.602	4.039	1.657.681
6	Personeelskosten	–	1.657.182	1.879.650	399.008	776.916	4.712.756
7	Huisvestingskosten	–	318.171	340.611	61.602	104.008	824.391
8	Kantoor en algemene kosten	–	120.209	131.079	20.462	34.647	306.397
9	Afschrijving en rente	–	112.751	224.818	18.393	84.586	440.548
	Totaal	7.047.228	4.700.912	4.831.190	3.659.283	1.194.107	21.432.720

	Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
1	Subsidies en bijdragen	200.000	–	34.525	1.602.000
2	Afdrachten	6.813.878	6.441.660	7.012.703	6.571.000
3	Aankopen en verwervingen	221.889	190.100	319.605	146.000
4	Uitbesteed werk	6.261.524	7.032.728	6.124.114	7.526.310
5	Publiciteit en communicatie	2.084.849	1.701.800	1.657.681	1.660.500
6	Personeelskosten	4.800.212	4.808.952	4.712.756	5.268.285
7	Huisvestingskosten	771.720	824.800	824.391	868.250
8	Kantoor en algemene kosten	287.476	336.600	306.397	309.900
9	Afschrijving en rente	474.240	469.840	440.548	352.300
	Totaal	21.915.787	21.806.480	21.432.720	24.304.545

De kosten voor internationale campagnes zijn deels ondergebracht bij afdrachten (de afdracht aan Greenpeace International) en deels bij subsidies en bijdragen (de rechtstreekse bijdragen aan andere Greenpeace-kantoren).

De verdeling van indirecte kosten gebeurt op basis van het aantal medewerkers dat direct werkt voor de nationale campagnes, voor educatie en voorlichting, voor de werving van baten of voor beheer en administratie. Deze indirecte kosten zijn kosten voor personeelszaken (inclusief de ondernemingsraad), huisvesting, ICT en facilitaire zaken.

Verdeling personeelslasten

In de staat van baten en lasten worden de personeelslasten over de verschillende hoofdgroepen verdeeld volgens een vaste verdeelsleutel. In onderstaand overzicht specificeren we deze lasten.

Specificatie van de personeelskosten

Omschrijving	2006 Realisatie	2007 Begroting	2007 Realisatie	2008 Begroting
Lonen en salarissen	3.465.914	3.642.139	3.314.360	3.654.129
Sociale lasten	394.637	351.712	449.101	397.564
Pensioenlasten	234.739	183.656	265.600	293.039
Doorbelaste personeelskosten	39.937-	–	47.414-	–
Overige personeelskosten	157.515	381.445	120.850	376.108
Extern personeel	587.344	250.000	610.260	547.445
Personeelskosten	4.800.212	4.808.952	4.712.756	5.268.285

Doorbelaste personeelskosten zijn de kosten van medewerkers van Greenpeace Nederland die zijn gedetacheerd bij andere Greenpeace-kantoren. Één van deze medewerkers was werkzaam in het buitenland. Die kosten worden doorbelast aan Greenpeace International.

Onder de overige kosten staan onder meer de kosten van de OV-jaarkaarten die alle personeelsleden krijgen. Ook administreren we hier als negatieve kosten de tegemoetkomingen van het UWV voor zwangerschapsverlof en ziekengelden.

De totale personeelskosten zijn binnen de begroting gebleven. Wel zijn de kosten voor extern personeel hoger dan begroot, door de vervanging voor zwangerschapsverlof, langdurig ziekten en sabbaticals. Dit wordt gecompenseerd door lagere salarislasten.

De begrote personeelskosten voor 2008 zijn hoger dan die in 2007. Dat komt doordat we de formatie in 2008 uitbreiden met vijf flexibel in te zetten formatieplaatsen voor projecten, detachering en opleiding.

Formatie- en bezettingsoverzicht

In het onderstaand overzicht is het aantal medewerkers weergegeven per afdeling en unit, omgerekend in volledige arbeidsplaatsen. Daarnaast staan de bijhorende kosten. Het organisatieschema van Greenpeace

Nederland staat in paragraaf 5.2. De begroting van de personeelskosten is gebaseerd op de formatie zoals het bestuur die heeft vastgesteld. Onder realisatie staat de gemiddelde bezetting in een jaar.

Personeelsoverzicht

BEDRAGEN X 1.000 EURO

Unit / afdeling	2006 Realisatie		2007 Begroting		2007 Realisatie		2008 Begroting	
	fte	kosten	fte	kosten	fte	kosten	fte	kosten
Communicatie	–	–	3,30	164	3,40	166	3,30	177
Nieuwe media	2,43	122	2,70	138	2,52	176	2,70	146
Pers	4,21	273	3,45	181	3,18	329	3,45	199
Redactie en beeld	2,41	126	4,20	153	2,78	132	3,20	149
Coördinatie pers en communicatie	4,36	391	2,60	194	2,61	163	3,40	192
Pers en communicatie	13,41	912	16,25	830	14,49	966	16,05	863
Oceanen	2,32	105	2,90	144	2,96	151	2,90	200
GMO/ Giftige stoffen	5,65	286	3,30	167	2,50	173	3,30	166
Coördinatie GMO/ Giftige stoffen/ Oceanen	–	–	2,60	146	2,51	137	2,60	152
Campagnes GMO/ Giftige stoffen/ Oceanen	7,97	392	8,80	457	7,97	460	8,80	518
Bossen	2,80	125	2,60	149	2,75	145	2,80	155
Klimaat en energie	8,56	455	6,70	322	5,32	258	5,80	338
Coördinatie Bossen/ Klimaat en energie	1,68	193	2,50	167	2,97	126	2,50	143
Campagnes Bossen/ Klimaat en energie	13,04	773	11,80	639	11,04	530	11,10	636
Databasemanagement	1,00	26	2,00	109	2,00	114	2,00	117
Fondsenwerving	5,04	271	4,90	244	4,99	303	4,90	256
Service Desk	4,21	186	4,50	177	4,83	204	4,50	193
Coördinatie fondsenw. & relatiebeheer	1,57	102	1,80	139	1,58	123	1,80	135
Fondsenwerving & relatiebeheer	11,82	585	13,20	668	13,40	745	13,20	701
Actie	5,78	301	5,80	288	5,95	306	5,80	309
Educatie	2,33	65	3,40	155	3,89	154	3,40	170
Vrijwilligers	4,66	120	4,00	183	3,97	185	4,10	231
Coördinatie EVA	2,29	185	2,40	117	2,77	127	2,40	128
Educatie, Vrijwilligers en Actie	15,06	670	15,60	742	16,58	773	15,70	838
Facilities & ICT	6,83	452	6,70	313	6,47	381	6,80	334
Financiën	3,56	340	4,00	191	3,32	256	4,00	196
P&O	2,24	158	2,50	139	2,48	180	2,60	151
Coördinatie bedrijfsvoering	–	–	1,60	101	1,60	107	1,60	114
Bedrijfsvoering	12,63	950	14,80	743	13,87	924	15,00	795
Directie en staf	4,00	342	3,40	309	3,37	327	3,40	349
Flexibiliteit/onvoorzien	–	–	–	422	–	11	5,00	568
Greenpeace Nederland	77,93	4.624	83,85	4.809	80,72	4.713	88,25	5.268

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is een overzicht van de geldmiddelen die in het afgelopen jaar beschikbaar zijn gekomen én van het gebruik dat we hebben gemaakt

van deze geldmiddelen. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Ter vergelijking nemen we ook het kasstroomoverzicht voor 2006 op.

Kasstroomoverzicht

Omschrijving	2006	2007
Resultaat	483.980	1.285.542
<i>Aanpassing voor</i>		
Afschrijvingen materiële vaste activa	474.241	440.548
Mutatie in vorderingen	521.888	343.260
Mutatie in kortlopende schulden	2.432.058	148.199
Mutatie in voorzieningen	337.260	546.594
Kasstroom uit operationele activiteiten (A)	- 1.582.649	984.435
Investeringen in materiële vaste activa	280.314	242.292
Kasstroom uit investeringsactiviteiten (B)	- 280.314	- 242.292
Mutaties in langlopende deposito's	104.369	3.500.000
Mutaties in effecten	3.635.486	8.232.342
Kasstroom uit financieringsactiviteiten (C)	3.531.116	- 11.732.342
Mutatie liquide middelen (A + B + C)	1.668.153	- 10.990.199
Liquide middelen per 1 januari	18.263.623	19.931.778
Liquide middelen per 31 december	19.931.778	8.941.579
Mutatie liquide middelen	1.668.153	- 10.990.199

Door een grote afname in de kortlopende schulden in 2006 legt de kasstroom uit operationele activiteiten in 2006 een beslag op de liquide middelen van circa 1,5 miljoen euro. In 2007 zijn de kortlopende schulden in lijn met het voorgaande jaar en hebben ze slechts een beperkte invloed op de liquide middelen.

In 2007 heeft Greenpeace Nederland geïnvesteerd voor een bedrag van 242.292 euro. Deze uitgaven zijn direct ten laste van de liquide middelen gedaan.

Een groot deel van onze liquide middelen is in 2007 omgezet in deposito's en effecten. De aanschafwaarde hiervan bedraagt 11,5 miljoen euro.

6.4.2 Balans

De balans geeft de financiële positie van Greenpeace Nederland weer op een bepaalde datum. In de volgende overzichten worden de balansposities weergegeven aan het begin van het jaar (31 december 2006) en aan het eind van het jaar (31 december 2007), beide na de bestemming van het resultaat.

In totaal is de waarde van de activa gestegen met circa 0,9 miljoen euro. Procentueel is dit een stijging van ongeveer 3,5 procent. Deze stijging is onder meer het resultaat van het positieve exploitatieresultaat over 2007, het opheffen van enkele voorzieningen en een waardevermindering van onze materiële vaste activa.

Binnen de activa hebben in 2007 verschuivingen plaatsgevonden. Dit jaar zijn we actief bezig geweest met het beheer van onze (liquide) middelen, zoals in de financiële statuten is vastgelegd. Als gevolg hiervan hebben we liquide middelen voor langere tijd vastgezet en duurzaam belegd. Per balanspost gaan we hier dieper op in.

Balans Greenpeace Nederland

	Activa	31 december 2006	31 december 2007
A	Materiële vaste activa	1.335.674	1.137.418
B	Financiële vaste activa	2.600.160	6.100.160
	<i>Totaal vaste activa</i>	<i>3.935.834</i>	<i>7.237.578</i>
C	Vorderingen	2.407.727	2.750.987
D	Effecten	119.719	8.352.062
E	Liquide middelen	19.931.778	8.941.579
	Activa totaal	26.395.059	27.282.206

	Passiva	31 december 2006	31 december 2007
F	Reserves en fondsen		
F1	Reserves	18.227.457	19.512.999
F2	Fondsen	–	–
	<i>Totaal reserves en fondsen</i>	<i>18.227.457</i>	<i>19.512.999</i>
G	Voorzieningen	635.452	88.858
H	Kortlopende schulden	7.532.149	7.680.349
	Passiva totaal	26.395.059	27.282.206

A Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden conform de nieuwe richtlijn 650 verdeeld naar activa ten behoeve van de bedrijfsvoering en activa ten behoeve van de doelstel-

ling. Het overzicht geeft inzicht in de aanschaf (investeringen) en de afschrijvingen in 2007. In de laatste kolom geven we de afschrijvingstermijn in jaren.

A Materiële vaste activa

		Boekwaarde 31-12-2006	Investeringen 2007	Afschrijvingen 2007	Boekwaarde 31-12-2007	Afschrijvings- termijnen
A1	<i>Materiële vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering</i>					
A11	Verbouwing	660.406	87.351	96.277	651.481	10 jaar
A12	Inventaris	190.003	25.932	88.052	127.885	5 jaar
A13	Computer hardware	135.324	129.009	73.420	190.910	3 jaar
A14	Computer software	162.106	–	156.850	5.256	3 jaar
	<i>Totaal</i>	<i>1.147.838</i>	<i>242.292</i>	<i>– 414.599</i>	<i>975.532</i>	
A2	<i>Materiële vaste activa t.b.v. doelstelling</i>					
A15	Campagnes	6.035	–	5.749	286	2 jaar
A16	Schepen	181.800	–	20.200	161.600	10 jaar
	<i>Totaal</i>	<i>187.835</i>	<i>–</i>	<i>25.949</i>	<i>161.886</i>	
	Totaal materiële vaste activa	1.335.674	242.292	– 440.548	1.137.418	

De totale waarde van de materiële activa is gedaald in 2007. Dit komt doordat in 2007 het totaal aan afschrijvingen hoger is dan de investeringen. In 2007 hebben we geen materiële vaste activa verkocht. Op dit moment heeft Greenpeace Nederland twee schepen in haar bezit: het actieschip de *Argus* en het educatieschip de *Sirius*. Voor beide schepen zijn in 2007 geen investeringen gedaan.

In 2008 investeren we naar verwachting ongeveer 230.000 euro, met name in de vervanging van hard- en software voor computers.

Eind 2007 is de aanschafwaarde van de materiële vaste activa 4,7 miljoen euro. Hierop is 3,6 miljoen euro afgeschreven (t/m 2007), waardoor de boekwaarde is gedaald tot 1,1 miljoen euro.

A Specificatie boekwaarde vaste activa

		Aanschafwaarde eind 2006	Cumulatieve afschrijvingen eind 2006	Aanschafwaarde eind 2007	Cumulatieve afschrijvingen eind 2007
A1	<i>Materiële vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering</i>				
A11	Verbouwing	915.091	254.685	1.002.442	350.962
A12	Inventaris	1.128.841	938.838	1.154.773	1.026.890
A13	Computer hardware	1.492.459	1.357.135	1.621.468	1.430.555
A14	Computer software	750.665	588.559	750.665	745.409
	<i>Totaal</i>	<i>4.287.056</i>	<i>3.139.218</i>	<i>4.529.348</i>	<i>- 3.553.817</i>
A2	<i>Materiële vaste activa t.b.v. doelstelling</i>				
A15	Campagnes	23.381	17.346	23.381	23.095
A16	Schepen	202.000	20.200	202.000	40.400
	<i>Totaal</i>	<i>225.381</i>	<i>37.546</i>	<i>225.381</i>	<i>63.495</i>
	Totaal materiële vaste activa	4.512.437	- 3.176.763	4.754.729	- 3.617.311

B Financiële vaste activa

Het vermogensbeleid van Greenpeace Nederland is gericht op instandhouding van de hoofdsom, waarbij we het vermogen duurzaam en risicomijdend beleggen. Een deel van onze continuïteitsreserve hebben we vastgelegd in langlopende deposito's. Dit zijn

deposito's die een looptijd hebben van langer dan één jaar. Zoals staat in de grondslagen (paragraaf 6.2) moeten deze langlopende deposito's worden verantwoord als 'financiële vaste activa'.

B Financiële vaste activa

		Looptijd	Nominale waarde per 31 december 2006	Nominale waarde per 31 december 2007
B1	<i>Langlopende deposito's</i>			
	ASN deposito 2007	10 jaar	2.495.791	-
	ASN deposito 2009	2 jaar	-	2.500.000
	ASN deposito 2010	3 jaar	-	1.000.000
	ASN deposito 2012	5 jaar	-	2.495.791
	ASN deposito 2015	10 jaar	104.369	104.369
	Totaal financiële vaste activa		2.600.160	6.100.160

B Verloop financiële vaste activa

	Nominale waarde
Stand 1 januari 2007	2.600.160
Desinvesteringen	2.495.791
Investerings	5.995.791
Stand 31 december 2007	6.100.160

Als gevolg van het in 2007 gestarte liquiditeitsbeheer is het mogelijk gebleken een deel van onze gelden voor langere tijd vast te zetten. Uiteraard doen we dat duurzaam. Door de langere looptijd zal bovendien het rendement op onze beleggingen stijgen.

Uitgangspunt van ons financieel beleid is: beleggen in ondernemingen die een sociaal en milieuvriendelijk beleid combineren met goede financiële prestaties. Daarom heeft Greenpeace Nederland er in 2007 voor gekozen om alle langlopende deposito's onder te brengen bij de ASN Bank.

Zie paragraaf 6.1 voor een verdere toelichting op het reservebeleid.

C Vorderingen

De gelden die wij op korte termijn nog zullen ontvangen, nemen we op de balans op onder vorderingen. De vorderingenpositie is eind 2007 gestegen met zo'n 16 procent ten opzichte van eind 2006.

C Vorderingen

		31 december 2006	31 december 2007
C1	Debiteuren nalatenschappen	1.626.768	2.014.705
C2	Overige debiteuren	30.722	19.588
C3	Vorderingen op Greenpeace International	134.983	–
C4	Overige vorderingen en overlopende activa	615.254	716.694
	Totaal vorderingen	2.407.727	2.750.987

Mensen kunnen (een deel van) een erfenis of een legaat doneren aan Greenpeace Nederland. Overlijdt iemand die voor zo'n nalatenschap heeft gekozen, dan wordt Greenpeace via de notaris op de hoogte gesteld van de omvang van de nalatenschap en de verwachte termijn van afhandeling. Op basis van deze informatie waarden we de nalatenschappen op de balans als vordering. Eind 2007 zijn deze verwachte nalatenschappen circa 0,4 miljoen hoger dan begin 2007.

Met Greenpeace International hebben wij een rekening-courant. De wederzijdse facturen en betalingen worden via deze rekening-courant verrekend. Eind 2006 hadden wij een vordering van ongeveer 135.000 euro op Greenpeace International; eind 2007 is de vordering 0 euro, maar hebben wij een schuld aan Greenpeace International van 18.050 euro. Die is opgenomen onder kortlopende schulden (H).

De overige vorderingen en overlopende activa hebben voornamelijk betrekking op de vooruitbetaalde huur voor 2008, de nog te ontvangen rente en waarborgsommen.

D Effecten

Op de balans staan de beleggingen in aandelen(fondsen) en obligaties onder 'effecten'. Een groot deel van onze continuïteitsreserve hebben we ondergebracht bij een extern vermogensbeheerder (ASN Bank). Net als bij de langlopende deposito's belegt ASN Bank onze gelden op een duurzame en risicomijdende wijze, die voldoet aan de strenge criteria die zijn vastgelegd in ons financieel statuut. Greenpeace Nederland kiest voor beleggingen in ondernemingen die een sociaal en milieuvriendelijk beleid combineren met goede financiële prestaties. Meer informatie over ons vermogensbeleid staat in paragraaf 6.1.

In 2007 heeft Greenpeace Nederland 8 miljoen euro ondergebracht bij ASN Vermogensbeheer. Deze vermogensbeheerder belegt de gelden conform onze voorwaarden in een optimale mix van aandelen, obligaties en contanten. Om het risico te beperken en toch op langere termijn een optimaal rendement te behalen, is het percentage aandelen ongeveer 15 procent. De koers van deze effectenrekening is eind 2007 gestegen met ongeveer 1,6 procent ten opzichte van de aanschafwaarde. Deze koersstijging is inclusief uitgekeerde interest, dividend, couponrenten en gerealiseerde en ongerealiseerde koerswinsten.

D Effecten

		Marktwaaarde per 31 december 2006	Marktwaaarde per 31 december 2007	Aanschaf-waarde
D1	Aandelen			
	Triodos Groenfonds	118.466	116.883	101.820
	Royal Dutch Shell	1.069	1.150	1.722
	Akzo Nobel	185	219	200
	<i>Totaal</i>	<i>119.719</i>	<i>118.253</i>	<i>103.742</i>
D2	Effectenrekeningen			
	ASN	–	8.130.209	8.000.000
	SNS	–	103.600	100.000
	<i>Totaal</i>	<i>–</i>	<i>8.233.809</i>	<i>8.100.000</i>
	Totaal effecten	119.719	8.352.062	8.203.742

In het kader van ons duurzaam beleggingsbeleid hebben wij aandelen in het Triodos Groenfonds. Het Triodos Groenfonds belegt in groene projecten die de ontwikkeling en het behoud van natuur, milieu en bos bevorderen.

Ook hebben wij in 2007 wij een nalatenschap ontvangen in de vorm van een effectendepot bij SNS Bank.

In het kader van haar doelstellingen heeft Greenpeace Nederland ook aandelen Shell en Akzo Nobel in bezit. Zo kunnen we aanwezig zijn op de algemene aandeel-

houdersvergaderingen om daar het milieubeleid van deze ondernemingen aan de orde te stellen.

Alle aangehouden effecten zijn effecten die zijn toegelaten tot de handel op de beurs, met uitzondering van het deel van de ASN-effectenrekening dat wordt aangehouden in liquide middelen (292.612 euro). Het deel van het effectenbezit dat wel is toegelaten tot de handel op de beurs heeft eind 2007 een waarde van 8.059.450 euro.

E Liquide middelen

Om te kunnen voldoen aan onze betalingsverplichtingen op korte termijn moeten we middelen direct beschikbaar hebben. Deze middelen verantwoorden we op de balans onder 'liquide middelen'.

Omdat we in 2007 een actief kasbeleid hebben gevoerd, sluiten wij het jaar af met een lager saldo op de rekening-courant dan in 2006. Ons kasbeleid is erop gericht om onze middelen tegen een optimaal rendement onder te brengen bij banken die een consequent duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid volgen. Voor de verschillende betalingsdoeleinden houden wij rekeningen-courant aan bij Postbank (giro 44), Rabobank en ING.

Onze spaartegoeden hebben wij, evenals de effecten en langlopende deposito's, voor het leeuwendeel (5,9 miljoen euro) duurzaam ondergebracht bij de ASN Bank.

We houden ongeveer 192.000 euro van de liquide middelen aan als bankgarantie, voor de huur van onze huisvesting, voor de belastingdienst en voor een van onze leveranciers.

E Liquide middelen

		31 december 2006	31 december 2007
E1	Saldi op spaarrekeningen	13.011.733	6.137.194
E2	Saldi op kortlopende deposito's	406.148	–
E3	Saldi op rekeningen-courant	6.507.724	2.797.350
E4	Saldi in kas	6.174	7.035
	Totaal liquide middelen	19.931.778	8.941.579

F Reserves en fondsen

Op onze balans maken we onderscheid tussen reserves en fondsen. Deze systematiek lichten we toe in paragraaf 6.2.

F Reserves en fondsen

		Boekwaarde 31-12-2006	Investerings 2007	Afschrijvingen 2007	Boekwaarde 31-12-2007
F1	<i>Reserves</i>				
F11	Continuïteitsreserve	9.131.379	–	762.839	9.894.218
F12	Bestemmingsreserves	9.080.102	549.024	1.061.340	9.592.417
F13	Herwaarderingsreserves	15.977	–	10.387	26.364
F14	Overige reserves	–	–	–	–
	<i>Totaal reserves</i>	<i>18.227.457</i>	<i>549.024</i>	<i>1.834.566</i>	<i>19.512.999</i>
F2	<i>Fondsen</i>	–	–	–	–
	Totaal reserves en fondsen	18.227.457	549.024	1.834.566	19.512.999

Eind 2007 is het exploitatieresultaat toegevoegd aan de reserves en fondsen. Hierdoor stijgt het totaal met 1,3 miljoen euro ten opzichte van 2006.

Op basis van de definitie die de nieuwe richtlijn 650 hanteert, heeft Greenpeace Nederland zowel eind 2006 als eind 2007 geen beschikking over fondsen.

De continuïteitsreserve is in 2007 gestegen met 0,8 miljoen euro naar 9,9 miljoen euro. Deze stijging is niet begroot, maar past wel bij de toenemende kosten

van de organisatie. Conform het vastgestelde reservebeleid (zie paragraaf 6.1) bedraagt de continuïteitsreserve minimaal 0,75 en maximaal 1,5 keer de kosten van de werkorganisatie.

Per 31 december 2006 bedroeg de continuïteitsreserve 0,86 keer de kosten van de werkorganisatie (zoals begroot in 2007). Per 31 december 2007 bedraagt de continuïteitsreserve 0,88 keer de kosten van de werkorganisatie (zoals begroot in 2008). Dit past dus ruimschoots binnen de gestelde normen.

F12 Bestemmingsreserves

		Eindstand 31 december 2006	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindstand 31 december 2007
1	SolarChill-project	7.043	7.043		–
2	Opleidingen, trainingen en begeleiding personeel en intern veranderingstraject	23.725	23.725		–
3	Educatie en voorlichting	50.000	50.000		–
4	HIER-project	270.000	270.000		–
5	Internationale bijdrage aan nieuw Greenpeace-kantoor in Afrika	733.000	–	614.000	1.347.000
6	Internationale bijdrage nieuw schip	2.919.000	–	–	2.919.000
7	GPN 30 jaar	–	–	50.000	50.000
8	Groot onderhoud Sirius	–	–	50.000	50.000
9	Internationale campagnes	3.741.660	–	347.340	4.089.000
10	Financiering activa bedrijfsvoering	1.147.838	172.306		975.532
11	Financiering activa doelstelling	187.835	25.950		161.886
	Totaal bestemmingsreserves	9.080.102	549.024	1.061.340	9.592.417

De bestemmingsreserves zijn per saldo gestegen met 0,5 miljoen euro. Van 2008 tot en met 2010 verwachten we uitgaven van ruim 4 miljoen euro uit de bestemmingsreserves. Het gaat hierbij om extra bijdragen aan Greenpeace International voor investeringen in een nieuw schip (*Rainbow Warrior III*) en een Greenpeace-kantoor in Afrika. Deze bijdragen zullen we financieren uit de middelen die hiervoor in de afgelopen jaren opzij gezet zijn. Als gevolg hiervan daalt het totaal aan reserves en fondsen in de komende jaren.

Greenpeace Nederland houdt een herwaarderingsreserve aan als buffer voor ongerealiseerde koerswinsten en -verliezen. Deze post is gestegen in 2007, omdat een groter deel van ons vermogen is belegd in effecten.

Jaarlijks stelt het bestuur de onttrekkingen en toevoegingen aan bestemmingsreserves vast. In onderstaand overzicht gaan we hier verder op in.

1 SolarChill-project

Al in 2005 is begonnen met de uitvoering van dit project. In 2007 zijn de laatste activiteiten uitgevoerd en gefinancierd uit deze bestemmingsreserve. De reserve is opgeheven per 31 december 2007.

2 Opleidingen, trainingen en begeleiding personeel en intern veranderingstraject

Deze reserve, een bedrag van 300.000 euro, is in 2005 ingesteld voor de reorganisatie. Naar aanleiding van de reorganisatie in 2006 heeft Greenpeace Nederland extra opleidingen, trainingen en begeleiding voor het personeel gerealiseerd. Daarvoor zijn de gelden uit deze reserve ingezet, grotendeels in 2006 en een restant in 2007. De reserve is per 31 december 2007 opgeheven.

3 Educatie en voorlichting

In 2006 zijn middelen gereserveerd voor de productie van een documentaire over Papoea-Nieuw-Guinea. Deze documentaire is niet doorgegaan en eind 2007 zijn deze middelen dan ook vrijgevallen ten gunste van de continuïteitsreserve. De bestemmingsreserve is opgeheven.

4 HIER-project

Zoals al in de staat van baten en lasten is aangehaald zijn dit gereserveerde middelen uit een extra bijdrage van de Nationale Postcode Loterij in 2006. Die bijdrage was bestemd voor de campagne '1 miljoen spaarlampen' als onderdeel van de HIER-campagne. Dit project is in 2007 afgerond en de reserve is opgeheven per 31 december 2007.

5 Internationale bijdrage aan nieuw Greenpeace-kantoor in Afrika

In 2006 heeft het bestuur een reserve gevormd voor een bijdrage aan een nieuw Greenpeace-kantoor in Afrika. Het bestuur heeft in 2007 besloten hieraan een extra bedrag toe te voegen van 614.000 euro. De bestedingen ten laste van deze reserve worden verwacht in de periode 2008-2010.

6 Internationale bijdrage nieuw schip

In de periode 2008-2010 zal de *Rainbow Warrior III* worden ontwikkeld en gebouwd. In 2006 heeft het bestuur besloten 2.919.000 euro te reserveren als bijdrage van Greenpeace Nederland aan dit nieuwe schip.

7 GPN 30 jaar

Begin 2009 bestaat Greenpeace Nederland dertig jaar. Om dit niet ongemerkt voorbij te laten gaan zullen we activiteiten organiseren waarin we resultaten, hoogtepunten, dieptepunten en andere memorabele gebeurtenissen onder de aandacht brengen. Het bestuur heeft besloten hiervoor 50.000 euro te reserveren via een bestemmingsreserve.

8 Groot onderhoud Sirius

Het educatieschip de *Sirius* is in 2008 toe aan groot onderhoud. Voor de bekostiging van deze werkzaamheden heeft het bestuur 50.000 euro gereserveerd.

9 Internationale campagnes

Onze bijdrage aan internationale campagnes in 2009 is deels gebaseerd op onze gerealiseerde baten in 2007 (zie voor deze systematiek ook paragraaf 6.1). Anticiperend op deze verwachte kosten in 2009 heeft het bestuur besloten deze bestemmingsreserve te verhogen tot 4,1 miljoen euro.

10 en 11 Bestemmingsreserve financiering activa

De nieuwe richtlijn 650 geeft aan dat fondsenwervende instellingen een reserve kunnen aanhouden voor de financiering van activa. De hoogte van deze reserve wordt bepaald door de waarde van de materiële vaste activa op de balansdatum. Zoals onder A te zien is, vertegenwoordigt de waarde van de materiële vaste activa op 31 december 2007 een waarde van 1.137.418 euro. Hiermee daalt de reserve ten opzichte van 2007 en kan circa 198.000 euro vrijvallen ten gunste van de continuïteitsreserve.

De hoogte van deze reserve is conform de waarde van de materiële activa op 31 december 2007.

G Voorzieningen

Voorzieningen worden getroffen voor verplichtingen waarvan we de omvang op betrouwbare wijze kunnen schatten (zie ook paragraaf 6.2). Eind 2007 treft Greenpeace Nederland twee voorzieningen, beide met een langlopend karakter (langer dan 1 jaar).

G Voorzieningen

		Eindstand 31 december 2006	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindstand 31 december 2007
G1	Juridische claims	303.665	238.811	–	64.854
G2	Personele kosten	331.787	307.783	–	24.004
	Totaal voorzieningen	635.452	–546.594	–	88.858

Juridische claims

Eind 2006 bestonden twee claims tegen Greenpeace Nederland. In 2007 zijn deze beide claims afgehandeld. Van de eerste claim is het risico destijds ingeschat op 50.000 euro; de uiteindelijke kosten zijn 47.000 euro. De tweede claim is ingeschat op 253.665 euro en die heeft uiteindelijk 163.482 euro gekost. Voor beide claims is het restant van de voorziening vrijgevallen.

In 2007 is een nieuwe claim binnengekomen die eind 2007 nog openstaat. We schatten het risico in op 64.854 euro. Voor dit bedrag blijft de voorziening gehandhaafd.

H Kortlopende schulden

Onder de kortlopende schulden verantwoorden we ook de vooruit ontvangen donaties voor het volgende boekjaar. Kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan één jaar.

Personele kosten

In 2006 is een voorziening opgenomen van iets meer van 300.000 euro voor personele kosten. Hiermee kon Greenpeace Nederland het sociaal plan uitvoeren dat was opgesteld in het kader van de reorganisatie in 2006. In totaal hebben vier mensen een beroep gedaan op dit sociaal plan. De hieraan verbonden kosten zijn ten laste gebracht van deze voorziening.

Eind 2007 heeft Greenpeace Nederland verplichtingen ten aanzien van één medewerker voor het aanvullen van zijn/haar WAO-uitkering. Voor deze kosten is een voorziening getroffen van 24.004 euro.

Greenpeace Nederland ontvangt de jaardonaties van donateurs voor een groot deel al in december, hoewel ze zijn bedoeld voor onze activiteiten in het komende jaar. Administratief boeken we deze donaties als baten in het volgende boekjaar en daarom nemen we ze in 2007 op als schuld op de balans.

De kortlopende schulden aan de belastingdienst betreffen de nog af te dragen loonheffingen, sociale premies en btw-schulden.

Bij de post crediteuren staan de leveranciers aan wie wij op de balansdatum nog geld verschuldigd zijn. Conform ons financiële beleid worden facturen binnen 4 weken na factuurdatum betaald.

Eind 2007 zijn wij een bedrag van 18.050 euro verschuldigd aan Greenpeace International. Over de gehanteerde systematiek is meer informatie te vinden onder Vorderingen (C). Aan andere Greenpeace-kantoren hebben wij eind 2007 nog een kleine schuld.

De post 'overige schulden en overlopende passiva' is een verzamelnaam voor schulden op de balansdatum, die we niet onder eerdere groepen kunnen verantwoorden.

H Kortlopende schulden

		31 december 2006	31 december 2007
H1	Vooruit ontvangen donaties	5.609.342	5.413.274
H2	Schulden aan belastingdienst	123.639	125.433
H3	Crediteuren	1.032.882	1.305.857
H4	Schulden aan Greenpeace International	–	18.050
H5	Schulden aan overige Greenpeace-kantoren	29.391	493
H6	Overige schulden en overlopende passiva	736.895	817.242
	Totaal kortlopende schulden	7.532.149	7.680.349

H6 Overige schulden en overlopende passiva

	31 december 2006	31 december 2007
Lopende rekening merchandiseleverancier	90.000	20.000
Nog te betalen vakantiegeld en -dagen	370.000	370.000
Nog te ontvangen facturen	220.000	220.000
Vooruit ontvangen bedragen	50.000	40.000
Nog te betalen claims	–	163.482
Overig	6.895	3.760
Totaal overige schulden en overlopende passiva	736.895	817.242

Eind 2007 zijn de overige schulden en overlopende passiva circa 11 procent hoger dan eind 2006. Dit is voornamelijk het gevolg van de juridische claim die eind 2007 nog openstaat (zie hierboven onder G1).

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Op basis van eerder afgesloten contracten en afspraken kunnen situaties ontstaan, waarbij wij een verplichting zijn aangegaan die (nog) niet uit de administratie te herleiden is. Diezelfde situatie kan ontstaan wanneer wij de ontvangende partij zijn, en er dus sprake is van rechten.

Afdrachten aan Greenpeace International

In voorgaande jaren hebben we deze verwachte uitgaven hier opgenomen. Maar in de nieuwe systematiek hebben we de toegezegde bijdrage voor 2008 opgenomen in de begroting, zoals we die presenteren in de staat van baten en lasten. Voor het deel van de afdracht in 2009 dat afhankelijk is van onze inkomsten in 2007 is een bestemmingsreserve gevormd.

Huurverplichtingen

De huurverplichtingen die wij jaarlijks hebben bedragen 742.000 euro (eind 2006: 619.000 euro). De huurverplichting voor het kantoor loopt tot en met 2013. De huurverplichting voor de loods loopt tot en met 30 april 2009. De opzegtermijn voor beide huurovereenkomsten bedraagt twaalf maanden.

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen betreffen een print- en een kopieercontract, en bedragen 119.000 euro (eind 2006: 99.000 euro). De leaseverplichting loopt af in januari 2010.

Overige aangegane verplichtingen

Eind december 2007 heeft Greenpeace Nederland voor een bedrag van 188.000 euro aan verplichtingen met leveranciers uitstaan (eind 2006: 120.000 euro).

Vruchtgebruik nalatenschappen

Nalatenschappen waarop een vruchtgebruik rust, worden pas geteld als baten in het jaar waarin dat vruchtgebruik eindigt. Uit hoofde hiervan heeft Greenpeace Nederland een uitgesteld recht van 476.000 euro. Onderdeel van dit bedrag is een lening die over 20 jaar geheel is kwijtgescholden. Eind 2006 bedroeg het uitgestelde recht 686.000 euro.

Bankgaranties

Ten behoeve van derden hebben wij bankgaranties afgegeven voor in totaal ongeveer 192.000 euro. Deze bankgaranties zijn als liquide middelen opgenomen op onze balans.

Hoofdstuk 7

Vooruitblik

Campagnes en beleid

In 2008 blijven de vijf thema's waarop Greenpeace haar milieucampagnes voert: Klimaat en energie, Oceanen, Bossen, Giftige stoffen en Genetische manipulatie. Hoe we die campagnes concreet invullen, hangt sterk af van de actuele politieke en maatschappelijke veranderingen, en van de mogelijkheden die we daarin zien om de besluitvorming te beïnvloeden.

Klimaat en energie

Klimaat en energie krijgt ook in het komende jaar prioriteit. Het wetenschappelijke bewijs van klimaatverandering is onomstreden en de urgentie is enorm. Internationaal zal Greenpeace in 2008 zoveel mogelijk druk uitoefenen voor een goed vervolg op de afspraken in het Kyoto Protocol. De volgende onderhandelingsronde hiervoor staat gepland voor eind 2008 in Polen. Greenpeace zal in 2008 opnieuw met gedegen, concrete onderzoeken aantonen dat investeren in schone energie de werkelijke oplossing is voor het klimaatprobleem. Basis blijft ons Energie[r]evolutiescenario, waarin we aangeven hoe we in onze vraag naar energie kunnen voorzien door slim energiegebruik en schone energiebronnen. Zuinige auto's besparen veel energie: daarom maken we ons in 2008 samen met andere Europese Greenpeace-kantoren sterk voor een EU-beleid dat de CO₂-uitstoot door auto's zeer sterk beperkt. Kolencentrales passen niet in een goed klimaatbeleid. Greenpeace zet haar campagne voort om energiebedrijven en overheden ervan te overtuigen dat ze de geplande nieuwe kolencentrales moeten terugdraaien. Ook kerncentrales zijn geen antwoord op de stijgende CO₂-uitstoot. Dat zullen we in 2008 opnieuw onder de aandacht van een breed publiek brengen en indien nodig komen we in actie tegen nieuwe investeringen en plannen voor kernenergie.

Bossen

Houtkap en uitbreiding van landbouwareaal zijn de drijvende krachten achter de wereldwijde verwoesting van oerbossen. Deze ontbossing is niet alleen desastreus voor het behoud van de biodiversiteit maar draagt ook enorm bij aan klimaatverandering. Daarom zal Greenpeace in 2008 internationaal campagne voeren tegen bedrijven die bijdragen aan ontbossing, of dat nu is door de kap van oerbos of door de handel in grondstoffen waarvoor bos wordt gekapt. Greenpeace wil dat het tweejarig moratorium uit 2006, op de handel in Amazonesoja, in 2008 wordt verlengd. En ze wil een vergelijkbaar verbod op de kap van oerbos in Indonesië voor grondstoffen als palmolie. In Afrika, en met name

in de Democratische Republiek Congo, bevinden zich grote, ongerepte oerbossen die worden bedreigd door houtkapbedrijven. Greenpeace zet de opbouw van haar campagnes in dit werelddeel voort en zoekt naar mogelijkheden om, ondanks de vaak ingewikkelde situatie, bij te dragen aan het behoud van deze oerbossen. We blijven druk uitoefenen op de Europese Unie, die in 2008 eindelijk een effectief verbod op de import van illegaal hout moet instellen.

Oceanen

In 2007 heeft Greenpeace campagne gevoerd tegen de verkoop in supermarkten van bedreigde of niet duurzaam gevangen vissoorten. Supermarkten geven nu gehoor aan onze oproep voor een duurzaam inkoopbeleid voor vis. In 2008 zullen we met alle grote supermarkten gesprekken voeren en we verwachten dat de meerderheid van deze supermarkten een duurzaam inkoopbeleid zal vaststellen. Om de zeeën en oceanen blijvend te beschermen en visserij ook op lange termijn mogelijk te maken, zijn zeereservaten noodzakelijk. We zullen druk blijven uitoefenen op overheden in binnen- en buitenland om die zeereservaten daadwerkelijk in te stellen. Greenpeace zal opnieuw de (ver)banden blootleggen tussen bedrijven en schadelijke visserij en zal deze bedrijven daarop duidelijk aanspreken. Natuurlijk gaat Greenpeace ook door met haar strijd voor bescherming van de walvissen. We willen dat Japan in 2008 stopt met de 'wetenschappelijke' walvisjacht. Dat doen we door opnieuw in actie te komen tegen de walvisjagers bij Antarctica, maar ook via beïnvloeding van de Japanse publieke opinie.

Genetische manipulatie

Genetische manipulatie blijft onomkeerbaar, onbeheersbaar en oncontroleerbaar. Gelukkig zijn er zo goed als geen genetisch gemanipuleerde producten te koop in de Nederlandse winkels. Maar in veevoer zitten wel degelijk genticgewassen, die via dierlijke producten ook op ons bord terecht komen. In het afgelopen jaar heeft Greenpeace opnieuw aangetoond dat deze gewassen illegaal Europa binnenkomen. We blijven dit soort illegale importen in 2008 onthullen en aan de kaak stellen, en we maken ons sterk voor het handhaven van de regels die gentic verbieden. Maar we zullen ook, samen met andere Europese Greenpeace-kantoren, proberen te voorkomen dat in Europa nieuwe genticgewassen worden toegelaten.

Giftige stoffen

In 2007 heeft Apple toegezegd dat schadelijke stoffen als PVC en broomhoudende vlamvertragers uit zijn apparaten zullen verdwijnen. Greenpeace wil meer Apples in 2008. Ze zal haar succesvolle campagne voor schone elektronica voortzetten en fabrikanten dwingen hun giftige elektronica-afval zélf verantwoord op te ruimen. Producenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun afgedankte apparaten. Ze moeten hun mobieltjes, computers en tv's schoon recyclen en opruimen. Maar vooral: het ontwerp van de apparaten zo aanpassen dat schadelijke stoffen niet nodig zijn.

Andere milieuproblemen

De explosief stijgende vraag naar gewassen voor bio-brandstoffen die desastreus is voor de bossen, de voedselvoorziening in arme landen en voor het klimaat. De dumping van afval vanaf schepen, of een ramp met een zinkende olietanker. Het zijn voorbeelden van milieuproblemen die niet vallen onder de concrete campagne-doelstellingen voor 2008, maar waarvoor Greenpeace in 2008 toch in actie kan komen. Als we vermoeden dat we kunnen bijdragen aan een oplossing of als we directe, negatieve gevolgen kunnen voorkomen.

Organisatie en beleid

Greenpeace heeft de afgelopen jaren de interne organisatie veranderd, om de slagkracht en effectiviteit te vergroten. In 2006 hebben we onze toekomstvisie opgesteld: hoe willen wij dat Greenpeace Nederland eruit ziet in 2010? Op de weg die we daarmee zijn ingeslagen, gaan we de komende jaren door. In 2008 evalueren we de reorganisatie en stellen op basis daarvan onze koers en strategie zonnodig bij.

In 2008 formuleren we een nieuw vrijwilligersbeleid, met aandacht voor een betere werving, selectie, intake, training en binding van vrijwilligers en gerichtere onderling contact. Zo willen we de behoeften van vrijwilligers en van de organisatie beter op elkaar afstemmen.

Doel van het communicatiebeleid dat in 2008 zijn beslag zal krijgen, is ons imago verder te versterken en de campagnecommunicatie effectiever te maken. Onze nieuwe huisstijl wordt stapsgewijs ingevoerd voor al onze communicatie-uitingen. We gaan onderzoeken wat lezers van ons donateursblad vinden en experimenteren met de inzet van een digitaal magazine.

7.2 Fondsenwerving en financiën

We werven fondsen om ervoor te zorgen dat Greenpeace effectief campagne kan voeren voor de bescherming van onze aarde. Om dat ook in de toekomst te kunnen blijven doen, zijn onze concrete fondsenwervingsdoelen voor de komende jaren: stabilisatie van het donateursaantal en een lichte groei van onze inkomsten.

Inkomstenstijging

In 2007 zijn onze inkomsten een stuk hoger dan groot. We verwachten dat dit bedrag, ruim 19,4 miljoen euro, in 2008 gelijk blijft of zelfs iets hoger uitvalt. In de jaren daarna verwachten we dat de inkomsten uit eigen fondsenwerving blijven stijgen met zo'n 500.000 euro per jaar. De overige inkomsten dalen naar verwachting licht. Per saldo ramen we een inkomstenstijging, waarmee we de stijgende kosten van de inflatie (ongeveer 3 procent) kunnen opvangen.

Besteed aan de doelstellingen

We gebruiken de stijgende inkomsten grotendeels om onze campagneactiviteiten uit te breiden. De milieucampagnes zijn immers de hoofdactiviteit van Greenpeace. In de begroting voor 2008 (paragraaf 6.4.1 tabel 'staat van baten en lasten') trekken we zes procent meer uit voor onze nationale campagnes dan in 2007. Ook is extra ruimte beschikbaar voor flexibele arbeidsplaatsen, zodat we snel kunnen inspelen op veranderende omstandigheden. Op die manier kan de organisatie in de toekomst ook weer probleemloos krimpen, als de financiële situatie dat vereist. Greenpeace investeert in 2008 extra in het werven en activeren van vrijwilligers en in de vernieuwing van onze communicatie. Aan Greenpeace International maken we extra bijdragen over voor een nieuw schip en voor een nieuw te openen Greenpeace-kantoor in Afrika. Deze bijdragen komen uit onze bestemmings-reserves (zie paragraaf 6.4.2), zodat onze continuïteits-reserve niet wordt aangetast. Ook voor 2009 en 2010 houden we in onze meerjarenramingen rekening met extra bijdragen voor internationale investeringen. Tot slot zullen we de stijgende inkomsten gebruiken om kostenstijgingen door inflatie te dekken.

Bijlage 1 Overige gegevens

Samenstelling bestuur en directie

De samenstelling van het bestuur is vermeld in paragraaf 5.6 van het jaarverslag. De samenstelling van de directie is vermeld in paragraaf 5.5 van het jaarverslag.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na de balansdatum hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan met belangrijke financiële gevolgen voor Stichting Greenpeace Nederland.

Accountantsverklaring

Aan de directie en het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag op pagina 63 tot en met 85 en op pagina 57 tot en met 59 (paragraaf 6.2) opgenomen jaarrekening 2007 van Stichting Greenpeace Nederland te Amsterdam, bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten over 2007 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van de directie en bestuur

De directie en bestuur van de stichting zijn verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag ((zoals opgenomen op pagina 3 t/m 62 en pagina 86 t/m 88), beide in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende Instellingen. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de directie en bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Greenpeace Nederland per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende Instellingen.

Voorts melden wij dat het jaarverslag (zoals opgenomen op pagina 3 t/m 62 en pagina 86 t/m 88), voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amsterdam, 21 april 2008

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

R.C. Fenne RA

Bijlage 2 Samenwerking

Greenpeace Nederland werkt in haar campagnes en andere activiteiten samen met tal van organisaties, waarvan we hieronder een overzicht bieden. Meestal gaat het om een tijdelijke samenwerking, die direct verband houdt met een van onze milieucampagnes. Structureel werken we samen in het verband van onze wereldwijde Greenpeace-organisatie: Greenpeace International.

- Abvakabo
- ASN Bank
- Basel Action Network
- Biologica
- Both Ends
- Chemsec
- Consumentenbond
- Cordaid
- Deep Sea Conservation Coalition
- Dierenbescherming
- Dutch Dialogue Marketing Association
- European Federation for Transport and the Environment
- FairFood
- FIDH, International Human Rights Federation
- Forest and the European Union Resource Network
- FNV
- Goede Doelen Platform
- Goodelectronics Network
- HIER
- ICCO
- International Fund for Animal Welfare
- IUCN NL
- Kerk in Actie
- Klimaatbureau
- Illegaal Hout Coalitie
- Milieudefensie
- MVO-Platform
- NGO Platform on Shipbreaking
- Stichting Natuur & Milieu
- Stichting De Noordzee
- Stichting Reinwater
- Solidaridad
- Taskforce Energietransitie
- Vereniging Fondsenwervende Instellingen
- Waddenvereniging
- Wereld Natuur Fonds
- Wise
- World Society for the Protection of Animals

Bijlage 3 Publicaties

Energy revolution: A sustainable world outlook (plus Nederlandse samenvatting)

Greenpeace International, januari 2007

In dit rapport laat Greenpeace zien hoe de CO₂-uitstoot al in 2050 wereldwijd met de helft omlaag kan.

Vispiratenparadijs Nederland

Greenpeace Nederland, februari 2007

Crime file over de illegale kabeljauwvisserij en de Nederlandse bijdrage aan het leegplunderen van de zee.

Cutting Edge Contamination (plus Nederlandse samenvatting)

Greenpeace International, februari 2007

Rapport waarin Greenpeace aantoont dat grote elektronicabedrijven het drink- en grondwater vervuilen in China, de Filipijnen, Thailand en Mexico.

The Heat is On (plus Nederlandse samenvatting)

Greenpeace International, maart 2007

Dit rapport stelt dat een netwerk van zeereservaten een noodzakelijk vangnet kan bieden om de mariene gevolgen van klimaatverandering te beperken.

Carving up the Congo

(plus Nederlandse samenvatting)

Greenpeace International, april 2007

Greenpeace laat in dit onderzoek zien hoe politiek-economische keuzes in de Democratische Republiek Congo de toekomst van het regenwoud op het spel zetten.

Partners in Crime - How Dutch timber traders break their promises, trade illegal timber and fuel destruction of the Paradise Forests

Greenpeace International, april 2007

Crime file over twee Nederlandse houtbedrijven die, ondanks eerdere toezeggingen, nog steeds handelen in illegaal hout afkomstig uit Papoea-Nieuw-Guinea.

Nieuwe elektriciteitscentrale in Nederland – de ‘vergeten’ kosten in beeld (plus een samenvatting)

Greenpeace Nederland, mei 2007

Dit rapport berekent de kosten voor bijvoorbeeld gezondheid en klimaat die de stroomproducenten afwentelen op de samenleving.

The Ecosystem Approach – Protecting marine life in all forms

Greenpeace International, mei 2007

De ecosysteembenadering van Greenpeace: een duurzaam beheer van de zeeën dat is gebaseerd op het hele ecosysteem, niet op ad hocmaatregelen per diersoort.

CO₂ dumpen: waarom niet!

Greenpeace Nederland, mei 2007

De onderbouwing van het Greenpeace-standpunt dat 'CO₂-afvang' niet reëel is en dat de nieuwe kolencentrales klimaatvervuilend zijn.

Kaders voor echt duurzame biomassa

Greenpeace Nederland, juni 2007

Het 'toetsingkader' van de overheid is geen garantie voor duurzame biomassa. In vijf beelden laat Greenpeace zien wat er mis is met de gekozen criteria.

Powering Profits – Profits, Investments and Fuel Type Mixes in the Dutch Power Sector

Greenpeace Nederland, juli 2007

Uit dit rapport blijkt dat energiebedrijven in Nederland vuile kolencentrales plannen en steeds hogere winsten maken ten koste van het klimaat.

Onderzoeksresultaten steekproef gentech in huisdierenvoer

Greenpeace Nederland, augustus 2007

De resultaten van een steekproef onder huisdierenvoer in supermarkten en dierenspecialzaken, naar de aanwezigheid van genetisch gemanipuleerde ingrediënten.

The Dutch economic contribution to worldwide deforestation and forest degradation

Greenpeace Nederland, september 2007

Nederland is in de afgelopen tien jaar verantwoordelijk geweest voor de verwoesting van ruim 1,5 miljoen hectare bos, zo blijkt uit dit onderzoek.

Papier Hollands Glorie

Greenpeace Nederland, oktober 2007

Dit rapport laat de bijdrage zien van alle grote Nederlandse krantenuitgevers aan de verwoesting van Canadees oerbos.

Missed Call: iPhone's hazardous chemicals (plus Nederlandse samenvatting)

Greenpeace International, oktober 2007

Testrapport van de nieuwe iPhone van Apple. Deze nieuwe telefoon bevat schadelijke stoffen als PVC, broomhoudende vlamvertragers en ftalaten.

Haalbaarheid vervanging soja in Nederlandse melkveerantsoenen

Greenpeace Nederland, oktober 2007

Onderzoek naar de mogelijkheden om (gentech)soja in het menu van de Nederlandse melkveehouderij te vervangen door duurzame alternatieven.

Toxic Chemicals in Computers Reloaded (plus Nederlandse samenvatting)

Greenpeace International, oktober 2007

Een analyse van achttien laptops laat zien dat schadelijke stoffen die in de EU zijn verboden niet voorkomen, maar niet-verboden schadelijke stoffen als PVC en ftalaten wel.

Cooking the Climate

Greenpeace International, november 2007

De groeiende vraag naar palmolie vanuit de voedsel-, cosmetica- en biobrandstofindustrie veroorzaakt de verwoesting van veenbossen en regenwoud.

De Greenpeace-gids naar Bali

Greenpeace Nederland, november 2007

Een gids met informatie over de klimaatop en wat Greenpeace vindt dat de wereldleiders op Bali moeten afspreken.

Guide to Greener Electronics 3e t/m 6e editie

Greenpeace International, april–november 2007

Ranglijst van elektronica-bedrijven naar hun gebruik van schadelijke stoffen en de manier waarop ze hun producten recyclen.

De walvisjacht voor de wetenschap is bedrog (Nederlandse vertaling)

Greenpeace International, december 2007

Walvisexpert John Frizzell van Greenpeace ontkracht in dit document volledig de argumenten van de Japanse regering voor de walvisjacht.

Shut the door on illegal merbau

Greenpeace Nederland, december 2007

Onderzoek van Greenpeace en Milieudefensie naar het gebruik van merbauhout in vloeren en buitendeuren in Europa en de illegale houthandel.

GREENPEACE

Greenpeace is een internationale milieuorganisatie die door onderzoek, overleg en acties werkt aan een duurzaam evenwicht tussen mens en milieu.

Greenpeace Nederland
Postbus 3946
1001 AS Amsterdam
0800 422 33 44
info@greenpeace.nl
www.greenpeace.nl

